

Kommittédirektiv

Ny lagstiftning och myndighetsorganisation inom området för elektronisk kommunikation   Dir
2001:32

Beslut vid regeringssammanträde den 19 april 2001.

Sammanfattning av uppdraget

En särskild utredare skall se över de politiska målen inom området för elektronisk kommunikation. Arbetet skall bedrivas mot bakgrund av såväl den tekniska och marknadsmässiga utveckling som skett inom området som de rättsakter som kommer att antas inom Europeiska unionen. Utredaren skall analysera lagstiftningen inom området och föreslå sådan ny lagstiftning som behövs, med inriktning på en horisontell och samordnad reglering av elektronisk kommunikationsinfrastruktur och elektroniska kommunikationstjänster. Uppdraget omfattar inte förslag till grundlagsändringar.

Utredaren skall också överväga och ge förslag på den myndighetsstruktur som är lämplig med anledning av de förslag till lagstiftning som utredaren lägger fram, erfarenheterna av nuvarande organisation och den tekniska utveckling som har skett och kan förutses i framtiden samt föreslå den författningsreglering som behövs för ändamålet.

Uppdraget omfattar följande frågor:

- Utredaren skall genomföra en fullständig översyn av telelagen (1993:597) och lagen (1993:599) om radiokommunikation samt de nu gällande politiska målen för dessa. Utgångspunkten är i huvudsak de EG-direktiv och det EG-beslut som kommer att antas inom detta område, som en följd av 1999 års kommunikationsöversyn. I den mån radio- och TV-lagen (1996:844) påverkas av dessa skall även denna bli föremål för översyn i detta avseende.

- Utredaren skall lämna förslag till hur EG-rättsakterna skall genomföras i svensk lagstiftning.
- Utredaren skall utöver nämnda lagar kartlägga och analysera övrig lagstiftning inom området för elektronisk kommunikation och överväga om det finns behov av en samordning samt föreslå erforderliga förändringar med inriktning på en samlad lagstiftning.
- Utredaren skall beskriva nuvarande myndighetsstruktur på området och de samarbetsformer som finns mellan myndigheterna samt föreslå de förändringar i organisationen som är påkallade.
- Utredaren skall lämna de författningsförslag som anses nödvändiga för att möjliggöra statlig tillsyn av de principer för administration av nationella toppdomäner för adressering på Internet som utarbetats av den mellanstatliga rådgivande kommittén (GAC).

Uppdraget skall redovisas senast den 1 april 2002.

Bakgrund

De elektroniska kommunikationernas betydelse i samhället

Väl fungerande elektroniska kommunikationer är en fundamental förutsättning för det moderna samhället. I och med att informationsutbytet och internationaliseringen har ökat och i takt med informationsteknikens utbredning inom flera samhällssektorer, har elektronisk kommunikation blivit allt viktigare för ekonomins tillväxt, näringslivets utveckling och viktiga samhällsfunktioner. Sverige är i dag ett av världens ledande länder när det gäller användningen av informationsteknik och telekommunikationer. Det är angeläget att vi kan behålla och vidareutveckla denna framskjutna position. En förutsättning för detta är ett regelverk och en ändamålsenlig myndighetsstruktur som kan ta tillvara den utvecklingskraft som finns inom sektorn för elektroniska kommunikationer.

Det finns ett behov av att se över lagstiftningen, de politiska målen och myndighetsstrukturen med anledning av den tekniska och marknadsmässiga utvecklingen samt nya EG-direktiv och EG-beslut som kommer att antas under det närmaste året.

Nu gällande politiska mål

Elektronisk kommunikation behandlas för närvarande i första hand inom politikområdena telepolitik, IT-politik och mediepolitik.

Nuvarande telepolitiska mål har sin grund i 1988 års telepolitiska beslut (prop. 1987/88:118, bet. 1987/88:TU28, rskr. 1987/88:402) och reviderades senast 1996 (prop. 1996/97:61, bet. 1996/97:TU5, rskr. 1996/97:201). Det övergripande målet är att enskilda och myndigheter skall ha tillgång till effektiva telekommunikationer till lägsta möjliga samhällsekonomiska kostnad.

Nyligen har ett IT-politiskt mål fastställts av riksdagen (prop. 1999/2000:86, bet. 1999/2000:TU9, rskr. 1999/2000:256). Målet är att Sverige som första land skall vara ett informationssamhälle för alla.

Målet för mediepolitiken fastställdes av riksdagen i slutet av år 2000 (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:KrU:1, rskr. 2000/01:59). Målet är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadliga inslag i massmedierna.

Nuvarande lagstiftning på området för elektronisk kommunikation

Telelagen och lagen om radiokommunikation

Telelagen och lagen om radiokommunikation trädde i kraft den 1 juli 1993. Telelagen innehåller bestämmelser om televerksamhet. Lagen anger förutsättningar för bl.a. tillståndsplikt, tillståndsprövning, tillståndsvillkor, taxor, samtrafik, nummerplanering och tillsyn. Lagen om radiokommunikation syftar till att främja ett effektivt nyttjande av möjligheterna till radiokommunikationer och andra användningar av radiovågor. Lagen innehåller huvudsakligen regler om rätten att använda radiosändare. En översyn av telelagen genomfördes 1996. Lagen om radiokommunikation har inte varit föremål för någon översyn.

Radio- och TV-lagen

Radio- och TV-lagen innehåller föreskrifter om sändningar av ljudradio- och TV-program som är riktade till allmänheten och avsedda att tas emot med tekniska hjälpmedel. När det gäller distributionen av vissa sådana sändningar ger lagen regeringen rätt att ange villkor i fråga om bl.a. sändningarnas geografiska räckvidd och att till-

ståndshavare skall samarbeta i tekniska frågor. I lagen finns även föreskrifter om vidareändringar i kabelnät av vissa TV-program.

Marknadsmässig och teknisk utveckling

Marknaden för elektroniska kommunikationstjänster är mycket dynamisk. Konkurrensen mellan aktörerna och den tekniska utvecklingen driver fram nya och bättre tjänster och varor. Fler aktörer på marknaden sätter också en press på priserna och tvingar fram nytänkande.

Den traditionella telefonin har vidareutvecklats och sättet att kommunicera sker genom allt mer avancerade former av informationsteknik. Drivkrafterna i denna utveckling är särskilt användningen av Internet samt konvergensen. Med konvergens avses huvudsakligen att den tekniska utvecklingen, framför allt den digitala tekniken, minskar skillnaderna mellan området för privat kommunikation och massmedieområdet. Text, ljud, bild och data kan hanteras samtidigt och förmedlas genom flera former av distributionssystem. Detta leder till ett närmande mellan olika nät (t.ex. nät för telefoni, data och television), tjänster (kommunikationstjänster och innehållstjänster) och apparater (t.ex. telefoner och TV-mottagare). Det är i denna miljö som nya användningsområden och tillämpningar av informationsteknik växer fram i snabb takt.

Lagstiftningen och de politiska målen inom området för elektronisk kommunikation måste nu ses över i ljuset av denna utveckling för att inte riskera att bli föråldrade.

EG-direktiven m.m.

Telekommunikation ansågs länge vara en statlig uppgift. I de flesta medlemsstater inom Europeiska unionen var tillhandahållandet av infrastruktur och teletjänster förbehållet en statlig myndighet eller ett statligt ägt bolag. Under 1990-talet antogs emellertid en rad direktiv och beslut som successivt liberaliserade och harmoniserade telemarknaden inom Europeiska gemenskapen. Det samlade regelverket på området består i dag av ett tjugotal direktiv och beslut. Dessa rättsakter är i huvudsak genomförda i telelagen och föreskrifter meddelade med stöd av lagen.

EG-kommissionen inledde hösten 1999 en översyn av regelverket och antog den 12 juli 2000 ett förslag till nytt regelverk för elektroniska kommunikationer bestående av följande direktiv: Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om

- ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, KOM (2000) 393 slutlig (ramdirektivet),
- auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, KOM (2000) 386 slutlig (auktorisationsdirektivet),
- tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande utrustning, KOM (2000) 384 slutlig (tillträdesdirektivet),
- samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, KOM (2000) 392 slutlig (USO-direktivet),
- behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet inom sektorn för elektronisk kommunikation, KOM (2000) 385 slutlig (komdataskyddsdirektivet).

Den 12 juli 2000 antog kommissionen också ett förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett regelverk för radiospektrumpolitiken inom Europeiska unionen (KOM (2000) 407 slutlig).

Regelverket antas enligt det s.k. medbestämmandeförfarandet (artikel 251 i Romfördraget). Behandlingen av rättsakterna, som enligt kommissionens förslag föreslås träda i kraft den 1 januari 2002, pågår för närvarande i Europaparlamentet och rådet.

Kommissionen avser dessutom att ersätta det nu gällande direktivet om konkurrens på marknaderna för teletjänster (90/388/EG, senast ändrat genom direktiv 1999/64/EG), med ett nytt direktiv om konkurrens på marknaderna för elektroniska kommunikationstjänster.

Rättsakterna inrättar ett harmoniserat regelverk för alla former av elektroniska kommunikationsnät, inklusive Internet (IP-baserade globala datanät), rundradionät och kabel-TV-nät, samt av elektroniska kommunikationstjänster. I det senare begreppet ingår dock inte tillhandahållande av innehåll eller utövande av redaktionellt ansvar över innehåll som överförs med hjälp av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster. Regelverket påverkar inte nationella åtgärder som motiveras av allmänintresse, särskilt vad avser innehållsreglering och mediepolitik,

under förutsättning att sådana åtgärder är i enlighet med EG-rätten.

Mediepolitiska mål och innehållsreglering i allmänhet kan således utformas av medlemsstaterna. När respektive medlemsstat skall uppnå de mediepolitiska målen får det dock inte uppstå konflikter med EG:s regelverk när det gäller infrastrukturen för elektronisk kommunikation.

Vissa utredningar av intresse

Konvergensutredningen

I konvergensutredningens betänkande Konvergens och förändring (SOU 1999:55) konstateras att konvergensutvecklingen med sammansmältning av olika medieformer och framväxten av helt nya tjänster medför olika gränsdragnings- och tolkningsproblem vid tillämpningen av gällande rätt. Dessa problem kan, enligt utredningen, framför allt hänföras till de begrepp, definitioner och avgränsningar som präglar utformningen av yttrandefrihetsgrundlagen (YGL), radio- och TV-lagen samt telelagen. Detta kan i sin tur medföra oönskade konsekvenser för såväl utvecklingen av nya tjänster, produkter och infrastrukturella lösningar som möjligheten att uppfylla tele- och mediepolitiska målsättningar. Utredningen anser därför att det finns ett behov av samordning av den aktuella lagstiftningen, vilket framför allt avser relationen mellan å ena sidan telelagen och å andra sidan YGL och radio- och TV-lagen. Hänsyn måste enligt utredningen tas till de begränsningar i möjligheten att lagstifta som i olika avseenden följer av överordnade regler och internationella förpliktelser. Det handlar främst om de begränsningar som följer av YGL och om Sveriges förpliktelser enligt EG-rätten samt, i fråga om användningen av radiofrekvenser, den internationella telekonventionen och radioreglementet.

Mediegrundlagsutredningen

Mediegrundlagsutredningen överlämnade den 29 mars 2001 betänkandet Yttrandefrihetsgrundlagen och Internet (SOU 2001:28). I betänkandet analyserar utredningen behovet av och förutsättningarna för en mer teknikneutral grundlagsreglering av yttrandefriheten. Utredningen föreslår att den nuvarande s.k. databasregeln i 1 kap. 9 § YGL utvidgas så att den omfattar också andra än massmedieföretag. För dessa andra införs en möjlighet att genom utgiv-

ningsbevis få ett frivilligt grundlagsskydd. Databasregeln föreslås omfatta även direktsändning på begäran. Nuvarande undantagsregel från etableringsfriheten i 3 kap. 1 § YGL utvidgas så att det inte finns hinder för regler som innebär dels en skyldighet för nätinnehavare att upplåta utrymme i nätet för andra överföringar än sådana som omfattas av grundlagen i den utsträckning det behövs med hänsyn till intresset av konkurrens för sådana tjänster i nätet, dels en skyldighet för nätinnehavare att tillförsäkra mottagarkretsen inflytande över programvalet.

Utredningen om översyn av radio- och TV-lagen m.m.

Utredningen om översyn av radio- och TV-lagen m.m. har i uppdrag att analysera och överväga behovet av ändringar i framför allt radio- och TV-lagen och lagen (1989:41) om TV-avgift. Utredningsuppdraget omfattar frågor om bl.a. jurisdiktion, tillämplighet av tillståndsvillkor på vissa sändningar samt skydd av barn mot olämpligt programinnehåll. Den del av uppdraget som gäller skydd av barn mot olämpligt programinnehåll skall redovisas före utgången av oktober 2001 medan uppdraget i övrigt skall vara slutfört före utgången av maj 2002.

Uppdraget

En särskild utredare skall utreda behovet av lagstiftning inom området för elektronisk kommunikation. Detta begrepp används ofta - bl.a. i kommissionens meddelande som föregick de ovan redovisade förslagen till EG-direktiv (KOM (1999) 539) - som en samlande benämning på den verksamhet som bedrivs inom det nya område som växer fram mot bakgrund bl.a. av konvergensutvecklingen och Internet. Utredaren skall beskriva detta område och den tekniska och ekonomiska utveckling som skett under de senaste åren.

Gränsdragningen mellan å ena sidan sektorsspecifik lagstiftning inom berörda områden och å andra sidan de generella konkurrensreglerna skall belysas.

Utredaren skall vid uppdragets genomförande särskilt uppmärksamma och beakta att det föreslagna EG-rättsliga regelverket är tillämpligt även på IP-baserad elektronisk kommunikation.

Översyn av vissa politiska mål

Utredaren skall analysera de telepolitiska målen och de syften som ligger till grund för lagen om radiokommunikation. Utredaren skall även bedöma om dessa mål och syften är ändamålsenliga mot bakgrund av den marknadsmässiga och tekniska utvecklingen och den lagstiftning som utredaren föreslår samt föreslå de ändringar som behövs. I detta ingår även att analysera hur de mediepolitiska målen kan uppnås med beaktande av det nya EG-rättsliga regelverket. Någon översyn av de mediepolitiska målen skall däremot inte göras.

Utgångspunkten skall vara att en samordning skall ske mellan de telepolitiska målen och det IT-politiska målet. Utredaren skall också ange hur dessa politiska mål kan uppnås och särskilt beskriva statens roll i förhållande till marknaden i detta sammanhang.

Ny lagstiftning inom området för elektronisk kommunikation

Utredaren skall utifrån en redovisning och utvärdering av de erfarenheter som vunnits av tillämpningen genomföra en fullständig översyn av telelagen och lagen om radiokommunikation. En utgångspunkt är de förändringar som utredaren föreslår av de politiska målen inom området för elektronisk kommunikation. En annan viktig utgångspunkt i detta arbete är de nya EG-direktiv och EG-beslut som kommer att antas.

Utredaren skall därvid följa behandlingen i rådet och Europaparlamentet av kommissionens förslag på området.

Ett EG-direktiv är bindande endast i fråga om det resultat som skall uppnås. Medlemsstaterna får själva välja form och metod för detta. Utredaren skall med beaktande av svensk lagstiftningstradition föreslå den lagstiftning som är nödvändig för att genomföra de nya direktiven och beslutet om radiospektrumpolitiken. I den mån radio- och TV-lagen påverkas av de nya EG-direktivens regler om infrastruktur för elektronisk kommunikation skall även denna bli föremål för översyn i detta avseende.

Samordning av lagstiftning inom området för elektronisk kommunikation

Utredaren skall utöver en översyn av telelagen och lagen om radio-kommunikation också kartlägga övrig lagstiftning som avser elektronisk kommunikation, bl.a. radio- och TV-lagen, lagen (2000:832) om kvalificerade elektroniska signaturer, lagen (2000:121) om radio- och teleterminalutrustning samt lagstiftning som genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (EGT L 178, 17.7 2000, s. 1, Celex 32001L0031). Departementspromemorian E-handelsdirektivet (Ds 2001:13) innehåller förslag till sådan lagstiftning. Promemorian remissbehandlas för närvarande.

Utredaren skall överväga om nuvarande författningsstruktur på området är ändamålsenlig och i vilken utsträckning en systematisk samordning bör ske. I sitt arbete skall utredaren bl.a. vägledas av de slutsatser om behovet av samordning av lagstiftningen till följd av konvergensutvecklingen som redovisas i Konvergensutredningens betänkande. Detta innebär att utredningsarbetet skall inriktas mot en horisontell och samordnad reglering av elektronisk kommunikationsinfrastruktur och elektroniska kommunikationstjänster. En sådan inriktning ligger också väl i linje med de föreslagna EG-direktiven. Utredaren skall föreslå de förändringar av författningsstrukturen på området som övervägandena föranleder med inriktning på en samlad lagstiftning inom området. Syftet är att skapa en modern, teknikneutral och framtidsanpassad lagstiftning.

Myndighetsfrågor

Flera myndigheter har uppgifter inom området för elektronisk kommunikation, främst Post- och telestyrelsen och Radio- och TV-verket, men även bl.a. Konsumentverket, Konkurrensverket, Riksarkivet och IT-kommissionen (K 1998:04). Utredaren skall beskriva den nuvarande myndighetsstrukturen och samarbetsformerna mellan myndigheterna. Därvid skall även erfarenheterna av den nuvarande organisationen redovisas och utvärderas. Utredaren skall överväga om nuvarande organisation är lämplig mot bakgrund av dessa erfarenheter, den tekniska utvecklingen, de överväganden som gjorts om statens uppgifter och den lagstiftning som utredaren

föreslår. Utredaren skall föreslå de förändringar i myndighetsstrukturen och samarbetsformerna som är nödvändiga med anledning av dessa överväganden samt sådana förslag till författningsändringar som skulle bli nödvändiga för att åstadkomma en förändrad myndighetsstruktur.

Förslagets ekonomiska konsekvenser skall analyseras och redovisas.

Administrationn av toppdomänen punkt-se

En närliggande fråga är administrationen av domännamn under den nationella toppdomänen punkt-se. Vissa aspekter av Internet täcks in av de föreslagna EG-direktiven. De berör dock inte frågan om administration av domännamnssystemet. På internationell nivå har den mellanstatliga rådgivande kommittén (GAC) till Internet Corporation on Assigned Names and Numbers (ICANN) den 23 februari 2001 utarbetat principer för delegering och administration av nationella toppdomäner. I Domännamnsutredningens betänkande (SOU 2000:30) finns en beskrivning av domännamnssystemet.

Domännamnsutredningen har föreslagit att Sverige inför en avtalsmodell motsvarande den som GAC har föreslagit för delegering av ansvaret för de nationella toppdomänerna. Sedan Domännamnsutredningens betänkande lämnades har kommissionen i meddelandet KOM(2000)202 den 4 juli 2000 uppmanat medlemsstaterna att genomföra GAC:s principer på ett lämpligt sätt i den mån de avser regeringars förhållande till ICANN och till sina nationella landsdomänregister. Europeiska unionens råd uppmanade den 3 oktober 2000 medlemsstaterna att med beaktande av nationella bestämmelser genomföra GAC:s principer för delegering och administration av nationella toppdomäner. Utredaren skall beskriva och utvärdera tillämpningen av GAC:s principer i dag för den nationella toppdomänen punkt-se. Utredaren skall undersöka möjligheterna att genomföra principerna, särskilt artikel 5 som rör statens roll, genom en offentlighetsrättslig reglering och lämna de författningsförslag som anses nödvändiga för att möjliggöra statlig tillsyn av principernas efterlevnad. Förslagets ekonomiska konsekvenser skall analyseras och redovisas.

Övrigt

Utredaren skall ha stor frihet att ta upp de ytterligare frågor som denne anser behöver övervägas inom ramen för uppdraget. Det ingår dock inte i uppdraget att föreslå grundlagsändringar.

Utredningsarbetet

Utredaren skall samråda med representanter för organisationer och företag inom området samt med berörda myndigheter. Om utredaren föreslår ändringar i radio- och TV-lagen skall förslagen utformas i samråd med utredningen om översyn av radio- och TV-lagen m.m.

Utredaren skall även beakta konsekvenserna av föreslagen lagstiftning för små företags villkor, i enlighet med 15 § kommittéförordningen (1998:1474). Utredaren skall härvid samråda med Näringslivets Nämnd för Regelgranskning.

Utredaren skall beakta Mediegrundlagsutredningens betänkande (SOU 2001:28) och den vidare beredningen av det.

Utredaren skall beakta den vidare beredningen av departementspromemorian *Effektivare tvistlösning på teleområdet* (Ds 2000:56) samt Post- och telestyrelsens skrivelse den 1 september 2000 *Uppllysning om teleadresser*.

Särbarhets- och säkerhetsutredningen (Fö 1999:04) skall redovisa sitt arbete den 1 maj 2001. Utredaren skall inom ramen för sitt uppdrag beakta utredningens betänkande och den vidare beredningen av det.

Regeringen uppdrog åt Post- och telestyrelsen i dess regleringsbrev för år 2001 att utreda vissa frågor för att säkerställa driften av Internet i Sverige. Uppdraget skall redovisas senast den 1 oktober 2001. Utredaren skall beakta myndighetens skrivelse med redovisning av uppdraget.

Utredaren skall också beakta Bredbandsutredningens betänkande (SOU 2000:111).

Utredaren skall redovisa sitt uppdrag senast den 1 april 2002.

(Näringsdepartementet)

A. Radiospektrumbeslutet

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT nr 676/2002/EG

av den 7 mars 2002

**om ett regelverk för radiospektrumpolitiken i Europeiska
gemenskapen**

(radiospektrumbeslut)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS
RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen, särskilt artikel 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag⁽¹⁾,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttran-
de⁽²⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Den 10 november 1999 lade kommissionen fram ett medde-
lande för Europaparlamentet, rådet, Ekonomiska och sociala
kommittén samt Regionkommittén med ett förslag till nästa
steg i radiospektrumpolitiken på grundval av resultatet från

¹ EGT C 365 E, 19.12.2000, s. 256 och EGT C 25 E, 29.1.2002,
s. 468.

² EGT C 123, 25.4.2001, s. 61.

³ Europaparlamentets yttrande av den 5 juli 2001 (ännu ej offentliggjort i EGT), rådets
gemensamma ståndpunkt av den 16 oktober 2001 (EGT C 9, 11.1.2002, s. 7) och
Europaparlamentets beslut av den 12 december 2001 (ännu ej offentliggjort i EGT). Rådets
beslut av den 14 februari 2002.

det offentliga samrådet om grönboken om radiospektrumpolitiken med anknytning till Europeiska gemenskapens politik inom telekommunikation, rundradio, transporter samt forskning och utveckling (FoU). Europaparlamentet välkomnade meddelandet i en resolution av den 18 maj 2000⁴. Det bör betonas att en viss grad av ytterligare harmonisering av gemenskapens radiospektrumpolitik är önskvärd när det gäller tjänster och tillämpningar, i synnerhet för tjänster och tillämpningar som omfattar gemenskapen eller Europa, och att det är nödvändigt att säkerställa att medlemsstaterna på föreskrivet sätt gör vissa av de beslut som Europeiska post- och telesammanslutningen (CEPT) har fattat tillämpliga.

- (2) Politiska och rättsliga ramar måste därför fastställas inom gemenskapen för att säkerställa samordning av policystrategier och i förekommande fall harmoniserade villkor när det gäller tillgång till och effektiv användning av det radiospektrum som krävs för upprättandet av och verksamheten på den inre marknaden på de områden som omfattas av gemenskapspolitiken, som elektronisk kommunikation, transport samt FoU. Policyn i fråga om radiospektrumanvändningen bör samordnas och i förekommande fall harmoniseras på gemenskapsnivå för att på ett effektivt sätt uppnå gemenskapens policymål. Genom samordning och harmonisering inom gemenskapen kan man i vissa fall också bidra till att harmonisera och samordna radiospektrumanvändningen på global nivå. Samtidigt kan man tillhandahålla lämpligt tekniskt stöd på nationell nivå.
- (3) Radiospektrumpolitiken i gemenskapen bör bidra till yttrandefriheten inbegripet åsiktsfrihet och friheten att motta och sprida information och idéer oavsett gränser, liksom mediernas frihet och mångfald.
- (4) Detta beslut bygger på principen att, när Europaparlamentet och rådet har enats om en gemenskapspolitik som är beroende av radiospektrum, kommittéförfarande bör användas vid antagandet av åtföljande tekniska genomförandeåtgärder. Tekniska genomförandeåtgärder bör särskilt inrikta sig på harmoniserade villkor för tillgång till och effektiv användning av radiospektrum, liksom tillgång till uppgifter avseende användning av radiospektrum. De åtgärder som krävs för att

⁴ EGT C 59, 23.2.2001, s. 245.

genomföra detta beslut bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter⁵).

- (5) Eventuella nya policyinitiativ från gemenskapen, beroende av radiospektrum, bör, där det är lämpligt, tas av Europaparlamentet och rådet, på grundval av ett förslag från kommissionen. Utan att det påverkar kommissionens initiativrätt bör sådana förslag bland annat innehålla information om följderna av den planerade politiken för befintliga radiospektrumanvändargrupper samt uppgifter om en eventuell allmän omfördelning av radiofrekvenser som denna politik skulle kunna kräva.
- (6) Vid utvecklingen och antagandet av tekniska tillämpningsåtgärder och i syfte att bidra till utformningen, förberedandet och genomförandet av gemenskapens radiospektrumpolitik bör kommissionen biträdas av en kommitté som skall kallas Radiospektrumkommittén och bestå av företrädare för medlemsstaterna och ha kommissionens företrädare som ordförande. Kommittén bör studera förslag till tekniska tillämpningsåtgärder som rör radiospektrum. Dessa kan utarbetas på grundval av diskussionerna i kommittén och kan i särskilda fall kräva tekniska förberedelser av de nationella myndigheterna som är ansvariga för frekvensförvaltning. När kommittéförfarandet används vid antagandet av tekniska genomförandeåtgärder, bör kommittén även beakta synpunkter från näringslivet och från alla berörda användare, både kommersiella och icke-kommersiella, och från andra berörda parter i frågor som rör utvecklingen av tekniken, marknaden och lagstiftningen och som kan påverka radiospektrumanvändningen. Radiospektrumanvändarna bör få lämna de upplysningar som de anser vara nödvändiga. Kommittén får besluta att vid sina möten höra företrädare för radiospektrumanvändargrupper, där så behövs för att illustrera läget i en särskild sektor.
- (7) När det är nödvändigt att anta harmoniseringsåtgärder för tillämpningen av gemenskapsstrategier som går längre än tekniska tillämpningsåtgärder, kan kommissionen lägga fram

⁵ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

ett förslag på grundval av fördraget för Europaparlamentet och rådet.

- (8) Radiospektrumpolitik kan inte grundas endast på tekniska parametrar utan måste också ta hänsyn till ekonomiska, politiska, kulturella, hälsorelaterade och sociala frågor. Dessutom kommer den ständigt ökande efterfrågan på den begränsade tillgången av tillgängligt radiospektrum att leda till motstridiga krav på att tillfredsställa olika grupper av radiospektrumanvändare inom sektorer som telekommunikation, rundradio, transporter, rättsväsende, militär och forskning. Radiospektrumpolitiken bör därför ta hänsyn till alla sektorer och väga in de olika behoven.
- (9) Detta beslut bör inte påverka medlemsstaternas rätt att införa de begränsningar som krävs för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt för försvarsändamål. Om en teknisk genomförandeåtgärd skulle inverka bl.a. på de frekvensband som används av en medlemsstat uteslutande och direkt för ändamål som avser dess allmänna säkerhet och försvar, får kommissionen, om medlemsstaten begär detta på grundval av motiverade skäl, bevilja övergångsperioder och/eller fördelningssystem för att underlätta att åtgärden genomförs fullt ut. I detta hänseende får medlemsstaterna också till kommissionen anmäla de nationella frekvensband som uteslutande och direkt används för ändamål som avser allmän säkerhet och försvar.
- (10) För att beakta synpunkter från medlemsstaterna, gemenskapsinstitutionerna, näringslivet och från alla berörda användare, både kommersiella och icke-kommersiella, och från andra berörda parter, i frågor som rör utvecklingen av tekniken, marknaden och lagstiftningen och som kan påverka radiospektrumanvändningen, kan kommissionen anordna samråd utanför ramen för detta beslut.
- (11) Den tekniska förvaltningen av radiospektrum inbegriper harmonisering och allokering av radiospektrum. En sådan harmonisering bör återspegla vad som krävs enligt de allmänna politiska principer som fastställts på gemenskapsnivå. Den tekniska förvaltningen av radiospektrum inbegriper dock inte förfaranden för urval och tillståndsgivning, och inte heller beslutet om huruvida konkurrensmässiga urvalsförfaranden skall användas för allokering av radiofrekvenser.

- (12) Inför antagandet av tekniska tillämpningsåtgärder som gäller harmonisering av allokeringen av radiospektrum och tillgången till information, bör kommittén samarbeta med radiospektrumexperter från nationella myndigheter med ansvar för frekvensförvaltningen. Utifrån den erfarenhet som vunnits beträffande förfaranden för uppdragsgivning inom vissa sektorer, till exempel som ett resultat av tillämpningen av Europaparlamentets och rådets beslut nr 710/97/EG av den 24 mars 1997 om ett samordnat tillvägagångssätt vid auktorisation inom området för satellittjänster för personkommunikation inom gemenskapen⁶) och Europaparlamentets och rådets beslut nr 128/1999/EG av den 14 december 1998 om samordnat införande av ett system för mobil och trådlös kommunikation av tredje generationen inom gemenskapen (UMTS-beslutet)⁷), bör tekniska tillämpningsåtgärder antas som en följd av de uppdrag som CEPT har erhållit. Då det för att genomföra sådan gemenskapspolitik är nödvändigt att vidta harmoniserade åtgärder som inte faller inom CEPT:s ansvarsområde, kan kommissionen besluta om genomförandeåtgärder med hjälp av Radiospektrumkommittén.
- (13) CEPT omfattar 44 europeiska länder. CEPT utarbetar tekniska harmoniseringsåtgärder i avsikt att harmonisera radiospektrumanvändningen utöver gemenskapens gränser, vilket är särskilt viktigt för de medlemsstater där radiospektrumanvändningen kan påverkas av användningen i medlemsstater i CEPT som inte är medlemmar i EU. I beslut och åtgärder som vidtas i enlighet med detta beslut bör hänsyn tas till den särskilda situationen för medlemsstater med yttre gränser. Vid behov bör kommissionen kunna göra resultaten av de uppdrag som CEPT erhållit tvingande för medlemsstaterna respektive vidta lämpliga alternativa åtgärder, om resultaten av uppdragen inte är tillgängliga eller anses icke godtagbara. Detta kommer särskilt att bana väg för en harmonisering av användningen av radiofrekvenser i hela gemenskapen i överensstämmelse med Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdi-

⁶ EGT L 105, 23.4.1997, s. 4. Beslutet ändrat genom beslut nr 1215/2000/EG (EGT L 139, 10.6.2000, s. 1).

⁷ EGT L 17, 22.1.1999, s. 1.

- rektiv)⁽⁸⁾ och med beaktande av bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektivet)⁽⁹⁾.
- (14) För investeringar och politiska beslut är det viktigt att allmänheten samordnat och i rätt tid tillhandahålls lämplig information om allokering av, tillgång till och användning av radiospektrum. Samma sak gäller för teknisk utveckling som ger upphov till nya metoder för radiospektrumallokering, frekvensförvaltning och frekvenstilldelning. För att kunna göra en långsiktig planering måste man förstå vilka följder den tekniska utvecklingen kan få. Det bör därför finnas tillgång till relevant information i gemenskapen utan att det påverkar tillämpningen av skyddet av konfidentiella affärs- och personuppgifter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 97/66/EG av den 15 december 1997 om behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet inom telekommunikationsområdet⁽¹⁰⁾. För genomförandet av en sektorövergripande radiospektrumpolitik krävs tillgång till information om hela radiospektrumet. Mot bakgrund av det överordnade målet att harmonisera radiospektrumanvändningen i gemenskapen och i resten av Europa måste tillgången till denna information harmoniseras på europeisk nivå på ett användarvänligt sätt.
- (15) Det är därför nödvändigt att komplettera de befintliga gemenskapsföreskrifterna och internationella föreskrifterna för offentliggörandet av information om radiospektrumanvändningen. På internationell nivå fastställs i referensdokumentet om regleringsprinciper, som gruppen för basteletjänster utarbetat inom ramen för Världshandelsorganisationen, att det aktuella läget beträffande tilldelade radiofrekvensband skall redovisas offentligt. Enligt kommissionens direktiv 96/2/EG av den 16 januari 1996 om ändring av direktiv 90/388/EEG med avseende på mobil- och personkommunikation⁽¹¹⁾ skall medlemsstaterna varje år offentliggöra eller på begäran tillhandahålla en översikt över de radiofrekvensallokeringar som gjorts för mobil- och personkommunikationstjänster, inklu-

⁸ Se s. 33 i detta nummer av EGT.

⁹ Se s. 21 i detta nummer av EGT.

¹⁰ EGT L 24, 30.1.1998, s. 1.

¹¹ EGT L 20, 26.1.1996, s. 59.

sive planerna för framtida utökning av frekvenser för detta ändamål. Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av den 9 mars 1999 om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse⁽¹²⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster⁽¹³⁾, skall medlemsstaterna dessutom till kommissionen anmäla de gränssnitt de har reglerat så att man kan bedöma överensstämmelsen med gemenskapens lagstiftning.

- (16) Genom direktiv 96/2/EG lades grunden till en första serie CEPT-åtgärder, såsom antagandet av Europeiska radiokommitténs (ERC) beslut (ERC/DEC/(97)01) om offentliggörandet av nationella frekvensplaner. Det är nödvändigt att se till att CEPT:s lösningar återspeglar gemenskapspolitikens behov och att en lämplig rättslig grund anges för deras genomförande i gemenskapen. Gemenskapen måste i detta syfte anta särskilda bestämmelser om både förfarande och innehåll.
- (17) När det gäller tillgången till spektrum i tredje land, bör företag i gemenskapen behandlas på ett rättvist och icke-diskriminerande sätt. Eftersom tillgången till radiospektrum är en central faktor för utvecklingen av näringslivet och av verksamhet av allmänt intresse, måste man också se till att gemenskapens radiospektrumbehov beaktas vid den internationella planeringen.
- (18) Genomförandet av gemenskapens politik kan kräva samordning av radiospektrumanvändningen, framför allt när det gäller tillhandahållandet av kommunikationstjänster och särskilt roaming-kapacitetet i hela gemenskapen. När det gäller den geografiska täckningen, när man med vissa typer av radiospektrumanvändning utanför den ifrågavarande medlemsstatens gränser och kan tillhandahålla tjänster över gränserna utan att personer behöver förflytta sig, exempelvis satellittjänster för kommunikation. Gemenskapen bör därför i tillräcklig utsträckning delta i alla relevanta internationella organisationers verksamhet och konferenser avseende radio-

¹² EGT L 91, 7.4.1999, s. 10.

¹³ EGT L 204, 21.7.1998, s. 37. Direktivet ändrat genom direktiv 98/48/EG (EGT L 217, 5.8.1998, s. 18).

spektrumförvaltning, bland annat Internationella teleunionen (ITU) och världsradiokonferenserna (World Radiocommunications Conferences, WRC).

- (19) De nuvarande förberedelse- och förhandlingsmekanismerna vid ITU har gett utmärkta resultat tack vare samarbetsvillighet inom CEPT, och gemenskapens intressen har beaktats under förberedelserna. Vid internationella förhandlingar bör medlemsstaterna och gemenskapen utveckla ett gemensamt tillvägagångssätt och ett nära samarbete under hela förhandlingsprocessen för att sörja för ett enhetligt internationellt uppträdande från gemenskapens sida i enlighet med de förfaranden som beslutades i rådets slutsatser av den 3 februari 1992 inför den världsadministrativa radiokonferensen och som bekräftades genom rådets slutsatser av den 22 september 1997 och den 2 maj 2000. Inför sådana internationella förhandlingar bör kommissionen informera Europaparlamentet och rådet om huruvida gemenskapspolitiken berörs i syfte att få rådets godkännande för de gemenskapspolitiska mål som skall uppnås och för medlemsstaternas ståndpunkter i internationella sammanhang. För att säkerställa att dessa ståndpunkter även tar vederbörlig hänsyn till den tekniska dimensionen i samband med radiospektrumförvaltningen får kommissionen ge CEPT uppdrag i detta syfte. Till varje dokument om godkännande av överenskommelser eller regleringar inom internationella forum, där frekvensförvaltning tas upp, bör medlemsstaterna foga en gemensam förklaring om att de kommer att tillämpa dessa överenskommelser eller regleringar i enlighet med sina skyldigheter enligt fördraget.
- (20) Utöver de internationella förhandlingar som särskilt behandlar radiospektrum finns det andra internationella avtal som berör gemenskapen och tredje land, vilka också kan påverka användningen av frekvensband och planerna på delning av frekvensband, och som kan gälla frågor som handel och marknadstillgång, bl.a. inom ramen för Världshandelsorganisationen, fri rörlighet för och användning av utrustning, kommunikationssystem med regional eller global täckning såsom satelliter, system för nödsignalering och säkerhet, transportsystem, teknik för rundradio och forskningstillämpningar såsom radioastronomi och jordobservation. Det är därför viktigt att garantera att gemenskapens förhandlingsordning i frågor om handel och marknadstillgång är

förenlig med de mål för radiospektrumpolitiken som skall uppnås enligt detta beslut.

- (21) Eftersom den information som nationella myndigheter eventuellt erhåller inom ramen för sin radiospektrumpolitik och frekvensförvaltning kan innehålla kommersiellt känsliga uppgifter, är det nödvändigt att de nationella myndigheterna tillämpar de gemensamma principer om sekretessfrågor som föreskrivs i detta beslut.
- (22) Eftersom målet för den föreslagna åtgärden, nämligen att inrätta ett gemensamt regelverk för radiospektrumpolitik, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför på grund av åtgärdens omfattning och verkningar bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta beslut inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (23) Medlemsstaterna bör, framför allt med hjälp av sina myndigheter, genomföra denna gemensamma ram för radiospektrumpolitiken och till kommissionen lämna de relevanta uppgifter som krävs för att kunna bedöma huruvida den korrekt genomförts i hela gemenskapen med hänsyn till gemenskapens och dess medlemsstaters skyldigheter i samband med internationell handel.
- (24) Besluten nr 710/97/EG och nr 128/199/EG fortsätter att gälla.
- (25) Kommissionen bör årligen rapportera till Europaparlamentet och rådet om de resultat som uppnåtts genom detta beslut och om planerade framtida åtgärder. På så sätt kan Europaparlamentet och rådet i förekommande fall ge uttryck för sitt politiska stöd.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. Detta beslut har till syfte att fastställa politiska och rättsliga ramar inom gemenskapen för att säkerställa samordning av

policystrategier och i förekommande fall harmoniserade villkor när det gäller tillgång till och effektiv användning av det radiospektrum som krävs för upprättandet av och verksamheten på den inre marknaden på sådana områden inom gemenskapspolitiken som elektronisk kommunikation, transport samt forskning och utveckling (FoU).

2. För att nå detta syfte fastställs i detta beslut förfaranden för att
  - a) underlätta en politik när det gäller strategisk planering och harmonisering av radiospektrumanvändningen i gemenskapen med hänsyn till bland annat följande aspekter av gemenskapspolitiken: ekonomi, säkerhet, hälsa, allmänintresse, yttrandefrihet, kultur, vetenskapliga, sociala och tekniska frågor, samt till radiospektrumanvändargrupperns olika intressen för att därigenom optimera radiospektrumanvändningen och undvika skadlig störning,
  - b) säkerställa ett effektivt genomförande av radiospektrumpolitiken i gemenskapen, och särskilt utveckla ett allmänt tillvägagångssätt för att säkerställa harmoniserade villkor för tillgång till och effektiv användning av radiospektrum,
  - c) säkerställa att information om allokering av, tillgång till och användning av radiospektrum i gemenskapen ges samordnat och i rätt tid,
  - d) säkerställa en effektiv samordning av gemenskapens intressen i internationella förhandlingar där radiospektrumanvändningen påverkar gemenskapens politik.
3. När åtgärder vidtas i enlighet med detta beslut skall vederbörlig hänsyn tas till det arbete som utförs i internationella organisationer och som rör frekvensförvaltning, t.ex. Internationella teleunionen (ITU) och Europeiska post- och telesammanslutningen (CEPT).
4. Detta beslut påverkar inte de åtgärder som vidtagits på gemenskapsnivå eller nationell nivå i överensstämmelse med gemenskapslagstiftningen för att uppnå mål av allmänt intresse, särskilt när det gäller reglering av innehåll och audiovisuell politik, när det gäller direktiv 1999/5/EG och medlemsstaternas rätt att organisera och använda sitt radiospektrum för att trygga den allmänna ordningen och säkerheten samt försvaret.

Artikel 2

Definition

I detta beslut avses med radiospektrum: radiovågor med frekvenser mellan 9 kHz och 3 000 GHz; radiovågor är elektromagnetiska vågor som utbreder sig utan konstgjorda ledare.

Artikel 3

Kommittéförfarande

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté, "Radiospektrumkommittén".
2. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.
3. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 5 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

Den tid som avses i artikel 5.6 i beslut 1999/468/EG skall vara tre månader.

4. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

Artikel 4

Radiospektrumkommitténs funktion

1. För att uppnå det i artikel 1 i detta beslut angivna syftet skall kommissionen för kommittén, i enlighet med förfarandena i denna artikel, lägga fram lämpliga tekniska genomförandeåtgärder i syfte att säkerställa harmoniserade villkor för tillgång till och effektiv användning av radiospektrum, samt tillgång till den information om radiospektrumanvändningen som anges i artikel 5.
2. Kommissionen skall ge CEPT i uppdrag att utveckla de tekniska genomförandeåtgärder som anges i punkt 1, som faller inom

CEPT:s ansvarsområde, såsom harmonisering av frekvensallokering och tillgång till information, och därvid ange vilka uppgifter som skall utföras och när de skall vara avslutade. Kommissionen skall handla i enlighet med förfarandet i artikel 3.2.

3. På grundval av det arbete som utförts enligt punkt 2 skall kommissionen besluta huruvida det arbete som utförts i enlighet med uppdraget har lett till resultat som skall tillämpas i gemenskapen och besluta om tidsfristen inom vilken medlemsstaterna skall genomföra dessa. Besluten skall offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*. Vid genomförandet av denna punkt skall kommissionen handla i enlighet med förfarandet i artikel 3.3.

4. Utan hinder av punkt 3, får kommissionen vidta åtgärder för att uppnå uppdragets mål i enlighet med förfarandet i artikel 3.3, om kommissionen eller en medlemsstat anser att det arbete som utförts på grundval av uppdraget enligt punkt 2 inte fortlöper tillfredsställande med hänsyn till den fastställda tidsfristen eller om resultaten inte är godtagbara.

5. De åtgärder som anges i punkterna 3 och 4 kan när så är lämpligt, efter godkännande av kommissionen, innefatta en möjlighet till övergångsperioder och/eller frekvensdelningsarrangemang i en medlemsstat när detta är berättigat med beaktande av den särskilda situationen i medlemsstaten, på grundval av en motiverad ansökan av den berörda medlemsstaten och förutsatt att ett sådant undantag inte otillbörligt försenar genomförandet eller förorsakar olämpliga skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller konkurrensläge eller regelverk.

6. För att uppnå det i artikel 1 angivna syftet får kommissionen i enlighet med förfarandet i artikel 3.3 också anta sådana tekniska genomförandeåtgärder som anges i punkt 1 och som inte omfattas av punkt 2.

7. I syfte att bidra till utformningen, förberedandet och genomförandet av gemenskapens radiospektrumpolitik och utan att det påverkar de förfaranden som anges i denna artikel, skall kommissionen regelbundet samråda med kommittén om de frågor som omfattas av artikel 1.

Artikel 5

Tillgång till information

Medlemsstaterna skall säkerställa att deras nationella frekvensplan och information om rättigheter, villkor, förfaranden och avgifter som rör radiospektrumanvändningen offentliggörs om det föreligger ett behov av detta för att uppfylla det i artikel 1 angivna syftet. De skall hålla denna information aktuell och skall dessutom vidta åtgärder för att utveckla lämpliga databaser för att göra denna information tillgänglig för allmänheten, när så är tillämpligt i överensstämmelse med de relevanta harmoniseringsåtgärder som vidtagits i enlighet med artikel 4.

Artikel 6

Förhållande till tredje land och internationella organisationer

1. Kommissionen skall övervaka den utveckling av radiospektrum i tredje land och i internationella organisationer som kan komma att påverka genomförandet av detta beslut.
2. Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om alla rättsliga eller faktiska svårigheter för genomförandet av detta beslut som orsakas av tredje land eller av internationella organisationer.
3. Kommissionen skall regelbundet till Europaparlamentet och rådet avge rapport om vad som uppnåtts genom tillämpningen av punkterna 1 och 2 och, i förekommande fall, föreslå åtgärder i syfte att genomföra principerna och uppnå målen i artikel 1. När så krävs för att uppnå syftet i artikel 1 skall gemensamma politiska mål antas för att säkerställa samordning mellan medlemsstaterna.
4. Åtgärder enligt denna artikel skall inte påverka gemenskapens eller medlemsstaternas rättigheter och skyldigheter enligt relevanta internationella avtal.

*Artikel 7***Anmälan**

Medlemsstaterna skall förse kommissionen med all nödvändig information för att kommissionen skall kunna kontrollera genomförandet av detta beslut. I synnerhet skall medlemsstaterna omgående underrätta kommissionen om genomförandet av resultaten av de uppdrag som avses i artikel 4.3.

*Artikel 8***Sekretess**

1. Medlemsstaterna får inte lämna ut uppgifter som utgör affärshemligheter, i synnerhet inte uppgifter om företag, deras affärsförbindelser eller deras kostnadsförhållanden.

2. Punkt 1 skall inte påverka de behöriga myndigheternas rätt att lämna ut uppgifter då det är av vikt för att de skall kunna fullgöra sina förpliktelser, och i sådana fall skall utlämnandet stå i proportion till omständigheterna, och företagens berättigade intresse att skydda sina affärshemligheter skall beaktas.

3. Punkt 1 skall inte hindra offentliggörandet av upplysningar om villkor för beviljande av rätt till radiospektrumanvändning, förutsatt att de inte är hemliga.

*Artikel 9***Rapport**

Kommissionen skall varje år inför Europaparlamentet och rådet avge rapport om den verksamhet som bedrivits och de åtgärder som vidtagits enligt detta beslut samt om de framtida åtgärder som planeras enligt detta beslut.

*Artikel 10***Genomförande**

Medlemsstaterna skall anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att genomföra detta beslut och alla åtgärder som följer av det.

*Artikel 11***Ikraftträdande**

Detta beslut träder i kraft samma dag som det offentliggörs *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

*Artikel 12***Adressater**

Detta beslut riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 7 mars 2002.

På Europaparlamentets vägnar

P. COX

Ordförande

På rådets vägnar

J. C. APARICIO

Ordförande

B. Tillträdesdirektivet

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2002/19/EG

av den 7 mars 2002

om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter

(tillträdesdirektiv)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS
RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen, särskilt artikel 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttran-
de⁽²⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) I Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den
7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska

¹ EGT C 365 E, 19.12.2000, s. 215 och EGT C 270 E, 25.9.2001,
s. 161.

² EGT C 123, 25.4.2001, s. 50.

³ Europaparlamentets yttrande av den 1 mars 2001 (EGT C 277, 1.10.2001, s. 72), rådets
gemensamma ståndpunkt av den 17 september 2001 (EGT C 337, 30.11.2001, s. 1) och
Europaparlamentets beslut av den 12 december 2001 (ännu ej offentliggjort i EGT). Rådets
beslut av den 14 februari 2002.

kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv)⁽⁴⁾ fastställs målen för ett regelverk som omfattar elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster inom gemenskapen, inbegripet fasta och mobila tele- nät, kabel-tv-nät, nät för markbundna sändningar, satellitnät och Internetnät, oavsett om dessa används för tal, telefax, data eller bilder. Sådana nät kan ha auktoriserats av en medlemsstat i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv)⁽⁵⁾ eller enligt tidigare regleringsåtgärder. Bestämmelserna i detta direktiv gäller de nät som används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Detta direktiv omfattar system för tillträde till och samtrafik mellan tjänsteleverantörer. Privata nät åläggs inte några skyldigheter enligt detta direktiv såvida de inte genom tillträde till allmänna nät är underställda villkor som medlemsstaterna har fastställt.

- (2) Tjänster varigenom innehåll såsom saluföring av ett utbud av ljud- eller tv-sändningsinnehåll tillhandahålls omfattas inte av det gemensamma regelverket för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.
- (3) Termen "tillträde" har många olika betydelser och därför är det nödvändigt att exakt definiera hur den används i detta direktiv, utan att det påverkar dess användning i andra gemenskapsbestämmelser. En operatör kan äga underliggande nät eller faciliteter, eller helt eller delvis hyra nät och faciliteter.
- (4) I Europaparlamentets och rådets direktiv 95/47/EG av den 24 oktober 1995 om tillämpning av standarder för sändning av televisionssignaler⁽⁶⁾ förordades varken något särskilt överföringssystem för digital television eller några tjänstekrav, vilket gjorde det möjligt för marknadsaktörerna att ta initiativet och utveckla lämpliga system. Genom gruppen för sändning av digital video (Digital Video Broadcasting Group) har aktörerna på den europeiska marknaden utvecklat en serie överföringssystem för television som antagits av sändningsföretag i hela världen. Dessa överföringssystem har standardiserats av Europeiska institutet för telestandarder

⁴ Se s. 33 i detta nummer av EGT.

⁵ Se s. 21 i detta nummer av EGT.

⁶ EGT L 281, 23.11.1995, s. 51.

(ETSI) och rekommenderas nu av Internationella teleunionen (ITU). När det gäller digital television i breddbilsformat är 16:9 det referensformat för televisionstjänster och televisionsprogram i breddbilsformat som nu har etablerats på medlemsstaternas marknader efter rådets beslut 93/424/EEG av den 22 juli 1993 om en handlingsplan för införande av avancerade televisionstjänster i Europa⁷).

- (5) På en öppen och konkurrensutsatt marknad bör det inte finnas några begränsningar som hindrar företag från att förhandla om förutsättningarna för tillträde och samtrafik mellan dem, i synnerhet gränsöverskridande avtal, om inte annat följer av konkurrensreglerna i fördraget. I syfte att uppnå en verkligt alleuropeisk marknad med ökad effektivitet, effektiv konkurrens, fler valmöjligheter och konkurrenskraftiga tjänster för konsumenterna bör företag som erhåller begäran om tillträde eller samtrafik i princip ingå sådana avtal på kommersiell basis och förhandla med god vilja.
- (6) På de marknader där skillnaderna i förhandlingsstyrka mellan olika företag ännu är betydande och där några företag är beroende av infrastruktur som tillhandahålls av andra för att kunna tillhandahålla sina tjänster, är det lämpligt att fastställa en ram för att säkerställa att marknaden fungerar effektivt. Om kommersiella förhandlingar misslyckas bör de nationella regleringsmyndigheterna ha befogenhet att i slutanvändarnas intresse säkerställa tillfredsställande tillträde, samtrafik och samverkan mellan tjänster. De får särskilt säkerställa uppkoppling mellan slutanvändare genom att införa rimliga skyldigheter för de företag som kontrollerar tillträde till slutanvändarna. Kontroll av tillträde kan innebära ägande eller kontroll av den fysiska kopplingen till slutanvändaren (antingen fast eller mobil) och/eller möjligheten att ändra eller dra in det eller de nationella nummer som behövs för tillträde till en slutanvändares nätanslutningspunkt. Detta skulle t.ex. vara fallet om nätoperatörer på ett orimligt sätt skulle begränsa slutanvändarnas valfrihet när det gäller tillträde till Internetportaler och Internettjänster.
- (7) Nationella rättsliga eller administrativa åtgärder som innebär att villkoren för tillträde eller samtrafik kopplas till den verksamhet som bedrivs av den part som begär samtrafik, och

⁷ EGT L 196, 5.8.1993, s. 48.

- särskilt till denna parts investeringsgrad i nätinfrastrukturen, och inte till den samtrafik eller det tillträde som tillhandahålls, kan ge upphov till snedvridningar på marknaden och därför strida mot konkurrensreglerna.
- (8) Nätoperatörer som kontrollerar tillträdet till sina egna kunder gör det med hjälp av unika nummer och adresser från en offentliggjord nummer- eller adressförteckning. Andra nätoperatörer måste kunna leverera trafik till dessa kunder och måste därför kunna bedriva direkt eller indirekt samtrafik med varandra. De existerande rättigheterna och skyldigheterna att förhandla om samtrafik bör därför bibehållas. Det är också lämpligt att bibehålla de skyldigheter som redan fastställs i direktiv 95/47/EG och som innebär att helt digitala elektroniska kommunikationsnät som används för distribution av televisionstjänster och som är öppna för allmänheten skall kunna klara av att distribuera televisionstjänster och televisionsprogram i bredbildsformat, så att användarna kan ta emot sådana program i det format i vilket de sänds.
- (9) Samverkan mellan tjänster gynnar slutanvändarna och är ett viktigt mål för detta regelverk. Att främja kompatibilitet är ett av de mål för de nationella regleringsmyndigheterna som anges i detta regelverk, vilket även föreskriver att kommissionen skall offentliggöra en förteckning över standarder och/eller specifikationer för tillhandahållande av tjänster, tekniska gränssnitt och/eller nätfunktioner, som en grundval för främjande av harmonisering inom området för elektroniska kommunikationer. Medlemsstaterna bör uppmuntra användandet av offentliggjorda standarder och/eller specifikationer i den utsträckning det är absolut nödvändigt för att säkerställa samverkan mellan tjänster och öka användarnas valmöjligheter.
- (10) Konkurrensregler kan visa sig otillräckliga för att säkerställa kulturell mångfald och mediemångfald på området digital television. Genom direktiv 95/47/EG upprättades en första rättslig ram för den framväxande digital-tv-branschen vilken bör bibehållas, framför allt när det gäller skyldigheten att ge villkorad tillgång på lika, rimliga och icke-diskriminerande villkor i syfte att säkerställa att en bred uppsättning av program och tjänster finns tillgänglig. Den tekniska utvecklingen och marknadsutvecklingen gör det nödvändigt att regelbundet se över dessa skyldigheterna, antingen genom en

medlemsstat för dess nationella marknad eller genom kommissionen för gemenskapen, i synnerhet för att avgöra om det är motiverat att utvidga skyldigheterna till att omfatta nya nätgränsstationer som elektroniska programguider (EPG) och gränssnitt för tillämpningsprogram (API), i den utsträckning som är nödvändig för att säkerställa slutanvändarnas tillträde till specificerade digitala sändningstjänster. Medlemsstaterna får genom de lagar och andra författningar som de anser vara nödvändiga närmare ange de digitala sändningar till vilka slutanvändarna måste garanteras tillträde.

- (11) Medlemsstaterna får även tillåta sin nationella regleringsmyndighet att se över skyldigheterna när det gäller villkorad tillgång till digitala sändningstjänster i syfte att genom marknadsanalys bedöma om villkoren för operatörer utan betydande inflytande på marknaden i fråga skall ändras eller upphävas. Sådana ändringar eller upphävanden bör inte negativt påverka slutanvändares tillträde till sådana tjänster eller utsikterna till effektiv konkurrens.
- (12) För att säkerställa kontinuiteten i befintliga avtal och undvika ett rättsligt tomrum är det nödvändigt att det säkerställs att det i inledningsskedet i det nya regelverket tas med de skyldigheter som avser tillträde och samtrafik i artiklarna 4, 6, 7, 8, 11, 12 och 14 i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/33/EG av den 30 juni 1997 om samtrafik inom telekommunikation i syfte att säkerställa samhällsomfattande tjänster och samverkan genom tillämpning av principerna om tillhandahållande av öppna nät ⁽⁸⁾, de skyldigheter som avser särskilt tillträde i artikel 16 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/10/EG av den 26 februari 1998 om tillhandahållande av öppna nätverk (ONP) för taltelefoni och samhällsomfattande tjänster för telekommunikation i en konkurrensutsatt miljö ⁽⁹⁾ och de skyldigheter som avser tillhandahållandet av överföringskapacitet för hyrda förbindelser i rådets direktiv 92/44/EEG av den 5 juni 1992 om tillhandahållande av öppna nät för förhyrda förbindelser ⁽¹⁰⁾. Dessa bestämmelser måste dock utan dröjsmål ses över mot bakgrund

⁸ EGT L 199, 26.7.1997, s. 32. Direktivet ändrat genom direktiv 98/61/EG (EGT L 268, 3.10.1998, s. 37).

⁹ EGT L 101, 1.4.1998, s. 24.

¹⁰ EGT L 165, 19.6.1992, s. 27. Direktivet senast ändrat genom kommissionens beslut 98/80/EG (EGT L 14, 20.1.1998, s. 27).

av de rådande förhållandena på marknaden. En sådan översyn bör även inbegripa de organisationer som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2887/2000 av den 18 december 2000 om tillträde till accessnät¹¹).

- (13) Översynen bör utföras med hjälp av en ekonomisk marknadsanalys som bygger på metoder från konkurrenslagstiftningen. Syftet är att successivt minska den sektorsspecifika förhandsregleringen i takt med att konkurrens utvecklas på marknaden. Förfarandet har också utformats med tanke på övergångsproblem på marknaden, till exempel problem som hänger samman med internationell roaming, och med tanke på att nya flaskhalsar kan uppstå till följd av teknisk utveckling, vilket kan göra det nödvändigt med förhandsreglering, t.ex. när det gäller bredbandsaccessnät. Det kan mycket väl hända att konkurrensen utvecklas olika snabbt i olika marknadssegment och olika medlemsstater, och de nationella regleringsmyndigheterna måste kunna lindra regleringsskyldigheterna på de marknader där konkurrensen ger önskat resultat. För att säkerställa att marknadsaktörer med liknande förutsättningar behandlas lika i olika medlemsstater bör kommissionen kunna säkerställa en harmoniserad tillämpning av bestämmelserna i detta direktiv. De nationella regleringsmyndigheterna och de nationella myndigheter som anförtrotts genomförandet av konkurrenslagstiftningen bör när så är lämpligt samordna sina åtgärder för att säkerställa att det lämpligaste rättsmedlet används. Gemenskapen och dess medlemsstater har i samband med Världshandelsorganisationens (WTO) avtal om grundläggande telekommunikationstjänster gjort åtaganden om samtrafik av telenät som måste fullgöras.
- (14) I direktiv 97/33/EG fastställs ett antal skyldigheter för företag med ett betydande inflytande på marknaden, nämligen insyn, icke-diskriminering, särredovisning, tillträde och kontroll av priser, inbegripet kostnadsorientering. Denna uppsättning av möjliga skyldigheter bör bibehållas, men för att undvika överreglering bör det också fastställas att det rör sig om de mest omfattande skyldigheter som kan tillämpas för företag. I syfte att fullgöra internationella åtaganden eller följa gemenskapslagstiftningen kan det i undantagsfall vara

¹¹ EGT L 366, 30.12.2000, s. 4.

lämpligt att införa skyldigheter för samtliga marknadsaktörer avseende tillträde eller samtrafik, på samma sätt som för närvarande gäller för system med villkorad tillgång för digitala televisionstjänster.

- (15) För införandet av en specifik skyldighet för ett företag med betydande inflytande på marknaden krävs inte någon ytterligare marknadsanalys utan endast en motivering att skyldigheten i fråga är lämplig och rimlig mot bakgrund av det fastställda problemets art.
- (16) Insyn i villkor och krav för tillträde och samtrafik, inbegripet prissättning, bidrar till snabbare förhandlingar samtidigt som tvister kan undvikas och marknadsaktörerna får förtroende för att en tjänst inte tillhandahålls på diskriminerande villkor. Det är särskilt viktigt med öppenhet och insyn för att säkerställa samverkan när det gäller tekniska gränssnitt. Om en nationell regleringsmyndighet inför skyldigheter att offentliggöra uppgifter, får den även ange hur uppgifterna skall göras tillgängliga, så att till exempel typen av offentliggörande (på papper och/eller elektroniskt) anges samt huruvida uppgifterna är gratis eller inte med hänsyn till de berörda uppgifternas art och syfte.
- (17) Principen om icke-diskriminering säkerställer att företag med marknadsinflytande inte kan snedvrída konkurrensen, särskilt när det rör sig om vertikalt integrerade företag som tillhandahåller tjänster till företag som de konkurrerar med på marknader i efterföljande led.
- (18) Med särredovisning blir det möjligt att synliggöra interna prisöverföringar, och de nationella regleringsmyndigheterna kan i förekommande fall kontrollera om skyldigheter avseende icke-diskriminering fullgörs. När det gäller detta område har kommissionen offentliggjort rekommendation 98/322/EG av den 8 april 1998 om samtrafik på en liberaliserad telemarknad (Del 2 CE Särredovisning och kostnadsredovisning)⁽¹²⁾.
- (19) Ett föreskrivet tillträde till nätinfrastruktur kan motiveras som ett sätt att öka konkurrensen, men de nationella regleringsmyndigheterna måste hitta en jämvikt mellan en infrastrukturägares rätt att utnyttja sin infrastruktur för egen del och andra tjänsteleverantörers rätt att få tillträde till faciliteter.

¹² EGT L 141, 13.5.1998, s. 6.

ter som är väsentliga för att erbjuda konkurrerande tjänster. Om operatörer åläggs skyldigheter att uppfylla rimliga ansökningar om tillträde till och användning av nätelement och tillhörande faciliteter bör sådana ansökningar endast avslås på grundval av objektiva kriterier t.ex. teknisk genomförbarhet eller nödvändigheten av att bevara nätintegriteten. Om tillträde vägras kan den part vars intressen har åsidosatts begära att fallet tas upp inom de tvistlösningsförfaranden som anges i artiklarna 20 och 21 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv). En operatör med skyldigheter till föreskrivet tillträde kan inte förpliktas tillhandahålla sådana typer av tillträde som han inte har befogenhet att tillhandahålla. Nationella regleringsmyndigheters krav på föreskrivet tillträde som ökar konkurrensen på kort sikt, bör inte minska incitamenten för konkurrenter att investera i alternativa faciliteter som kan säkra konkurrensen på lång sikt. Kommissionen har behandlat dessa frågor i ett meddelande om tillämpning av konkurrensreglerna på tillträdesavtal inom telesektorn⁽¹³⁾. Nationella regleringsmyndigheter får i enlighet med gemenskapslagstiftningen införa tekniska och operativa villkor för dem som tillhandahåller och/eller utnyttjar föreskrivet tillträde. Särskilt införandet av tekniska standarder bör överensstämma med Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster⁽¹⁴⁾.

- (20) Det kan vara nödvändigt med priskontroll när analysen av en särskild marknad avslöjar att konkurrensen fungerar dåligt. Regleringsåtgärderna kan antingen vara relativt milda, som t.ex. skyldigheten i direktiv 97/33/EG om att kostnaden för val av nätoperatör skall vara rimlig, eller betydligt mer långtgående, som t.ex. skyldigheten till kostnadsorienterade avgifter som måste motiveras fullt ut i de fall då konkurrensen är otillräcklig för att förhindra att för höga priser tas ut. I synnerhet operatörer med betydande inflytande på marknaden bör undvika att utöva prispress som gör att skillnaden mellan deras avgifter för slutkunderna och deras samtrafikavgifter för konkurrenter som tillhandahåller liknande slut-

¹³ EGT C 265, 22.8.1998, s. 2.

¹⁴ EGT L 204, 21.7.1998, s. 37. Direktivet ändrat genom direktiv 98/48/EG (EGT L 217, 5.8.1998, s. 18).

kundstjänster inte är adekvat för att säkerställa en hållbar konkurrens. När en nationell regleringsmyndighet beräknar kostnaderna för att införa en tjänst enligt detta direktiv är det lämpligt att medge en rimlig avkastning på det kapital som investerats, inklusive lämpliga arbetskrafts- och byggkostnader, varvid kapitalvärdet vid behov anpassas så att den aktuella värderingen av tillgångarna och en effektiv drift beaktas. Metoden för kostnadstäckning bör vara lämplig för förhållandena och hänsyn bör tas till behovet av att främja effektivitet och hållbar konkurrens och maximera fördelarna för konsumenterna.

- (21) Om en nationell regleringsmyndighet inför skyldigheter om att tillämpa ett system för kostnadsredovisning till hjälp vid priskontroller, får myndigheten under förutsättning att den har nödvändig kvalificerad personal själv göra en årlig revision för att säkerställa överensstämmelse med systemet för kostnadsredovisning eller begära att revisionen utförs av ett annat kvalificerat organ som är oberoende av den berörde operatören.
- (22) Medlemsstaterna kommer genom offentliggörande av information att säkerställa att både befintliga och potentiella marknadsaktörer förstår sina rättigheter och skyldigheter och vet var de kan få närmare relevanta upplysningar. Ett offentliggörande av information i de nationella officiella tidningarna hjälper berörda parter i andra medlemsstater att hitta de relevanta upplysningarna.
- (23) Kommissionen bör bevaka avgifter som bidrar till att avgöra priset för slutanvändarna och offentliggöra information om detta för att se till att den alleuropeiska marknaden för elektroniska kommunikationstjänster fungerar väl och effektivt.
- (24) Utvecklingen av marknaden för elektroniska kommunikationstjänster, med tillhörande infrastruktur, skulle kunna få negativa effekter på miljön och landskapet. Därför bör medlemsstaterna övervaka denna process och vid behov vidta åtgärder för att minimera sådana effekter genom lämpliga överenskommelser och andra lösningar tillsammans med berörda myndigheter.
- (25) För att kunna avgöra om gemenskapslagstiftningen tillämpas på ett korrekt sätt behöver kommissionen veta vilka företag som anges ha betydande inflytande på marknaden och vilka skyldigheter som de nationella regleringsmyndigheterna in-

fört för marknadsaktörerna. Medlemsstaterna måste därför, utöver det nationella offentliggörandet, översända dessa uppgifter till kommissionen. När medlemsstaterna åläggs att översända uppgifter till kommissionen, kan detta ske elektroniskt under förutsättning att man enats om lämpliga förfaranden för autentisering.

- (26) Mot bakgrund av den tekniska utvecklingen och marknadsutvecklingen bör en översyn av genomförandet av detta direktiv göras inom tre år efter dess tillämpningsdag för att avgöra om målen uppnås.
- (27) De åtgärder som krävs för att genomföra detta direktiv bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter⁽¹⁵⁾.
- (28) Eftersom målen för den föreslagna åtgärden, nämligen att upprätta ett harmoniserat regelverk som reglerar tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför på grund av åtgärdens omfattning och verkningar bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

TILLÄMPNINGSOMRÅDE, SYFTE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Tillämpningsområde och syfte

1. Inom den ram som fastställs i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) harmoniseras genom detta direktiv det sätt på vilket medlemsstaterna reglerar tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter. Syftet är att i enlig-

¹⁵ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

het med den inre marknadens principer upprätta ett regelverk för förhållandet mellan leverantörer av nät och tjänster, vilket skall leda till hållbar konkurrens och samverkan mellan elektroniska kommunikationstjänster samt gynna konsumenterna.

2. I detta direktiv fastställs rättigheter och skyldigheter för operatörer och för företag som önskar samtrafik och/eller tillträde till deras nät eller tillhörande faciliteter. Vidare uppställs mål för de nationella regleringsmyndigheterna när det gäller tillträde och samtrafik samt fastställs förfaranden för att säkerställa att de skyldigheter som införs av nationella regleringsmyndigheter ses över och, när så är lämpligt, upphävs då de uppställda målen har uppnåtts. Med tillträde avses i detta direktiv inte tillträde för slutanvändare.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv skall de definitioner som anges i artikel 2 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) gälla.

Följande definitioner skall även gälla:

- a) *tillträde*: faciliteter och/eller tjänster görs tillgängliga för ett annat företag på fastställda villkor, med eller utan ensamrätt, i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. Bland annat omfattas följande: tillträde till nätelement samt tillhörande faciliteter, vilket kan inbegripa anslutning av utrustning på fast eller icke-fast väg (detta inbegriper i synnerhet tillträde till accessnätet och till faciliteter och tjänster som är nödvändiga för att tillhandahålla tjänster över accessnät); tillträde till fysisk infrastruktur inbegripet byggnader, ledningar och master; tillträde till relevanta programvarusystem inbegripet driftstödssystem; tillträde till nummeromvandling eller system som erbjuder likvärdiga funktioner; tillträde till fasta nät och mobilnät, i synnerhet för roaming; tillträde till system med villkorad tillgång för digitala televisionstjänster; tillträde till virtuella nättjänster.

- b) *samtrafik*: den fysiska och logiska sammankopplingen av allmänna kommunikationsnät som används av samma eller ett annat företag för att göra det möjligt för ett företags användare att kommunicera med samma eller ett annat företags användare eller få tillgång till tjänster som erbjuds av ett annat företag. Tjänsterna kan tillhandahållas av de berörda parterna eller andra parter som har tillträde till nätet. Samtrafik är en särskild typ av tillträde som genomförs mellan operatörer av allmänna nät.
- c) *operatör*: ett företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla ett allmänt kommunikationsnät eller tillhörande facilitet.
- d) *televisionstjänster i bredbildsformat*: en televisionstjänst som helt eller delvis består av program som produceras och redigeras för att visas i bredbildsformat i full höjd. Formatet 16:9 är referensformat för televisionstjänster i bredbildsformat.
- e) *accessnät*: den fysiska förbindelse som förbinder nätanslutningspunkten i en abonnents lokaler med korskopplingen eller likvärdig facilitet i det fasta allmänna telefonnätet.

KAPITEL II

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 3

Allmän ram för tillträde och samtrafik

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att det inte förekommer några restriktioner som hindrar företag i samma medlemsstat eller i olika medlemsstater från att förhandla med varandra om avtal rörande tekniska och kommersiella arrangemang för tillträde och/eller samtrafik, i enlighet med gemenskapslagstiftningen. Ett företag som önskar tillträde eller samtrafik behöver inte ha auktorisation för att bedriva verksamhet i den medlemsstat där företaget önskar tillträde eller samtrafik, om företaget inte tillhandahåller några tjänster och inte är nätoperatör i den medlemsstaten.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 31 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster)⁽¹⁶⁾ får medlemsstaterna inte upprätthålla rättsliga eller administrativa åtgärder som innebär att operatörer, när de beviljar tillträde eller samtrafik, åläggs att erbjuda olika företag olika villkor för likvärdiga tjänster och/eller införa skyldigheter som inte är kopplade till de tjänster avseende tillträde eller samtrafik som faktiskt tillhandahålls utan att det påverkar de villkor som fastställs i bilagan till direktiv 2002/20/EG (auktorisationsdirektiv).

Artikel 4

Rättigheter och skyldigheter för företag

1. Operatörer av allmänna kommunikationsnät skall ha rätt och, när så begärs av andra auktoriserade företag, skyldighet att förhandla med varandra om samtrafik i syfte att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, så att tillhandahållandet av och samverkan mellan tjänster kan säkerställas inom hela gemenskapen. Operatörerna skall erbjuda andra företag tillträde och samtrafik på villkor som överensstämmer med de skyldigheter som den nationella regleringsmyndigheten inför i enlighet med artiklarna 5, 6, 7 och 8.

2. Allmänna elektroniska kommunikationsnät som inrättats för distribution av digitala televisionstjänster skall kunna distribuera televisionstjänster och program i bredbildsformat. Nätoperatörer som tar emot och vidarebefordrar televisionstjänster eller program i bredbildsformat skall bibehålla detta bredbildsformat.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 11 i direktiv 2002/20/EG (auktorisationsdirektiv) skall medlemsstaterna kräva att företag som får del av upplysningar från ett annat företag före, under eller efter förhandlingarna om tillträde eller samtrafik endast använder dessa upplysningar för det syfte för vilket de tillhandahölls och hela tiden respekterar den sekretess som gäller för

¹⁶ Se s. 51 i detta nummer av EGT.

upplysningar som överförs eller lagras. De erhållna upplysningarna får inte lämnas vidare till andra, t.ex. andra avdelningar, dotterbolag eller samarbetspartner, som skulle kunna få konkurrensfördelar genom dem.

Artikel 5

Nationella regleringsmyndigheters befogenheter och ansvarsområden när det gäller tillträde och samtrafik

1. Nationella regleringsmyndigheter skall i enlighet med de mål som anges i artikel 8 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) främja och i förekommande fall säkerställa tillfredsställande tillträde och samtrafik samt samverkan mellan tjänster, i enlighet med bestämmelserna i det här direktivet, och de skall utöva sina skyldigheter på ett sätt som främjar effektivitet, hållbar konkurrens och största möjliga nytta för slutanvändarna.

I synnerhet skall följande gälla, utan att det påverkar tillämpningen av åtgärder som kan vidtas i enlighet med artikel 8 när det gäller företag med betydande inflytande på marknaden:

- a) De nationella regleringsmyndigheterna skall, i den utsträckning som är nödvändig för att säkerställa att slutanvändarna kan nå varandra, kunna införa skyldigheter för företag som kontrollerar tillträde till slutanvändarna, bland annat när detta är motiverat skyldigheten att bedriva samtrafik mellan deras nät om detta inte redan sker.
- b) De nationella regleringsmyndigheterna skall, i den utsträckning som är nödvändig för att garantera slutanvändarnas tillgång till digitala radio- och televisionssändningstjänster som angetts av medlemsstaten, kunna införa skyldigheter för operatörer att tillhandahålla tillträde till sådana andra faciliteter som avses i del II i bilaga I på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor.

2. När en nationell regleringsmyndighet inför skyldigheter för en operatör att tillhandahålla tillträde i enlighet med artikel 12 får den, i enlighet med gemenskapslagstiftningen, fastställa tekniska eller driftsmässiga villkor som skall uppfyllas av dem som tillhandahåller och/eller utnyttjar sådant tillträde, om detta är nödvändigt för att

säkerställa att nätet fungerar normalt. Villkor som avser tillämpning av särskilda tekniska standarder eller specifikationer skall överensstämma med artikel 17 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv).

3. Skyldigheter och villkor som införs i enlighet med punkterna 1 och 2 skall vara objektiva, öppet redovisade, proportionella och icke-diskriminerande samt tillämpas i enlighet med förfarandena i artiklarna 6 och 7 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv).

4. När det gäller tillträde och samtrafik skall medlemsstaterna säkerställa att den nationella regleringsmyndigheten har befogenhet att ingripa på eget initiativ när detta är motiverat eller, om det saknas avtal mellan företag, på begäran av någon av de berörda parterna för att säkerställa de politiska mål som anges i artikel 8 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv), i enlighet med bestämmelserna i det här direktivet och förfarandena i artiklarna 6, 7, 20 och 21 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv).

KAPITEL III

OPERATÖRERS SKYLDIGHETER OCH FÖRFARANDEN FÖR ÖVERSYN AV MARKNADEN

Artikel 6

System med villkorad tillgång och andra faciliteter

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att de villkor som fastställs i del I i bilaga I tillämpas när det gäller villkorad tillgång till digitala radio- och televisionssändningar till tittare och lyssnare inom gemenskapen, oavsett överföringssätt.

2. Mot bakgrund av marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen får bilaga I ändras i enlighet med förfarandet i artikel 14.3.

3. Trots vad som sägs i punkt 1 får medlemsstaterna tillåta sina nationella regleringsmyndigheter, att så snart som möjligt efter det att detta direktiv har trätt i kraft och regelbundet därefter, se över

de villkor som tillämpas enligt denna artikel genom att utföra en marknadsanalys enligt artikel 16 första stycket i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) för att bedöma om de villkor som tillämpas skall bibehållas, ändras eller upphävas.

Om den nationella regleringsmyndigheten efter marknadsanalysen finner att en eller flera operatörer inte har ett betydande inflytande på marknaden i fråga om den relevanta marknaden får den ändra eller upphäva villkoren för dessa operatörer i enlighet med förfarandena i artiklarna 6 och 7 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) endast i den utsträckning som

- a) slutanvändarnas tillgång till radio- och televisionssändningar samt kanaler och tjänster, som anges i enlighet med artikel 31 i direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster), inte påverkas negativt av sådana ändringar eller upphävanden,
- b) utsikterna till effektiv konkurrens på marknaderna för
  - i) digitala televisions- och radiosändningstjänster till slutkund och
  - ii) system för villkorad tillgång och andra tillhörande faciliteterinte påverkas negativt av sådana ändringar eller upphävanden.

De parter som påverkas av sådana ändringar eller upphävanden av villkor skall ges en lämplig tidsfrist.

4. De villkor som tillämpas i enlighet med denna artikel skall inte påverka medlemsstaternas möjlighet att införa skyldigheter när det gäller utformningen av elektroniska programguider och liknande listnings- och navigeringsfaciliteter.

Artikel 7

Översyn av tidigare skyldigheter avseende tillträde och samtrafik

1. Medlemsstaterna skall för företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät och/eller kommunikationstjänster bibehålla alla de skyldigheter som avser tillträde och samtrafik och som

gällde före den dag då detta direktiv träder i kraft, i enlighet med artiklarna 4, 6, 7, 8, 11, 12 och 14 i direktiv 97/33/EG, artikel 16 i direktiv 98/10/EG och artiklarna 7 och 8 i direktiv 92/44/EG, till dess att dessa skyldigheter har setts över och avgjorts i enlighet med punkt 3 i den här artikeln.

2. Kommissionen kommer att ange vilka marknader som berörs av de skyldigheter som avses i punkt 1 i den första rekommendationen om relevanta produkt- och tjänstemarknader och i beslutet om fastställande av gränsöverskridande marknader som skall antas i enlighet med artikel 15 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv).

3. Medlemsstaterna skall säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna, så snart som möjligt efter det att detta direktiv har trätt i kraft och därefter regelbundet, genomför en marknadsanalys i enlighet med artikel 16 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) för att avgöra om dessa skyldigheter skall bibehållas, ändras eller upphävas. De parter som påverkas av sådana ändringar eller upphävanden av skyldigheter skall ges en lämplig tidsfrist.

Artikel 8

Införande, ändring eller upphävande av skyldigheter

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna har befogenhet att införa de skyldigheter som anges i artiklarna 9 – 13.

2. Om en operatör efter en marknadsanalys som utförts i enlighet med artikel 16 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) anges ha ett betydande inflytande på en viss marknad, skall de nationella regleringsmyndigheterna införa de skyldigheter som anges i artiklarna 9 – 13 i det här direktivet, om detta är lämpligt.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av

- bestämmelserna i artikel 5.1 och 5.2 samt artikel 6,
- de bestämmelser i artiklarna 12 och 13 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv), villkor 7 i del B i bilagan till direktiv 2002/20/EG (auktorisationsdirektiv), som tillämpas enligt artikel 6.1 i det direktivet, artiklarna 27, 28 och 30 i direktiv

2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster) och de relevanta bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/66/EG av den 15 december 1997 om behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet inom telekommunikationsområdet¹⁷) som innehåller skyldigheter för andra företag än sådana som anges ha ett betydande inflytande på marknaden, eller

- behovet av att fullfölja internationella åtaganden, får de nationella regleringsmyndigheterna inte införa de skyldigheter som anges i artiklarna 9 – 13 för operatörer som inte anges i enlighet med punkt 2.

Under exceptionella omständigheter skall en nationell regleringsmyndighet, när den avser att för operatörer med ett betydande inflytande på marknaden införa andra skyldigheter avseende tillträde eller samtrafik än vad som anges i artiklarna 9 – 13 i detta direktiv, lägga fram en begäran om detta för kommissionen. Kommissionen skall i överensstämmelse med artikel 14.2 fatta ett beslut som tillåter eller förhindrar den nationella regleringsmyndigheten att vidta sådana åtgärder.

4. Skyldigheter i enlighet med denna artikel skall grundas på det fastställda problemets art, vara proportionella och motiverade mot bakgrund av målen i artikel 8 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv). Sådana skyldigheter skall endast införas efter samråd i enlighet med artiklarna 6 och 7 i det direktivet.

5. När det gäller punkt 3 första stycket tredje strecksatsen skall de nationella regleringsmyndigheterna till kommissionen anmäla beslut om att införa, ändra eller upphäva skyldigheter för marknadsaktörer, i enlighet med förfarandet i artikel 7 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv).

Artikel 9

Skyldigheter avseende insyn

1. Nationella regleringsmyndigheter får i enlighet med artikel 8 införa skyldigheter avseende insyn när det gäller samtrafik

¹⁷ EGT L 24, 30.1.1998, s. 1.

och/eller tillträde, vilket innebär att operatörer måste offentliggöra specificerade uppgifter, t.ex. uppgifter om redovisning, tekniska specifikationer, nätegenskaper, villkor för tillhandahållande och användning samt prissättning.

2. I synnerhet när en operatör omfattas av skyldigheter avseende icke-diskriminering får de nationella regleringsmyndigheterna ålägga operatören att offentliggöra ett referenserbjudande som skall vara tillräckligt specificerat för att säkerställa att företagen inte åläggs att betala för faciliteter som inte är nödvändiga för den begärda tjänsten med en beskrivning av de berörda erbjudanden som redovisas uppdelade på olika komponenter i enlighet med marknadens behov, samt därmed förbundna villkor, inbegripet prissättning. Den nationella regleringsmyndigheten skall bland annat kunna införa ändringar i referenserbjudanden för att verkställa skyldigheter som införs enligt detta direktiv.

3. De nationella regleringsmyndigheterna får specificera exakt vilka uppgifter som skall tillhandahållas, hur detaljerade de skall vara samt på vilket sätt de skall offentliggöras.

4. Trots vad som sägs i punkt 3 skall de nationella regleringsmyndigheterna säkerställa att ett referenserbjudande offentliggörs som åtminstone innehåller de delar som anges i bilaga II, när en operatör har skyldigheter enligt artikel 12 avseende tillträde till accessnätet med tvinnad parkabel av metall.

5. Mot bakgrund av marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen får bilaga II ändras i enlighet med förfarandet i artikel 14.3.

Artikel 10

Skyldigheter avseende icke-diskriminering

1. En nationell regleringsmyndighet får i enlighet med artikel 8 införa skyldigheter avseende icke-diskriminering när det gäller samtrafik och/eller tillträde.

2. Skyldigheter avseende icke-diskriminering skall särskilt säkerställa att operatören under likvärdiga omständigheter tillämpar likvärdiga villkor på andra företag som tillhandahåller likvärdiga tjänster, samt att de tjänster och den information som operatören erbjuder andra, tillhandahålls på samma villkor och med samma kvalitet som gäller för dess egna tjänster eller för dess dotterbolags eller samarbetspartners tjänster.

Artikel 11

Skyldigheter avseende särredovisning

1. En nationell regleringsmyndighet får i enlighet med artikel 8 införa skyldigheter avseende särredovisning när det gäller specificerad verksamhet med anknytning till samtrafik och/eller tillträde.

En nationell regleringsmyndighet får i synnerhet ålägga ett vertikalt integrerat företag att tillämpa en öppen prissättning för andra operatörer och för intern överföring, bland annat för att säkerställa efterlevnad om det finns en skyldighet avseende icke-diskriminering enligt artikel 10 eller, vid behov, för att förhindra oskälig kors-subsventionering. De nationella regleringsmyndigheterna får ange vilket format och vilken redovisningsmetod som skall användas.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 5 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) skall de nationella regleringsmyndigheterna för att underlätta kontrollen av att skyldigheterna avseende insyn och icke-diskriminering efterlevs ha befogenhet att kräva att företaget på begäran tillhandahåller sin redovisning, inbegripet uppgifter om intäkter från tredje part. De nationella regleringsmyndigheterna får offentliggöra sådana uppgifter, om de bidrar till en öppen och konkurrensutsatt marknad, med beaktande av nationell lagstiftning och gemenskapslagstiftning om affärshemligheter.

*Artikel 12***Skyldigheter avseende tillträde till och användning av specifika nätfaciliteter**

1. En nationell regleringsmyndighet får i enlighet med artikel 8 införa skyldigheter för operatörer att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av specifika nätdelar och tillhörande faciliteter, bl.a. i situationer då den nationella regleringsmyndigheten anser att ett nekat tillträde eller orimliga villkor med liknande verkan skulle hindra uppkomsten av en hållbar konkurrensutsatt marknad på slutkundens nivå eller att det inte skulle ligga i slutanvändarnas intresse.

Operatörer kan bland annat åläggas

- a) att ge tredje part tillträde till specificerade nätdelar och/eller nätfaciliteter inklusive tillträde till accessnätet,
- b) att förhandla med god vilja med företag som begär tillträde,
- c) att inte upphäva ett redan beviljat tillträde till faciliteter,
- d) att erbjuda specificerade tjänster för andra operatörer och som tredje part kan återförsälja,
- e) att bevilja öppet tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckelteknik som är nödvändig för samverkan mellan tjänster eller virtuella nättjänster,
- f) att erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av faciliteter, som t.ex. ledningar, byggnader eller master,
- g) att erbjuda specificerade tjänster som krävs för att säkerställa samverkan mellan tjänster ända fram till slutanvändarna, t.ex. faciliteter för intelligenta nättjänster eller roaming på mobilnät,
- h) att erbjuda tillträde till driftstödssystem eller liknande programsystem som krävs för att garantera sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster,
- i) att förbinda nät eller nätfaciliteter.

De nationella regleringsmyndigheterna får förena dessa skyldigheter med villkor som gäller rättvis behandling, rimlighet och läglighet.

2. Om de nationella regleringsmyndigheterna överväger att införa sådana skyldigheter som avses i punkt 1 och i synnerhet när de bedömer huruvida dessa skyldigheter står i proportion till de mål som anges i artikel 8 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) skall de särskilt beakta följande faktorer:

- a) Den tekniska och ekonomiska bärkraften för användning och installation av konkurrerande faciliteter med tanke på marknadsutvecklingen och med beaktande av arten och typen av samtrafik och tillträde.
- b) Möjligheten att erbjuda det föreslagna tillträdet med tanke på den tillgängliga kapaciteten.
- c) Nyinvesteringen för ägaren till faciliteten, med tanke på de risker som investeringen medför.
- d) Behovet av att värna konkurrensen på lång sikt.
- e) Alla berörda immateriella rättigheter, när så är lämpligt.
- f) Tillhandahållande av alleuropeiska tjänster.

Artikel 13

Skyldigheter i samband med priskontroll och kostnadsredovisning

1. En nationell regleringsmyndighet får i enlighet med artikel 8 införa skyldigheter som rör kostnadstäckning och priskontroller, inbegripet skyldighet att tillämpa kostnadsorienterad prissättning och kostnadsredovisningssystem, för vissa specifika typer av samtrafik och/eller tillträde, om en marknadsanalys visar att en brist på effektiv konkurrens innebär att den berörda operatören kan ta ut överpriser eller använda prispress på ett sätt som missgynnar slutanvändarna. De nationella regleringsmyndigheterna skall ta hänsyn till den investering som gjorts av operatören och medge denne en rimlig avkastning av den adekvata kapitalinvesteringen med beaktande av de därmed förknippade riskerna.

2. De nationella regleringsmyndigheterna skall säkerställa att varje system för kostnadstäckning eller för prissättning som föreskrivs bidrar till att främja effektivitet och hållbar konkurrens samt ger största möjliga nytta åt konsumenterna. I detta avseende får de nationella regleringsmyndigheterna även ta hänsyn till priserna på jämförbara konkurrensutsatta marknader.

3. Om en operatör ålagts att kostnadsorientera sin prissättning, skall bevisbördan för att avgifterna härleds ur kostnaderna, inklusive en rimlig avkastning på investerat kapital, åligga den berörda operatören. För att beräkna kostnaden för att tillhandahålla tjänster på ett effektivt sätt får de nationella regleringsmyndigheterna använda andra metoder för kostnadsredovisning än de som företaget använder. De nationella regleringsmyndigheterna får ålägga en operatör att fullt ut motivera sina priser och, när så är lämpligt, kräva att priserna justeras.

4. Om det krävs att ett kostnadsredovisningssystem införs för att möjliggöra kontroll av prissättningen, skall de nationella regleringsmyndigheterna säkerställa att en beskrivning av kostnadsredovisningssystemet görs tillgänglig för allmänheten av vilken åtminstone kostnadernas huvudkategorier och reglerna för kostnadsfördelningen framgår. Ett kvalificerat oberoende organ skall kontrollera att kostnadsredovisningssystemet efterlevs. En redogörelse för efterlevnaden skall offentliggöras årligen.

KAPITEL IV

FÖRFARANDE

Artikel 14

Kommitté

1. Kommissionen skall biträdas av den kommunikationskommitté som inrättas genom artikel 22 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv).

2. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

3. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 5 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

Den tid som avses i artikel 5.6 i beslut 1999/468/EG skall vara tre månader.

4. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

Artikel 15

Offentliggörande av och tillgång till information

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att de särskilda skyldigheter som införs för företag i enlighet med detta direktiv offentliggörs, med uppgift om de specifika produkterna eller tjänsterna samt de geografiska marknaderna. De skall säkerställa att aktuell information, såvida det inte rör sig om konfidentiell information, i synnerhet affärshemligheter, görs tillgänglig för allmänheten i en form som garanterar att alla berörda parter lätt kan få tillgång till den.

2. Medlemsstaterna skall sända en kopia av all sådan information som offentliggörs till kommissionen. Kommissionen skall tillhandahålla denna information i lättillgänglig form och, när så är lämpligt, vidarebefordra den till kommunikationskommittén.

Artikel 16

Anmälan

1. Medlemsstaterna skall senast den tillämpningsdag som avses i artikel 18.1 andra stycket till kommissionen anmäla de nationella regleringsmyndigheter som ansvarar för de uppgifter som anges i detta direktiv.

2. De nationella regleringsmyndigheterna skall till kommissionen anmäla namnen på de operatörer som anses ha ett betydande inflytande på marknaden enligt detta direktiv samt de skyldigheter som införs för dessa operatörer i enlighet med detta direktiv. Varje förändring som påverkar de skyldigheter som gäller för företag eller av de företag som berörs av bestämmelserna i detta direktiv skall utan dröjsmål anmälas till kommissionen.

*Artikel 17***Översynsförfarande**

Kommissionen skall regelbundet se över hur detta direktiv fungerar och rapportera resultatet till Europaparlamentet och rådet, varvid det första rapporteringstillfället skall infalla senast tre år efter den tillämpningsdag som avses i artikel 18.1 andra stycket. För detta ändamål får kommissionen begära in upplysningar från medlemsstaterna, vilka skall lämnas utan onödigt dröjsmål.

*Artikel 18***Genomförande**

1. Medlemsstaterna skall anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 24 juli 2003. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

De skall tillämpa dessa bestämmelser från och med den 25 juli 2003.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till de bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv samt texterna till eventuella senare ändringar av dessa bestämmelser.

*Artikel 19***Ikraftträdande**

Detta direktiv träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Artikel 20

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 7 mars 2002.

På Europaparlamentets vägnar

P. COX

Ordförande

På rådets vägnar

J. C. APARICIO

Ordförande

*BILAGA I***VILLKOR FÖR TILLGÅNG TILL DIGITALA RADIO- OCH TELEVISIONSSÄNDNINGAR TILL TITTARE OCH LYSSNARE INOM GEMENSKAPEN****Del I: Villkor för system för villkorad tillgång som skall tillämpas i enlighet med artikel 6.1**

När det gäller villkorad tillgång till digitala radio- och televisionssändningar till tittare och lyssnare inom gemenskapen, oavsett överföringssätt, skall medlemsstaterna i enlighet med artikel 6 säkerställa att följande villkor tillämpas:

- a) De system för villkorad tillgång som drivs på gemenskapsmarknaden skall vara utformade så att de tekniskt möjliggör kostnadseffektiv överföringskontroll och ger nätoperatörerna på lokal eller regional nivå möjlighet till fullständig kontroll över de tjänster för vilka sådana system för villkorad tillgång används.
- b) Alla operatörer som driver system för villkorad tillgång, oavsett överföringssätt, och som tillhandahåller tjänster som avser tillträde till digitala radio- och televisionstjänster och vars tillträdestjänster sändningsföretag är beroende av för att nå varje grupp av potentiella tittare eller lyssnare skall
  - på skäliga, rimliga och icke-diskriminerande villkor och i enlighet med gemenskapens konkurrenslagstiftning erbjuda alla sändningsföretag de tekniska tjänster som möjliggör att sändningsföretagets digitalt överförda tjänster kan tas emot av tittare eller lyssnare som getts tillgång till dessa tjänster med hjälp av dekodrar administrerade av tjänsteoperatörerna, i enlighet med gemenskapens konkurrenslagstiftning, och
  - föra separata räkenskaper för den verksamhet som gäller deras roll som leverantörer av villkorad tillgång.
- c) Vid licensgivning för tillverkare av konsumentutrustning, skall innehavare av immateriella rättigheter avseende produkter och system för villkorad tillgång säkerställa att detta görs på skäliga, rimliga och icke-diskriminerande villkor. Med beaktande av tekniska och kommersiella faktorer får innehavare av rättigheter inte koppla licensgivningen till villkor

som förbjuder, hindrar eller avskräcker från att i samma produkt använda

- ett gemensamt gränssnitt som möjliggör uppkoppling till flera andra system för tillträde, eller
- metoder som är specifika för ett annat system för tillträde, förutsatt att licensinnehavaren följer de relevanta och rimliga villkor som, vad denne själv beträffar, garanterar säkerheten vid transaktioner utförda av operatörer av system för villkorad tillgång.

Del II: Andra faciliteter på vilka villkor kan tillämpas enligt artikel 5.1 b

- a) Tillträde till gränssnitt för tillämpningsprogram (API).
- b) Tillträde till elektroniska programguider (EPG).

BILAGA II

MINIMIFÖRTECKNING ÖVER PUNKTER SOM SKALL TAS MED I ETT REFERENSERBJUDANDE FÖR TILLTRÄDE TILL ACCESSNÄT MED TVINNAD PARKABEL AV METALL OCH SOM SKALL OFFENTLIGGÖRAS AV ANMÄLDA OPERATÖRER

I denna bilaga används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

- a) *delaccessnät*: en del av ett accessnät som förbinder nätan slutningspunkten i abonnentens lokaler med en koncentrationspunkt eller en specificerad mellanliggande anslutningspunkt i det fasta allmänna telefonnätet.
- b) *tillträde till accessnätet*: fullständigt tillträde till accessnätet och delat tillträde till accessnätet; det innebär ingen ändring i ägandet av accessnätet.
- c) *fullt tillträde till accessnätet*: den berättigades tillträde till den anmälda operatörens accessnät eller delaccessnät som tillåter att hela frekvensspektrum i den tvinnade parkabeln av metall används.
- d) *delat tillträde till accessnätet*: den berättigades tillträde till den anmälda operatörens accessnät eller delaccessnät som

tillåter att det frekvensspektrum som inte omfattar talfrekvenser i den tvinnade parkabeln används, och att den anmälde operatören kan fortsätta att använda accessnätet för att tillhandahålla telefonitjänster till allmänheten.

A. Villkor för tillträde till accessnätet

1. Delar av nät till vilka tillträde erbjuds, omfattar i synnerhet följande delar:
  - a) Tillträde till accessnät.
  - b) Tillträde till det frekvensspektrum som inte omfattar talfrekvenser i accessnätet, vid delat tillträde till accessnätet.
2. Information om de fysiska platserna för tillträde⁽¹⁾ samt att det finns tillgängliga accessnät i bestämda delar av nätet.
3. Tekniska villkor i samband med tillträde till och användning av accessnät, inklusive de tekniska egenskaperna hos den tvinnade parkabeln av metall i accessnätet.
4. Förfaranden för beställning och anskaffning, restriktioner i fråga om användningen.

B. Samlokaliseringstjänster

1. Information om den anmälde operatörens relevanta anläggningar⁽¹⁾
2. Samlokaliseringalternativ vid de platser som anges under punkt 1 (inklusive fysisk samlokalisering och, när så är lämpligt, samlokalisering på distans och virtuell samlokalisering).
3. Utrustningens egenskaper: Eventuella restriktioner för utrustning som kan samlokaliseras.
4. Säkerhetsfrågor: Åtgärder som de anmälda operatörerna vidtar för att sörja för säkerheten på sina platser.
5. Tillträdesvillkor för personalen hos konkurrerande operatörer.
6. Säkerhetsnormer.
7. Regler för tilldelning av utrymme när samlokaliseringsutrymmet är begränsat.

¹ Tillgången till denna information kan begränsas till att endast omfatta berörda parter i syfte att undvika farhågor beträffande den allmänna säkerheten.

8. Villkor för berättigade när det gäller inspektion av platser där fysisk samlokalisering är tillgänglig eller platser där samlokalisering har förvägrats på grund av kapacitetsbrist.

C. Informationssystem

Villkor för tillgång till den anmälda operatörens driftstödssystem, informationssystem eller databaser för förbeställning, anskaffning, beställning, framställning av underhåll och reparation samt fakturering.

D. Leveransvillkor

1. Frister för svar på begäran om leverans av tjänster och faciliteter; serviceavtal, rutiner för åtgärdande av fel, förfaranden för att återgå till en normal servicenivå samt parametrar för tjänsternas kvalitet.
2. Standardavtalsvillkor, i förekommande fall inbegripet kompensation när tidsfristerna inte hålls.
3. Priser eller prisberäkningsformler för varje egenskap, funktion och facilitet som förtecknas ovan.

C. Auktorisationsdirektivet

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2002/20/EG

av den 7 mars 2002

om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS
RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen, särskilt artikel 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttran-
de ⁽²⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Resultatet av det offentliga samrådet om 1999 års översyn
av regelverket för elektronisk kommunikation, såsom det
återges i kommissionens meddelande av den 26 april 2000,
och kommissionens slutsatser som rapporterats i dess
meddelande om den femte och sjätte rapporten om ge-

---

¹ EGT C 365 E, 19.12.2000, s. 230 och EGT C 270 E, 25.9.2001,
s. 182.

² EGT C 123, 25.4.2001, s. 55.

³ Europaparlamentets yttrande av den 1 mars 2001 (EGT C 277, 1.10.2001, s. 116), rådets
gemensamma ståndpunkt av den 17 september 2001 (EGT C 337, 30.11.2001, s. 18) och
Europaparlamentets beslut av den 12 december 2001 (ännu ej offentliggjort i EGT). Rådets
beslut av den 14 februari 2002.

- nomförandet av EU:s lagstiftning på telekommunikationsområdet, visar att det i hela gemenskapen finns ett behov av mer harmoniserade och mindre betungande bestämmelser om tillträde till marknaden för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.
- (2) Konvergensen mellan olika elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och deras tekniska lösningar kräver att ett system för auktorisation införs som omfattar alla jämförbara nät och tjänster på ett enhetligt sätt, oberoende av vilka tekniska lösningar som används.
  - (3) Syftet med detta direktiv är att upprätta en rättslig ram för att säkerställa friheten att tillhandahålla elektronisk kommunikation och elektroniska tjänster, med förbehåll för endast de villkor som fastställs i detta direktiv och eventuella begränsningar i enlighet med artikel 46.1 i fördraget, särskilt åtgärder med hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet och folkhälsa.
  - (4) Detta direktiv omfattar auktorisation av alla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster oavsett om de tillhandahålls allmänheten eller inte. Detta är viktigt för att garantera att båda kategorier av leverantörer kan åtnjuta objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella rättigheter, villkor och förfaranden.
  - (5) Detta direktiv skall endast gälla beviljandet av nyttjanderätter till radiofrekvenser, när nyttjandet inbegriper tillhandahållandet av ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst, vanligtvis mot ersättning. Egenanvändning av radioterminalutrustning, grundad på sådan icke-exklusiv användning av särskilda radiofrekvenser som inte har samband med någon ekonomisk verksamhet, t.ex. radioamatörers användning av frekvensband för allmänheten, utgör inte tillhandahållande av ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst och omfattas därför inte av detta direktiv. Sådan användning omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av den 9 mars 1999 om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse ⁽⁴⁾.

---

⁴ EGT L 91, 7.4.1999, s. 10.

- (6) Bestämmelser om fri rörlighet för system för villkorad tillgång och fritt tillhandahållande av skyddade tjänster som bygger på sådana system fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/84/EG av den 20 november 1998 om det rättsliga skyddet för tjänster som bygger på eller utgörs av villkorad tillgång ⁽⁵⁾. Auktorisation av sådana system och tjänster behöver därför inte omfattas av det här direktivet.
- (7) Systemet för utfärdande av auktorisationer för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster bör vara så lite betungande som möjligt, för att stimulera framväxten av nya elektroniska kommunikationstjänster och europeiska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och för att tjänsteleverantörer och konsumenter skall kunna dra nytta av de stordriftsfördelar som en inre marknad innebär.
- (8) Dessa mål uppnås bäst genom en allmän auktorisation för alla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, för vilken det inte krävs något uttryckligt beslut eller något särskilt dokument utfärdat av den nationella regleringsmyndigheten, och genom att formkraven begränsas till en anmälan. Om medlemsstaterna kräver anmälan från leverantörer av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster när de inleder sin verksamhet, får de också kräva bevis på att sådan anmälan har gjorts genom någon form av rättsligt erkänd postkvittering eller elektronisk kvittering. En sådan kvittering bör i alla händelser inte utgöras av eller kräva en administrativ åtgärd av den nationella regleringsmyndighet till vilken anmälan måste göras.
- (9) Företagens rättigheter och skyldigheter enligt den allmänna auktorisationen måste uttryckligen anges i denna för att garantera lika villkor inom hela gemenskapen och för att underlätta gränsöverskridande förhandlingar om samtrafik mellan allmänna kommunikationsnät.
- (10) Den allmänna auktorisationen ger företag som tillhandahåller allmänheten elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster rätt att förhandla om samtrafik enligt villkoren i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och sam-

---

⁵ EGT L 320, 28.11.1998, s. 54.

trafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv) ⁽⁶⁾. Företag som till andra än för allmänheten tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster kan förhandla om samtrafik på kommersiella villkor.

- (11) Beviljandet av särskilda rättigheter kan även fortsättningsvis behövas för radiofrekvenser och nummer, inbegripet kortnummer, från den nationella nummerplanen. Nummer rättigheter kan också erhållas från en europeisk nummerplan, till exempel den virtuella landskoden 3883, som tilldelats länder som är medlemmar av Europeiska post- och telesammanslutningen (CEPT). Dessa nyttjanderätter bör endast inskränkas om det krävs med hänsyn till bristen på radiofrekvenser och till behovet av att säkerställa att de används på ett effektivt sätt.
- (12) Detta direktiv påverkar inte huruvida radiofrekvenser direkt tilldelas leverantörer av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster, eller enheter som nyttjar dessa nät eller tjänster. Sådana enheter kan vara leverantörer av innehåll i radio- eller tv-sändningar. Utan att åsidosätta särskilda kriterier och förfaranden som medlemsstaterna antagit för att bevilja nyttjanderätter till radiofrekvenser för leverantörer av innehåll i radio- och tv-sändningstjänster, för att verka för de mål som avser allmänintressena, i enlighet med gemenskapslagstiftningen, bör förfarandet för tilldelning av radiofrekvenser i alla händelser vara objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella. I enlighet med domstolens rättspraxis bör alla nationella begränsningar av de rättigheter som garanteras genom artikel 49 i fördraget vara motiverade på ett objektivt sätt och proportionella, och inte överskrida vad som är nödvändigt för att uppnå de mål som avser allmänintressena så som de definieras av medlemsstaterna i enlighet med gemenskapslagstiftningen. Ansvaret för att uppfylla de villkor som hör samman med nyttjanderätten till en radiofrekvens och de tillämpliga villkor som hör samman med den allmänna auktorisationen bör i alla händelser bäras av det företag som har beviljats nyttjanderätten till radiofrekvensen.

---

⁶ Se s. 7 i detta nummer av EGT.

- (13) Medlemsstaterna får som en del av ansökningsförfarandet för beviljandet av nyttjanderätter till en radiofrekvens kontrollera om den sökande kommer att kunna uppfylla villkoren för sådana rättigheter. I detta syfte kan den sökande komma att anmodas att lämna nödvändig information för att styrka sin förmåga att uppfylla dessa villkor. Om denna information inte lämnas kan ansökan om nyttjanderätt till en radiofrekvens komma att avslås.
- (14) Medlemsstaterna är varken skyldiga eller förhindrade att bevilja nyttjanderätter till nummer från den nationella nummerplanen eller rättigheter att installera faciliteter hos andra företag än leverantörer av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster.
- (15) Villkoren som får fogas till den allmänna auktorisationen och till de särskilda nyttjanderätterna bör begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att säkerställa beaktande av krav och skyldigheter enligt gemenskapslagstiftningen och nationell lagstiftning i enlighet med gemenskapslagstiftningen.
- (16) För elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster som inte tillhandahålls allmänheten bör villkoren vara färre och mildare än vad som är motiverat för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster som tillhandahålls allmänheten.
- (17) Särskilda skyldigheter som i enlighet med gemenskapslagstiftningen får införas för leverantörer av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster på grund av deras betydande inflytande på marknaden enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) ⁽⁷⁾ bör införas åtskilda från de allmänna rättigheter och skyldigheter som följer av den allmänna auktorisationen.
- (18) Den allmänna auktorisationen bör bara innehålla villkor som är specifika för sektorn för elektronisk kommunikation. Den bör inte underkastas villkor som redan gäller i kraft av annan nationell lagstiftning som inte är specifik för denna sektor. De nationella regleringsmyndigheterna får

---

⁷ Se s. 33 i detta nummer av EGT.

- dock informera nätoperatörer och tjänsteleverantörer om annan lagstiftning som rör deras verksamhet, till exempel genom hänvisningar på sina webbplatser.
- (19) Kravet på att offentliggöra beslut om beviljande av nyttjanderätter till frekvenser eller nummer kan uppfyllas genom att dessa beslut offentliggörs via en webbplats.
- (20) Samma företag, till exempel en kabeloperatör, kan erbjuda både elektroniska kommunikationstjänster, exempelvis överföring av TV-signaler, och tjänster som inte omfattas av detta direktiv, exempelvis saluföring av ett utbud av innehåll för ljud- eller TV-sändningstjänster, och ytterligare skyldigheter kan därför åläggas detta företag med avseende på dess verksamhet som leverantör eller distributör av innehåll, enligt andra bestämmelser än dem som anges i detta direktiv, utan att den förteckning över villkor som fastställs i bilagan till detta direktiv åsidosätts.
- (21) De behöriga myndigheterna får, när de beviljar nyttjanderätter till radiofrekvenser, nummer eller rättigheter att installera faciliteter, informera de företag som de beviljar sådana rättigheter om de relevanta villkoren i den allmänna auktorisationen.
- (22) Om efterfrågan på radiofrekvenser i ett särskilt frekvensområde överstiger tillgången, bör lämpliga och öppna förfaranden följas vid frekvenstilldelningen, för att diskriminering skall kunna undvikas och för att de knappa resurserna skall kunna användas på ett optimalt sätt.
- (23) När nationella regleringsmyndigheter fastställer kriterier för urvalsförfaranden som grundat sig på konkurrens eller jämförelse bör de säkerställa att målen i artikel 8 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) uppfylls. Det skulle därför inte strida mot det här direktivet om tillämpningen av objektiva, icke-diskriminerande och proportionella urvalskriterier i syfte att främja konkurrensen skulle leda till att vissa företag utesluts från ett konkurrensförfarande eller ett jämförande urvalsförfarande för en särskild radiofrekvens.
- (24) Överenskommelser på europeisk nivå om harmonisering av tilldelningen av radiofrekvenser till särskilda företag bör följas strikt av medlemsstaterna vid beviljande av nyttjanderätter till radiofrekvenser från den nationella frekvensplanen.

- (25) Leverantörer av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster kan behöva en bekräftelse av sina rättigheter enligt den allmänna auktorisationen när det gäller samtrafik och ledningsrätter, särskilt för att underlätta förhandlingar med andra regionala eller lokala myndigheter, eller med tjänsteleverantörer i andra medlemsstater. De nationella regleringsmyndigheterna bör därför, på begäran eller automatiskt vid anmälan om allmän auktorisation, ge företaget ett sådant intyg. Sådana intyg bör inte i sig utgöra beviljande av rättigheter, och inga rättigheter enligt den allmänna auktorisationen, nyttjanderätter eller utövande av sådana rättigheter bör heller vara avhängiga av ett sådant intyg.
- (26) Om företag finner att deras ansökningar om rätt att installera faciliteter inte har behandlats i enlighet med principerna i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv), eller om sådana beslut dröjer orimligt länge, bör de ha rätt att överklaga beslut eller dröjsmål när det gäller sådana beslut i enlighet med det direktivet.
- (27) Påföljderna för överträdelser av de villkor som gäller för den allmänna auktorisationen bör vara proportionella. Endast i undantagsfall skulle det kunna vara rimligt att tillfälligt eller slutgiltigt återkalla rätten att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster eller nyttjanderätterna till radiofrekvenser eller nummer, om ett företag inte uppfyller ett eller flera av villkoren för den allmänna auktorisationen. Detta påverkar inte tillämpningen av brådskande åtgärder som de berörda myndigheterna i medlemsstaterna kan behöva vidta vid allvarliga hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsa eller mot andra företags ekonomiska eller operativa intressen. Detta direktiv bör heller inte påverka sådana skadeståndskrav mellan företag som skall bedömas enligt nationell lagstiftning.
- (28) Rapporterings- och informationsskyldigheter för tjänsteleverantörer kan vara betungande för både företagen och de nationella regleringsmyndigheterna. Sådana skyldigheter bör därför vara proportionella, objektivt motiverade och begränsade till vad som är absolut nödvändigt. Det är inte nödvändigt att kräva att det systematiskt och regelbundet skall styrkas att alla villkor för den allmänna auktorisationen eller nyttjanderätten uppfylls. Företagen har rätt att få

- kännedom om i vilket syfte den information de bör tillhandahålla, skall användas. Tillhandahållande av information bör inte utgöra ett villkor för marknadstillträde. För statistiska ändamål får en anmälan begäras av leverantörer av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster när de upphör med sin verksamhet.
- (29) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter att lämna sådana uppgifter som krävs för att försvara gemenskapens intressen i samband med internationella överenskommelser. Detta direktiv bör inte heller påverka tillämpningen av sådana lagstadgade anmälningsskyldigheter som inte endast gäller den elektroniska kommunikationssektorn, exempelvis inom konkurrenslagstiftningen.
- (30) Administrativa avgifter får läggas leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster för att finansiera den nationella regleringsmyndighetens arbete med att administrera auktorisationssystemet och bevilja nyttjanderätten. Avgifterna bör begränsas till att omfatta de faktiska administrativa kostnaderna för arbetet. Det bör därför finnas insyn i de nationella regleringsmyndigheternas intäkter och kostnader genom årliga rapporter om summan av de uttagna avgifterna och de administrativa kostnaderna. Företagen kan då kontrollera att de administrativa kostnaderna och avgifterna är i balans.
- (31) System för administrativa avgifter bör inte leda till snedvridning av konkurrensen eller hinder för inträde på marknaden. Med ett system för allmän auktorisation blir det inte längre möjligt att hänföra administrativa kostnader och därmed avgifter till enskilda företag, utom för beviljande av nyttjanderätter till nummer, radiofrekvenser och rätt att installera faciliteter. Alla eventuella administrativa avgifter bör följa principerna i ett system för allmän auktorisation. Ett exempel på ett rättvist, enkelt och öppet alternativ till dessa kriterier för avgiftsfördelning kan vara en omsättningsrelaterad fördelningsnyckel. Om de administrativa avgifterna är mycket låga kan det också vara lämpligt med schablonavgifter eller schablonmässigt beräknade avgifter med ett omsättningsrelaterat inslag.
- (32) Utöver de administrativa avgifterna kan avgifter för nyttjanderätter tas ut för användningen av radiofrekvenser och nummer för att säkerställa att dessa resurser används på ett

optimalt sätt. Sådana avgifter bör inte hindra utvecklingen av innovativa tjänster och konkurrens på marknaden. Detta direktiv påverkar inte det ändamål för vilket avgifter för nyttjanderätter används. Sådana avgifter får exempelvis användas för att finansiera verksamhet vid de nationella regleringsmyndigheterna som inte kan täckas av administrativa avgifter. Vid urvalsförfaranden som bygger på konkurrens eller jämförelse, och när avgifter för nyttjanderätter av radiofrekvenser helt eller delvis består av ett engångsbelopp, bör betalningsmöjligheter erbjudas som säkerställer att sådana avgifter inte i praktiken leder till att urvalet sker på grundval av kriterier som inte har något samband med målet att säkerställa optimal användning av radiofrekvenser. Kommissionen kan regelbundet offentliggöra jämförande undersökningar med tanke på bästa praxis i fråga om tilldelning av radiofrekvenser, tilldelning av nummer eller beviljande av ledningsrätt.

- (33) Medlemsstaterna kan när det är objektivt motiverat behöva ändra rättigheter, villkor, förfaranden, administrativa avgifter och avgifter för nyttjanderätter när det gäller den allmänna auktorisationen och nyttjanderätter. Sådana ändringar bör i vederbörlig ordning anmälas i god tid till alla berörda parter så att de får möjlighet att yttra sig om dessa.
- (34) För att uppfylla målet om insyn krävs att tjänsteleverantörer, konsumenter och andra berörda parter lätt får tillgång till information om rättigheter, villkor, förfaranden, administrativa avgifter, avgifter för nyttjanderätter och beslut när det gäller tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster, nyttjanderätt till radiofrekvenser och nummer, rätt att installera faciliteter, nationella frekvensplaner och nationella nummerplaner. Det är en viktig uppgift för de nationella regleringsmyndigheterna att tillhandahålla och uppdatera sådan information. Om sådana rättigheter administreras på annan myndighetsnivå bör de nationella regleringsmyndigheterna sträva efter att skapa ett användarvänligt instrument för tillgång till information om sådana rättigheter.
- (35) Kommissionen bör övervaka att den inre marknaden fungerar på grundval av de nationella auktorisationsbestämmelserna enligt detta direktiv.

- (36) För att få ett enda tillämpningsdatum för samtliga delar av det nya regelverket på området för elektroniska kommunikationer är det viktigt att processen för nationellt genomförande av detta direktiv och för anpassningen av de nya reglerna till de befintliga tillstånden sker parallellt. Men i särskilda fall där auktorisationer som gäller när detta direktiv träder i kraft ersätts av den allmänna auktorisationen och individuella nyttjanderätter enligt detta direktiv skulle leda till utökade skyldigheter eller inskränkta rättigheter för de tjänsteleverantörer som har den tidigare formen av auktorisation, har medlemsstaterna ytterligare nio månader på sig för anpassning av sådana tillstånd, såvida detta inte får ogynnsam verkan på andra företags rättigheter och skyldigheter.
- (37) Det kan finnas omständigheter då avskaffandet av ett villkor för auktorisation avseende tillträde till elektroniska kommunikationsnät skulle medföra betydande svårigheter för ett eller flera företag som har utnyttjat det villkoret. I sådana fall får ytterligare övergångsordningar beviljas av kommissionen på begäran av en medlemsstat.
- (38) Eftersom målen för den föreslagna åtgärden, nämligen harmonisering och förenkling av de bestämmelser och villkor som gäller för auktorisation av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför på grund av åtgärdens omfattning och verkningar bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Mål och tillämpningsområde

1. Syftet med detta direktiv är att genomföra en inre marknad för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster genom harmonisering och förenkling av de bestämmelser och villkor

som gäller för auktorisation av sådana nät och tjänster, så att dessa lättare kan tillhandahållas inom gemenskapen.

2. Detta direktiv skall gälla auktorisation för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.

Artikel 2

Definitioner

1. I detta direktiv skall de definitioner som anges i artikel 2 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) gälla.

2. Följande definitioner skall även gälla:

- a) *allmän auktorisation*: en rättslig ram som upprättats av en medlemsstat för att säkerställa rättigheter för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster och genom vilken det fastställs sektorsspecifika skyldigheter som kan gälla för alla eller vissa typer av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster i enlighet med det här direktivet.
- b) *skadlig störning*: störning som äventyrar funktionen hos en radionavigations tjänst eller annan säkerhetstjänst eller som på annat sätt allvarligt försämrar, hindrar eller upprepat avbryter en radiokommunikationstjänst som fungerar i enlighet med gällande gemenskapsbestämmelser eller nationella bestämmelser.

Artikel 3

Allmän auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster

1. Medlemsstaterna skall säkerställa friheten att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster i enlighet med de villkor som anges i detta direktiv. För detta ändamål får medlemsstaterna hindra ett företag från att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster, endast om detta är nödvändigt för att skydda intressen som rör allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsa.

2. Tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster får, utan att det påverkar tillämpningen av de särskilda skyldigheter som anges i artikel 6.2 eller nyttjanderätten enligt artikel 5, endast underkastas allmän auktorisation. Det får krävas att det berörda företaget skall göra en anmälan, men inte att det skall ha erhållit ett uttryckligt beslut eller någon annan administrativ handling från den nationella regleringsmyndigheten, innan det börjar utöva de rättigheter som följer av auktorisationen. Företaget får inleda sin verksamhet direkt efter ingiven anmälan, om sådan krävs, under förutsättning att bestämmelserna om nyttjanderätt i artiklarna 5, 6 och 7 är uppfyllda.

3. Den anmälan som avses i punkt 2 får inte innefatta mer än att en juridisk eller fysisk person underrättar den nationella regleringsmyndigheten om att personen har för avsikt att börja tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster och lämnar in det minimum av information som den nationella regleringsmyndigheten behöver för att kunna föra ett register eller en förteckning över leverantörer av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Informationen skall inskränka sig till sådana uppgifter som är nödvändiga för att identifiera leverantören, t.ex. organisationsnummer, och leverantörens kontaktpersoner, adress och en kortfattad beskrivning av nätet eller tjänsten samt den planerade tidpunkten för inledande av verksamheten.

Artikel 4

Minimiförteckning över rättigheter som följer av den allmänna auktorisationen

1. Företag som har erhållit sådan auktorisation som avses i artikel 3 har rätt att
  - a) tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster,
  - b) få sina ansökningar om den rätt att installera faciliteter som behövs bedömda i enlighet med artikel 11 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv).
2. När sådana företag tillhandahåller allmänheten elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster skall den allmänna auktorisationen också ge dem rätt att

- a) förhandla om samtrafik med och, i förekommande fall, få tillträde till eller samtrafik med andra leverantörer av allmänt tillgängliga kommunikationsnät och kommunikationstjänster som omfattas av en allmän auktorisation i gemenskapen enligt villkoren i och i enlighet med direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektiv),
- b) få möjlighet att bli utsedda att tillhandahålla olika delar av de samhällsomfattande tjänsterna och/eller täcka olika delar av det nationella territoriet i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) ⁽⁸⁾.

Artikel 5

Nyttjanderätter till radiofrekvenser och nummer

1. Om det är möjligt, och särskilt om risken för skadlig störning är försumbar, skall medlemsstaterna inte kräva att individuella nyttjanderätter beviljas som förutsättning för användningen av radiofrekvenser utan skall i stället knyta villkoren för användning av radiofrekvenser till den allmänna auktorisationen.

2. Om individuella rättigheter måste beviljas för användningen av radiofrekvenser och nummer skall medlemsstaterna på begäran bevilja företag som tillhandahåller eller nyttjar nät eller tjänster enligt den allmänna auktorisationen sådana rättigheter, om detta inte strider mot bestämmelserna i artikel 6, artikel 7 och artikel 11.1 c i det här direktivet eller andra bestämmelser som skall säkerställa att dessa resurser används på ett effektivt sätt i enlighet med direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv).

Utan att det påverkar de särskilda kriterier och förfaranden som medlemsstaterna antagit för att bevilja nyttjanderätter till radiofrekvenser för leverantörer av innehåll i radio- och tv-sändningar för att verka för de mål som avser allmänintressena i enlighet med gemenskapslagstiftningen, skall sådana nyttjanderätter beviljas genom ett öppet och icke-diskriminerande förfarande med god insyn. Medlemsstaterna skall vid beviljandet av nyttjanderätten ange om

---

⁸ Se s. 51 i detta nummer av EGT.

denna kan överlätas på rättsinnehavarens initiativ och, i fråga om radiofrekvenser, på vilka villkor denna kan överlätas i enlighet med artikel 9 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv). Om en medlemsstat beviljar nyttjanderätter för en viss tid skall giltighetstiden vara skälig för den ifrågavarande tjänsten.

3. Beslut om nyttjanderätt skall fattas, meddelas och offentliggöras så snart som möjligt, för nummer som har tilldelats för särskilda ändamål i den nationella nummerplanen inom tre veckor och för radiofrekvenser som har tilldelats för särskilda ändamål i den nationella frekvensplanen inom sex veckor, efter det att fullständig ansökan mottagits av den nationella regleringsmyndigheten. Denna senare tidsgräns får inte hindra tillämpningen av internationella avtal om användning av radiofrekvenser eller positioner i omloppsbanor.

4. När beslut har fattats, efter samråd med berörda parter i enlighet med artikel 6 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv), om att nyttjanderätter till nummer av exceptionellt ekonomiskt värde skall beviljas genom konkurrensförfaranden eller jämförande urvalsförfaranden får medlemsstaterna förlänga maximiperioden tre veckor med högst tre veckor.

När det gäller konkurrensförfaranden eller jämförande urvalsförfaranden för radiofrekvenser skall artikel 7 vara tillämplig.

5. Medlemsstaterna får inte begränsa antalet nyttjanderätter som skall beviljas annat än när detta är nödvändigt för att garantera en effektiv användning av radiofrekvenser i enlighet med artikel 7.

Artikel 6

Villkor som är fogade till den allmänna auktorisationen och till nyttjanderätter till radiofrekvenser och nummer samt särskilda skyldigheter

1. Den allmänna auktorisationen för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster samt nyttjanderätter till radiofrekvenser och nummer får endast omfattas av de villkor som är upptagna i delarna A, B och C i bilagan. Sådana villkor skall vara objektivt motiverade med avseende på det nät eller den tjänst som berörs, samt öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella.

2. Särskilda skyldigheter som kan åläggas leverantörer som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, enligt artikel 5.1 och 5.2, samt artiklarna 6 och 8 i direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektiv) och artiklarna 16, 17, 18 och 19 i direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster), eller företag som i enlighet med nämnda direktiv utsetts att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster skall i rättsligt avseende vara åtskilda från de rättigheter och skyldigheter som följer av den allmänna auktorisationen. I syfte att ge företagen insyn skall den allmänna auktorisationen hänvisa till de kriterier och förfaranden som gäller när sådana särskilda skyldigheter införs för enskilda företag.

3. Den allmänna auktorisationen får bara innehålla sådana villkor som är specifika inom det området och som anges i del A i bilagan, och den får inte innehålla någon upprepning av villkor som gäller för företagen enligt annan nationell lagstiftning.

4. Medlemsstaterna får inte upprepa de villkor som gäller för den allmänna auktorisationen när de beviljar nyttjanderätter till radiofrekvenser eller nummer.

Artikel 7

Förfarande för att begränsa det antal nyttjanderätter som skall beviljas till radiofrekvenser

1. Om en medlemsstat överväger huruvida den skall begränsa det antal nyttjanderätter som skall beviljas till radiofrekvenser skall den bland annat

- a) fästa vederbörlig vikt vid behovet av att ge användarna så stort utbyte som möjligt och underlätta utvecklingen av konkurrens,
- b) ge alla berörda parter, inbegripet användare och konsumenter, tillfälle att lägga fram synpunkter på alla begränsningar i enlighet med artikel 6 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv),
- c) offentliggöra alla beslut om att begränsa beviljandet av nyttjanderätter och ange skälen för detta,
- d) efter att ha fastställt förfarandet inbjuda till ansökningar om nyttjanderätter, och
- e) se över begränsningarna med rimliga intervall eller på skälig begäran av berörda företag.

2. Om en medlemsstat konstaterar att ytterligare nyttjanderätter till radiofrekvenser kan beviljas skall den offentliggöra detta och inbjuda till ansökningar om sådana rättigheter.

3. Om beviljandet av nyttjanderätter till radiofrekvenser måste begränsas skall medlemsstaterna bevilja sådana rättigheter på grundval av objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella urvalskriterier. För urvalskriterierna skall vederbörlig vikt fästas vid huruvida målen i artikel 8 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) har uppnåtts.

4. Om konkurrensförfaranden eller jämförande urvalsförfaranden skall användas får medlemsstaterna förlänga den period på högst sex veckor som anges i artikel 5.3 med så lång tid som behövs, dock högst med åtta månader, för att garantera rättvisa, rimliga, öppna och tydliga förfaranden för alla berörda parter.

Dessa tidsfrister skall inte påverka tillämpningen av bestämmelser i tillämpliga internationella överenskommelser om användning av radiofrekvenser och satellitsamordning.

5. Denna artikel skall inte påverka överlåtelse av nyttjanderätter till radiofrekvenser enligt artikel 9 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv).

Artikel 8

Harmoniserad tilldelning av radiofrekvenser

Om användningen av radiofrekvenser har harmoniserats, villkor och förfaranden för tillträde har överenskommit och de företag som skall tilldelas radiofrekvenser har utsetts i enlighet med internationella avtal och gemenskapsbestämmelser, skall medlemsstaterna bevilja nyttjanderätt till sådana radiofrekvenser i enlighet med dessa bestämmelser. Under förutsättning att alla nationella villkor i samband med nyttjanderätten till de berörda radiofrekvenserna har uppfyllts vid ett gemensamt urvalsförfarande, får medlemsstaterna inte införa några ytterligare villkor, ytterligare kriterier eller förfaranden som skulle begränsa, ändra eller fördröja ett korrekt genomförande av den gemensamma tilldelningen av sådana radiofrekvenser.

Artikel 9

Intyg som kan underlätta utövandet av rätten att installera faciliteter och rättigheter till samtrafik

En nationell regleringsmyndighet skall på begäran av ett företag inom en vecka utfärda en standardiserad handling där det bekräftas, i förekommande fall, att företaget har lämnat in en anmälan enligt artikel 3.2 och anges under vilka omständigheter alla företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i enlighet med allmän auktorisation har rätt att ansöka om rätt att installera faciliteter, förhandla om samtrafik och/eller få tillträde eller samtrafik, så att företaget lättare kan utöva dessa rättigheter exempelvis på andra myndighetsnivåer eller i förhållande till andra företag. Sådana intyg kan också i förekommande fall utfärdas automatiskt efter anmälan enligt artikel 3.2.

Artikel 10

Uppfyllande av villkoren för den allmänna auktorisationen eller för nyttjanderätter och av särskilda skyldigheter

1. De nationella regleringsmyndigheterna får kräva att de företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster som omfattas av den allmänna auktorisationen eller som har nyttjanderätter till radiofrekvenser eller nummer, tillhandahåller de uppgifter som anges i artikel 11 och som krävs för att kontrollera att företaget uppfyller de villkor som gäller för den allmänna auktorisationen eller nyttjanderätterna eller de särskilda skyldigheter som avses i artikel 6.2.

2. Om en nationell regleringsmyndighet finner att ett företag inte uppfyller ett eller flera av villkoren för den allmänna auktorisationen eller nyttjanderätterna eller de särskilda skyldigheter som avses i artikel 6.2, skall den underrätta företaget om detta och ge företaget rimlig möjlighet att inkomma med synpunkter eller åtgärda eventuella överträdelser inom

- en månad från underrättelsen, eller
- en kortare frist som överenskommits med företaget, eller som fastställs av den nationella regleringsmyndigheten i händelse av upprepade överträdelser, eller

- en längre frist som har beslutats av den nationella regleringsmyndigheten.

3. Om det berörda företaget inte åtgärdar överträdelserna inom den frist som anges i punkt 2, skall den berörda myndigheten vidta lämpliga och proportionella åtgärder för att säkerställa att villkoren uppfylls. Medlemsstaterna får för detta ge de berörda myndigheterna befogenheter att vid behov införa ekonomiska sanktioner. Företaget skall informeras om åtgärderna och motiven för dessa senast en vecka efter det att de beslutades och i dessa skall fastställas en rimlig tidsfrist för företaget för att efterleva åtgärden.

4. Trots bestämmelserna i punkterna 2 och 3 får medlemsstaterna ge den berörda myndigheten befogenheter att vid behov införa ekonomiska sanktioner mot företag om de underlåter att lämna information i enlighet med de skyldigheter som införs enligt artikel 11.1 a eller b i detta direktiv eller artikel 9 i direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektiv) inom en rimlig tidsfrist som skall fastställas av den nationella regleringsmyndigheten.

5. Om villkoren för den allmänna auktorisationen, nyttjanderätterna eller de särskilda skyldigheter som avses i artikel 6.2 upprepat och allvarligt åsidosätts, och om åtgärder enligt punkt 3 i den här artikeln i syfte att säkerställa efterlevnad inte gett resultat, får den nationella regleringsmyndigheten hindra ett företag från att fortsätta att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster eller tillfälligt upphäva eller återkalla nyttjanderätterna.

6. Om den berörda myndigheten har bevis på att uppfyllandet av villkoren för den allmänna auktorisationen, nyttjanderätterna eller de särskilda skyldigheter som avses i artikel 6.2 brister och det utgör ett direkt och allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsa, eller kommer att orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för andra som leverantörer eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster, får den trots bestämmelserna i punkterna 2, 3 och 5 i den här artikeln vidta brådskande provisoriska åtgärder för att åtgärda problemet innan den fattar ett slutligt beslut. Det berörda företaget skall därefter ges en rimlig möjlighet att lämna synpunkter och föreslå åtgärder. I förekommande fall får den berörda myndigheten bekräfta de provisoriska åtgärderna.

7. Företag skall ha rätt att överklaga de åtgärder som vidtas enligt denna artikel i enlighet med förfarandet i artikel 4 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv).

Artikel 11

Uppgifter som krävs för den allmänna auktorisationen, nyttjanderätterna och de särskilda skyldigheterna

1. Utöver sådana uppgifts- och rapporteringsskyldigheter som följer av annan nationell lagstiftning än för den allmänna auktorisationen får den nationella regleringsmyndigheten endast kräva att företagen tillhandahåller sådana uppgifter som krävs för den allmänna auktorisationen, nyttjanderätterna eller de särskilda skyldigheterna som avses i artikel 6.2 och som står i proportion till syftet och är sakligt motiverade för

- a) systematisk kontroll eller kontroll i enskilda fall, av att villkoren 1 och 2 i del A, villkor 6 i del B samt villkor 7 i del C i bilagan, samt de skyldigheter som avses i artikel 6.2, är uppfyllda,
- b) kontroll i varje enskilt fall av att villkoren i bilagan är uppfyllda när det mottagits klagomål eller när den nationella regleringsmyndigheten av andra skäl misstänker att något villkor inte uppfylls eller när den nationella regleringsmyndigheten på eget initiativ gör en utredning,
- c) förfaranden för eller bedömning av framställningar om beviljande av nyttjanderätter,
- d) offentliggörande av jämförande kvalitets- och prisöversikter över tjänsterna till gagn för konsumenterna,
- e) klart definierade statistiska syften,
- f) de marknadsanalyser som avses i direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektiv) och direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster).

De uppgifter som avses i leden a, b, d, e och f i första stycket får inte begäras in före ett marknadstillträde eller som villkor för detta.

2. Om en nationell regleringsmyndighet kräver att ett företag skall tillhandahålla sådana uppgifter som anges i punkt 1 skall den upplysa företaget om det särskilda ändamål för vilket informationen skall användas.

*Artikel 12***Administrativa avgifter**

1. De administrativa avgifter som tas ut av företag som tillhandahåller ett nät eller en tjänst i enlighet med allmän auktorisation eller som har beviljats nyttjanderätt skall

- a) sammanlagt täcka enbart de administrativa kostnader som uppkommer för förvaltning, kontroll och genomförande av systemet med den allmänna auktorisationen, samt för nyttjanderätter och för de särskilda skyldigheter som avses i artikel 6.2, som får inbegripa kostnader för internationellt samarbete, harmonisering och standardisering, marknadsanalys, övervakning av efterlevnaden och annan kontroll av marknaden samt lagstiftningsarbete som inbegriper utarbetande och genomförande av sekundärrätt och förvaltningsbeslut, t.ex. beslut om tillträde och samtrafik, och
- b) åläggas de enskilda företagen på ett objektivt, öppet redovisat och proportionellt sätt så att de administrativa tilläggskostnaderna och de därmed sammanhängande avgifterna minimeras.

2. När nationella regleringsmyndigheter tar ut administrativa avgifter skall de årligen offentliggöra en översikt över sina administrativa kostnader och den sammanlagda summan av uppburna avgifter. Mot bakgrund av skillnaden mellan summan av avgifterna och de administrativa kostnaderna skall lämpliga justeringar göras.

*Artikel 13***Avgifter för nyttjanderätter och rättigheter att installera faciliteter**

Medlemsstaterna får låta den berörda myndigheten införa avgifter för nyttjanderätter till radiofrekvenser eller nummer eller för rättigheter att installera faciliteter på, över eller under offentlig eller privat egendom, varvid avgifterna skall beakta behovet av en optimal användning av dessa resurser. Medlemsstaterna skall säkerställa att avgifterna är sakligt motiverade, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella till det avsedda syftet, och att de tar hänsyn till de mål som avses i artikel 8 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv).

*Artikel 14***Ändring av rättigheter och skyldigheter**

1. Medlemsstaterna skall garantera att rättigheter, villkor och förfaranden avseende allmänna auktorisationer och nyttjanderätter eller rättigheter att installera faciliteter endast ändras i sakligt motiverade fall och på ett proportionellt sätt. Anmälan skall göras på lämpligt sätt om avsikten att företa sådana ändringar och berörda parter, inbegripet användare och konsumenter, skall få en tillräcklig tidsfrist på minst fyra veckor, utom i undantagsfall, för att kunna lämna sina synpunkter på de föreslagna ändringarna.

2. Medlemsstaterna skall inte begränsa eller återkalla rättigheter att installera faciliteter före utgången av den tidsperiod för vilken de tilldelats utom när detta är berättigat och sker i enlighet med relevanta nationella bestämmelser om kompensation för återkallande av rättigheter.

*Artikel 15***Offentliggörande av information**

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att all relevant information om rättigheter, villkor, förfaranden, administrativa avgifter, avgifter och beslut som rör allmänna auktorisationer och nyttjanderätter offentliggörs och hålls aktuell på ett lämpligt sätt så att alla berörda parter lätt kan få tillgång till informationen.

2. Om den information som avses i punkt 1 finns att tillgå på olika förvaltningsnivåer, särskilt information som rör förfaranden och villkor för rättigheter att installera faciliteter, skall den nationella regleringsmyndigheten beakta de kostnader som är involverade och bemöda sig om att utarbeta en användarvänlig översikt över all sådan information, inklusive uppgifter om berörd förvaltningsnivå och ansvariga myndigheter, så att det blir lättare att ansöka om rättigheter att installera faciliteter.

*Artikel 16***Översynsförfaranden**

Kommissionen skall regelbundet se över hur de nationella auktorisationssystemen fungerar och hur tillhandahållandet av tjänster över nationsgränserna inom gemenskapen utvecklas samt rapportera detta till Europaparlamentet och rådet, varvid det första rapporteringstillfället skall infalla senast tre år efter den tillämpningsdag som avses i artikel 18.1 andra stycket. För detta ändamål får kommissionen begära in upplysningar från medlemsstaterna, vilka skall lämnas utan onödigt dröjsmål.

*Artikel 17***Befintliga auktorisationer**

1. Medlemsstaterna skall anpassa de auktorisationer i medlemsstaterna som gäller när detta direktiv träder i kraft, till bestämmelserna i detta direktiv senast den tillämpningsdag som avses i artikel 18.1 andra stycket.
2. Om tillämpningen av punkt 1 innebär en inskränkning av de rättigheter eller en utvidgning av de skyldigheter som gäller enligt redan befintliga auktorisationer, får medlemsstaterna förlänga giltighetstiden för dessa rättigheter och skyldigheter till längst nio månader efter den tillämpningsdag som avses i artikel 18.1 andra stycket, under förutsättning att andra företags rättigheter enligt gemenskapslagstiftningen inte påverkas av detta. Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om sådana förlängningar och motivera dem.
3. Om den berörda medlemsstaten kan visa att avskaffandet av ett villkor för auktorisation avseende tillträde till elektroniska kommunikationsnät som var i kraft före den tidpunkt som avses i punkt 1 ger upphov till alltför stora problem för företag som har kunnat åtnjuta föreskrivet tillträde till ett annat nät, och om det är omöjligt för dessa företag att förhandla fram nya avtal på rimliga kommersiella villkor före den tidpunkt som avses i punkt 1, får medlemsstaterna begära en tillfällig förlängning av det/de aktuella villkoret/villkoren. En sådan begäran skall lämnas in senast den tillämp-

ningsdag som avses i artikel 18.1 andra stycket, med angivande av villkor och tidsperiod för den tillfälliga förlängning som begärs.

Medlemsstaten skall underrätta kommissionen om skälen för en begäran om förlängning. Kommissionen skall beakta en sådan begäran, med hänsyn till den särskilda situationen i den medlemsstaten och det/de företag som berörs, samt behovet av att säkerställa konsekventa regler på gemenskapsnivå. Kommissionen skall fatta beslut om att bevilja eller avslå begäran, och i det förra fallet om omfattningen och tiden för den beviljade förlängningen. Kommissionen skall meddela den berörda medlemsstaten sitt beslut inom sex månader efter mottagandet av ansökan om förlängning. Sådana beslut skall offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Artikel 18

Genomförande

1. Medlemsstaterna skall anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 24 juli 2003. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

De skall tillämpa dessa bestämmelser från och med den 25 juli 2003.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till de bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv samt texterna till eventuella senare ändringar av dessa bestämmelser.

*Artikel 19***Ikraftträdande**

Detta direktiv träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

*Artikel 20***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 7 mars 2002.

På Europaparlamentets vägnar

P. COX
Ordförande

På rådets vägnar

J. C. APARICIO
Ordförande

BILAGA

Villkoren i denna bilaga utgör en uttömmande förteckning över villkor som får knytas till allmänna auktorisationer (del A), nyttjanderätter till radiofrekvenser (del B) och nyttjanderätter till nummer (del C) enligt artiklarna 6.1 och 11.1 a.

A. Villkor som får knytas till allmänna auktorisationer

1. Ekonomiska bidrag för finansiering av samhällsomfattande tjänster i enlighet med direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster).
2. Administrativa avgifter i enlighet med artikel 12 i detta direktiv.
3. Samverkan mellan tjänster och samtrafik mellan nät i enlighet med direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektiv).
4. Slutanvändares tillträde till nummer i den nationella nummerplanen, inklusive villkor, i enlighet med direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster).
5. Krav för miljön och fysisk planering och markanvändning samt krav och villkor som är kopplade till beviljande av tillträde till eller

användning av offentlig- eller privatägd mark och villkor som är kopplade till samlokalisering och gemensamt utnyttjande av faciliteter i enlighet med direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv), inbegripet, i tillämpliga fall, alla finansiella eller tekniska garantier som behövs för att säkerställa att infrastrukturarbetena utförs på ett korrekt sätt.

6. Sändningsplikt (Inmust carrylt) i enlighet med direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster).
7. Skydd av personuppgifter och privatliv som är specifikt för sektorn för elektronisk kommunikation i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 97/66/EG av den 15 december 1997 om behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet inom telekommunikationsområdet ⁽⁹⁾.
8. Konsumentskyddsbestämmelser som är specifika för sektorn för elektronisk kommunikation, inbegripet villkor enligt direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster).
9. Begränsningar i fråga om överföring av olagligt innehåll i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ⁽¹⁰⁾, samt begränsningar i fråga om överföring av skadligt innehåll i enlighet med artikel 2a.2 i rådets direktiv 89/552/EEG av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television ⁽¹¹⁾.
10. Information som skall tillhandahållas i enlighet med ett anmälningsförfarande enligt artikel 3.3 i detta direktiv eller för andra ändamål, som är upptagna i artikel 11 i detta direktiv.
11. Möjliggörande av laglig avlyssning för behöriga nationella myndigheter i enlighet med direktiv 97/66/EG och Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter ⁽¹²⁾.
12. Villkor för användning vid stora katastrofer för att trygga kommunikationen mellan larmtjänster och myndigheter och trygga sändningar till allmänheten.

---

⁹ EGT L 24, 30.1.1998, s. 1.

¹⁰ EGT L 178, 17.7.2000, s. 1.

¹¹ EGT L 298, 17.10.1989, s. 23. Direktivet ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG (EGT L 202, 30.7.1997, s. 60).

¹² EGT L 281, 23.11.1995, s. 31.

13. Åtgärder för att i enlighet med gemenskapslagstiftningen begränsa allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält från elektroniska kommunikationsnät.
14. Andra tillträdesskyldigheter än de som avses i artikel 6.2 i detta direktiv som gäller för företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i enlighet med direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektiv).
15. Upprätthållande av de allmänna kommunikationsnätens integritet i enlighet med direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektiv) och direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster), inbegripet villkor för att förhindra elektromagnetiska störningar mellan elektroniska kommunikationsnät och/eller kommunikationstjänster i enlighet med rådets direktiv 89/336/EEG av den 3 maj 1989 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet ⁽¹³⁾.
16. Säkerhet för allmänna nät mot ootillåtet tillträde i enlighet med direktiv 97/66/EG.
17. Villkor för användning av radiofrekvenser, i enlighet med artikel 7.2 i direktiv 1999/5/EG, om sådan användning inte är underkastad enskilda nyttjanderätter enligt artikel 5.1 i det här direktivet.
18. Åtgärder för att säkerställa överensstämmelse med standarderna och/eller specifikationerna i artikel 17 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv).

B. Villkor som får knytas till nyttjanderätter till radiofrekvenser

1. Angivande av den tjänst eller typ av nät eller teknik för vilken nyttjanderätt till frekvensen har beviljats, i förekommande fall inbegripet exklusivt nyttjande av en frekvens för överföring av särskilt innehåll eller särskilda audiovisuella tjänster.
2. Faktiskt och effektivt utnyttjande av frekvenserna i enlighet med direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv), inbegripet krav på lämplig täckning.
3. Tekniska och operativa villkor som är nödvändiga för att undvika skadlig störning och för att begränsa att allmänheten exponeras för elektromagnetiska fält, när sådana villkor skiljer sig från dem som ingår i den allmänna auktorisationen.

---

¹³ EGT L 139, 23.5.1989, s. 19. Direktivet senast ändrat genom direktiv 93/68/EEG (EGT L 220, 30.8.1993, s. 1).

4. Maximal giltighetstid i enlighet med artikel 5 i detta direktiv, med förbehåll för eventuella ändringar i den nationella frekvensplanen.
5. Överlåtelse av rättigheter på rättsinnehavarens initiativ och villkor för detta i enlighet med direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv).
6. Avgifter för nyttjanderätter i enlighet med artikel 13 i detta direktiv.
7. Varje åtagande som under ett urvalsförfarande baserat på konkurrens och jämförelse har gjorts av det företag som erhåller nyttjanderätten.
8. Skyldigheter i enlighet med tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser.

C. Villkor som får knytas till nyttjanderätter till nummer

1. Angivande av den tjänst som numret skall användas för, inbegripet varje krav som ställs för tillhandahållandet av tjänsten.
2. Faktiskt och effektivt utnyttjande av numren i enlighet med direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv).
3. Krav på nummerportabilitet i enlighet med direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster).
4. Skyldighet att tillhandahålla offentliga uppgifter i form av abonnentförteckningar i enlighet med artiklarna 5 och 25 i direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster).
5. Maximal giltighetstid i enlighet med artikel 5 i detta direktiv med förbehåll för eventuella ändringar i den nationella nummerplanen.
6. Överlåtelse av rättigheter på initiativ av rättsinnehavaren och villkor för en sådan överlåtelse i enlighet med direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv).
7. Avgifter för nyttjanderätter i enlighet med artikel 13 i detta direktiv.
8. Varje åtagande som under loppet av ett urvalsförfarande baserat på konkurrens eller jämförelse har gjorts av det företag som erhåller nyttjanderätten.
9. Skyldigheter i enlighet med tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av nummer.

D. Ramdirektivet

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2002/21/EG

av den 7 mars 2002

om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster

(ramdirektiv)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS
RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen, särskilt artikel 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttran-
de ⁽²⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och
av följande skäl:

- (1) Det nuvarande regelverket för telekommunikation har varit framgångsrikt när det gäller att skapa förutsättningar för effektiv konkurrens inom telekommunikationssektorn under övergången från monopol till frikonkurrens.
- (2) Den 10 november 1999 lade kommissionen fram ett meddelande till Europaparlamentet, rådet, Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén med titeln "Mot ett nytt

---

¹ EGT C 365 E, 19.12.2000, s. 198 och EGT C 270 E, 25.9.2001, s. 199.

² EGT C 123, 25.4.2001, s. 56.

³ Europaparlamentets yttrande av den 1 mars 2001 (EGT C 277, 1.10.2001, s. 91), rådets gemensamma ståndpunkt av den 17 september 2001 (EGT C 337, 30.11.2001, s. 34) och Europaparlamentets beslut av den 12 december 2001 (ännu ej offentliggjort i EGT). Rådets beslut av den 14 februari 2002.

- regelverk för infrastruktur för elektronisk kommunikation och tillhörande tjänster, 1999 års kommunikationsöversyn”. Meddelandet innehöll kommissionens översyn av det befintliga regelverket för telekommunikation, i enlighet med kommissionens skyldighet enligt artikel 8 i rådets direktiv 90/387/EEG av den 28 juni 1990 om upprättandet av den inre marknaden för teletjänster genom att tillhandahålla öppna nät ⁽⁴⁾. Det innehöll vidare en rad politiska förslag till ett nytt regelverk för infrastruktur för elektronisk kommunikation och tillhörande tjänster, för offentligt samråd.
- (3) Den 26 april 2000 lade kommissionen fram ett meddelande för Europaparlamentet, rådet, Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om resultaten av det offentliga samrådet om 1999 års kommunikationsöversyn och riktlinjer för det nya regelverket. Meddelandet innehöll en sammanfattning av det offentliga samrådet och angav vissa huvudinriktningar för utarbetandet av ett nytt regelverk för infrastrukturen för elektronisk kommunikation och tillhörande tjänster.
  - (4) Europeiska rådet i Lissabon den 23–24 mars 2000 betonade de möjligheter till ökad tillväxt, konkurrenskraft och nya arbetstillfällen som övergången till en digital, kunskapsbaserad ekonomi erbjuder. I synnerhet betonades betydelsen av att Europas företag och medborgare har tillgång till en kommunikationsinfrastruktur av världsklass till en låg kostnad och ett brett utbud av tjänster.
  - (5) Till följd av att sektorerna för telekommunikation, media och informationsteknik konvergerar bör alla överförings nät och överföringstjänster omfattas av ett enda regelverk. Detta regelverk består av det föreliggande direktivet samt fyra särdirektiv: Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv) ⁽⁵⁾, Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv) ⁽⁶⁾, Europa-

⁴ EGT L 192, 24.7.1990, s. 1. Direktivet ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 97/51/EG (EGT L 295, 29.10.1997, s. 23).

⁵ Se s. 21 i detta nummer av EGT.

⁶ Se s. 7 i detta nummer av EGT.

parlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) ⁽⁷⁾, Europaparlamentets och rådets direktiv 97/66/EG av den 15 december 1997 om behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet inom telekommunikationsområdet ⁽⁸⁾ (nedan kallade "särldirektiven"). Det är nödvändigt att särskilja regleringen av överföringen från regleringen av innehållet. Innehållet i tjänster som tillhandahålls via elektroniska kommunikationsnät med hjälp av elektroniska kommunikationstjänster, till exempel sändningsinnehåll, finansiella tjänster och vissa tjänster som hör till informationssamhället, omfattas därför inte av detta regelverk och påverkar därför inte åtgärder som vidtas på gemenskapsnivå eller nationell nivå vad avser sådana tjänster, i enlighet med gemenskapslagstiftningen, för att främja kulturell eller språklig mångfald och för att säkerställa att mediemångfalden bevaras. Innehållet i tv-program omfattas av rådets direktiv 89/552/EEG av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television ⁽⁹⁾. Att det görs åtskillnad mellan reglering av överföring och reglering av innehåll hindrar inte att man tar hänsyn till sambanden mellan dem, särskilt för att garantera mediemångfald, kulturell mångfald och konsumentskydd.

- (6) Regleringen av den audiovisuella politiken och innehållet genomförs för att nå mål som avser allmänintresset, som yttrandefrihet, mediemångfald, opartiskhet, kulturell och språklig mångfald, social delaktighet, konsumentskydd och skydd av minderåriga. I kommissionens meddelande "Principer och riktlinjer för gemenskapens audiovisuella politik i den digitala eran" och rådets slutsatser av den 6 juni 2000, i vilka detta meddelande välkomnas, fastställdes de nyckelåtgärder som gemenskapen skall vidta för att genomföra den audiovisuella politiken.

⁷ Se s. 51 i detta nummer av EGT.

⁸ EGT L 24, 30.1.1998, s. 1.

⁹ EGT L 298, 17.10.1989, s. 23. Direktivet ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG (EGT L 202, 30.7.1997, s. 60).

- (7) Bestämmelserna i detta direktiv och i särdirektiven åsidosätter inte varje medlemsstats möjlighet att vidta nödvändiga åtgärder för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen, skydda allmän ordning och säkerhet samt tillåta utredning, upptäckt och lagföring av brott, inklusive möjligheten för de nationella regleringsmyndigheterna att fastställa särskilda och proportionella skyldigheter för tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster.
- (8) Detta direktiv omfattar inte utrustning som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av den 9 mars 1999 om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse ⁽¹⁰⁾, men omfattar däremot konsumentutrustning som används för digital-tv. Det är viktigt för regleringsmyndigheterna att uppmuntra nätoperatörer och tillverkare av terminalutrustning till samarbete för att underlätta för användare med funktionshinder att få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster.
- (9) Informationssamhällets tjänster omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel") ⁽¹¹⁾.
- (10) Definitionen av "informationssamhällets tjänster" i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster ⁽¹²⁾ omfattar en lång rad av ekonomiska verksamheter som bedrivs on-line. Flertalet av dessa verksamheter omfattas inte av det här direktivets räckvidd, eftersom de inte helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät. Taltelefoni och överföring av elektronisk post omfattas av det här direktivet. Samma företag, exempelvis en tillhandahållare av Internettjänster, kan erbjuda både elektroniska kommunikationstjänster, till exempel tillgång till

---

¹⁰ EGT L 91, 7.4.1999, s. 10.

¹¹ EGT L 178, 17.7.2000, s. 1.

¹² EGT L 204, 21.7.1998, s. 37. Direktivet ändrat genom direktiv 98/48/EG (EGT L 217, 5.8.1998, s. 18).

Internet, och tjänster som inte omfattas av det här direktivet, till exempel tillhandahållande av innehåll på nätet.

- (11) I enlighet med principen om åtskillnad mellan myndighetsutövande och operationell verksamhet bör medlemsstaterna i syfte att säkerställa opartiskhet i beslutsfattarna det garantera den nationella regleringsmyndighetens oberoende. Detta krav på oberoende påverkar inte medlemsstaternas institutionella självbestämmanderätt och konstitutionella skyldigheter eller principen om neutralitet när det gäller medlemsstaternas egendomsordning i enlighet med artikel 295 i fördraget. De nationella regleringsmyndigheterna bör ha de resurser i fråga om personal, sakkunskap och ekonomiska medel som krävs för att de skall kunna fullgöra sina uppgifter.
- (12) Varje part som berörs av ett beslut som fattats av en nationell regleringsmyndighet bör ha rätt att överklaga beslutet till en instans som är oberoende av de berörda parterna. Denna instans kan vara en domstol. Dessutom bör varje företag, som anser att dess begäran om tilldelning av rättigheter för att installera faciliteter inte har behandlats i enlighet med principerna i detta direktiv, ha rätt att överklaga sådana beslut. Detta överklagandeförfarande påverkar inte fördelningen av behörighet inom nationella rättssystem och juridiska eller fysiska personers rättigheter enligt nationell lagstiftning.
- (13) Nationella regleringsmyndigheter behöver samla in information från marknadsaktörer för att kunna fullgöra sina uppgifter på ett ändamålsenligt sätt. Sådan information kan också behöva inhämtas för kommissionens räkning, så att kommissionen kan fullgöra sina skyldigheter enligt gemenskapens lagstiftning. En begäran om information bör stå i proportion till syftet och får inte vara orimligt betungande för företagen. Information som inhämtas av nationella regleringsmyndigheter bör vara tillgänglig för allmänheten, utom i de fall då informationen är konfidentiell i enlighet med nationella bestämmelser om allmänhetens tillgång till information och är föremål för gemenskapslagstiftning och nationell lagstiftning om affärshemligheter.
- (14) Information som den nationella regleringsmyndigheten anser vara konfidentiell i enlighet med gemenskapslagstiftning och nationell lagstiftning om affärshemligheter, får endast

utbytas med kommissionen och andra nationella regleringsmyndigheter när sådant utbyte är absolut nödvändigt för att tillämpa bestämmelserna i detta direktiv eller särdirektiven. Den information som utbyts bör begränsas till vad som är relevant och proportionellt för ändamålet med utbytet.

- (15) Det är viktigt att de nationella regleringsmyndigheterna rådgör med alla berörda parter när det gäller förslag till beslut och att de tar hänsyn till deras synpunkter innan ett slutgiltigt beslut fattas. För att nationella beslut inte skall få negativa effekter för den inre marknaden eller för andra mål som anges i fördraget, bör de nationella regleringsmyndigheterna också underrätta kommissionen och andra nationella regleringsmyndigheter om utkast till vissa beslut för att ge dem möjlighet att yttra sig. De nationella regleringsmyndigheterna bör samråda med berörda parter om alla preliminära förslag till åtgärder som inverkar på handeln mellan medlemsstaterna. De fall där förfarandena i artiklarna 6 och 7 skall tillämpas definieras i detta direktiv och i särdirektiven. Kommissionen bör, efter samråd med kommunikationskommittén, kunna begära att en nationell regleringsmyndighet drar tillbaka ett förslag till åtgärd om förslaget avser definitionen av relevanta marknader eller fastställandet av företag som anses ha betydande inflytande på marknaden och om åtgärden skulle utgöra ett hinder för den inre marknaden eller skulle vara oförenlig med gemenskapslagstiftningen och framför allt med de allmänna mål som de nationella regleringsmyndigheterna bör följa. Detta förfarande berör varken anmälningsförfarandet enligt direktiv 98/34/EG eller de särskilda befogenheter kommissionen har enligt fördraget i fråga om överträdelser av gemenskapens lagstiftning.
- (16) Nationella regleringsmyndigheter bör ha harmoniserade mål och principer till stöd för sin verksamhet och bör vid behov samordna sin verksamhet med regleringsmyndigheterna i andra medlemsstater när de utövar sin verksamhet inom ramen för detta regelverk.
- (17) De nationella regleringsmyndigheternas verksamhet som upprättas genom detta direktiv och särdirektiven bidrar till att genomföra en vidare politik inom områdena kultur, sysselsättning, miljö, social sammanhållning samt fysisk planering.

- (18) Kravet på att medlemsstaterna skall säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna i största möjliga utsträckning beaktar det önskvärda i att regleringen görs teknikneutral, dvs. att den varken föreskriver eller gynnar att en särskild teknik används, utesluter inte att proportionella åtgärder får vidtas för att främja vissa särskilda tjänster när detta är motiverat, till exempel digitaltelevision som ett medel för att öka spektrumeffektiviteten.
- (19) Radiofrekvenser är en väsentlig förutsättning för radio-baserade elektroniska kommunikationstjänster och, i den mån de används för sådana tjänster, bör de därför fördelas och tilldelas av de nationella regleringsmyndigheterna i enlighet med harmoniserade mål och principer som styr deras verksamhet och objektiva, öppet redovisade och icke-diskriminerande kriterier, där hänsyn tas till demokratiska, sociala, språkliga och kulturella intressen i samband med användningen av frekvenserna. Det är viktigt att fördelning och tilldelning av radiofrekvenser hanteras så effektivt som möjligt. Överföring av radiofrekvenser kan vara ett effektivt sätt att få till stånd en mer effektiv spektrumanvändning, förutsatt att tillfredsställande skyddsåtgärder vidtas för att skydda allmänhetens intressen, i synnerhet när det gäller behovet av att säkerställa öppenhet och rättslig tillsyn av sådan överföring. Genom Europaparlamentets och rådets beslut nr 676/2002/EG av den 7 mars 2002 om ett regelverk för radiospektrumpolitiken i Europeiska gemenskapen (radiospektrumbeslut) ⁽¹³⁾ inrättas ett regelverk för harmonisering av radiofrekvenser, och åtgärder som vidtas genom tillämpning av detta direktiv bör syfta till att underlätta det arbete som genomförs inom ramen för det beslutet.
- (20) Tillgång till nummerresurser på grundval av objektiva, öppet redovisade och icke-diskriminerande kriterier är av avgörande betydelse för att företag skall kunna konkurrera inom sektorn för elektronisk kommunikation. Alla delar av de nationella nummerplanerna bör förvaltas av nationella regleringsmyndigheter, inklusive punktkoder som används vid nätadresstilldelning. Där det finns ett behov av harmonisering av nummerresurserna i gemenskapen för att stödja utvecklingen av alleuropeiska tjänster, får kommissionen vidta

---

¹³ Se s. 1 i detta nummer av EGT.

tekniska genomförandeåtgärder genom utövande av dess verkställande befogenheter. Där det är lämpligt för att säkerställa full global driftskompatibilitet mellan tjänster skall medlemsstaterna samordna sina nationella ståndpunkter, i enlighet med fördraget, inom de internationella organisationer och forum där nummerbesluten fattas. Bestämmelserna i detta direktiv fastställer inga nya ansvarsområden för de nationella regleringsmyndigheterna på området för Internetnamn och Internetadresser.

- (21) Medlemsstaterna får vid tilldelningen av radiofrekvenser och nummer med exceptionellt ekonomiskt värde bland annat använda urvalsförfaranden som bygger på konkurrens eller jämförelse. Vid förvaltningen av sådana system bör de nationella regleringsmyndigheterna ta hänsyn till bestämmelserna i artikel 8.
- (22) Det bör säkerställas att det finns förfaranden för beviljande av rättigheter att installera faciliteter som är lägliga, icke-diskriminerande och öppet redovisade, så att förutsättningar skapas för en sund och effektiv konkurrens. Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av nationella bestämmelser om expropriering eller användning av egendom, normalt utövande av egendomsrättigheter, normal användning av offentlig egendom eller tillämpning av neutralitetsprincipen med avseende på medlemsstaternas regler om egendomsordning.
- (23) Gemensamt utnyttjande av faciliteter kan vara till nytta av skäl som rör stadsplanering, folkhälsa eller miljö och bör främjas av nationella regleringsmyndigheter på grundval av frivilliga överenskommelser. När företag saknar tillgång till genomförbara alternativ, kan obligatoriskt gemensamt utnyttjande av faciliteter eller egendom vara lämpligt. Det omfattar bland annat fysisk samlokalisering och gemensamt utnyttjande av ledningar, byggnader, master, antenner eller antennsystem. Obligatoriskt gemensamt utnyttjande av faciliteter eller egendom bör endast åläggas företagen efter ingående offentligt samråd.
- (24) Om mobiloperatörer är tvungna att gemensamt utnyttja torn eller master av miljöskäl, kan sådant föreskrivet gemensamt utnyttjande leda till en minskning av de högsta nivåer för överförd energi som av folkhälsoskäl är tillåtna för varje operatör, och detta i sin tur kan leda till krav på operatörerna

att installera fler överföringsplatser för att säkerställa nationell täckning.

- (25) Det finns ett behov av förhandsskyldigheter under vissa omständigheter i syfte att säkerställa framväxten av en konkurrenskraftig marknad. Definitionen av betydande inflytande på marknaden i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/33/EG av den 30 juni 1997 om samtrafik inom telekommunikation i syfte att säkerställa samhällsomfattande tjänster och samverkan genom tillämpning av principerna om tillhandahållande av öppna nät ⁽¹⁴⁾ har visat sig fungera väl under de inledande skedena av den process då marknaden öppnas som tröskelnivå för förhandsskyldigheter, men definitionen behöver nu anpassas för att passa mer komplexa och dynamiska marknader. Av detta skäl är definitionen i detta direktiv likvärdig med begreppet dominerande ställning som det definieras i rättspraxis från Europeiska gemenskapernas domstol och förstainstansrätt.
- (26) Två eller flera företag kan anses ha en gemensam dominerande ställning på marknaden inte endast om de har strukturella eller andra förbindelser gemensamma, men också om den relevanta marknadens struktur gynnar samordnade effekter, det vill säga att den främjar att företagen bedriver parallell eller anpassad verksamhet på marknaden som motverkar konkurrens.
- (27) Det är väsentligt att reglerade förhandsskyldigheter endast införs där konkurrensen inte är effektiv, dvs. på marknader där det finns ett eller flera företag med betydande inflytande på marknaden, och där åtgärder i nationell konkurrenslagstiftning och gemenskapskonkurrenslagstiftning inte räcker för att lösa problemet. Kommissionen måste därför ta fram riktlinjer på gemenskapsnivå i enlighet med principerna i konkurrenslagstiftningen vilka nationella regleringsmyndigheter skall följa när de bedömer dels huruvida konkurrensen är effektiv på en viss marknad, dels huruvida ett företag har ett betydande inflytande på marknaden. De nationella regleringsmyndigheterna bör analysera huruvida konkurrensen på en viss produkt- eller tjänstemarknad är effektiv i ett visst geografiskt område, vilket kan utgöras av hela eller en del av en berörd medlemsstats territorium eller

¹⁴ EGT L 199, 26.7.1997, s. 32. Direktivet ändrat genom direktiv 98/61/EG (EGT L 268, 3.10.1998, s. 37).

angränsande delar av medlemsstaters territorium betraktade som helhet. En analys av den effektiva konkurrensen bör inbegripa en analys av huruvida man kan få konkurrens på marknaden i framtiden, och alltså huruvida bristen på konkurrens är bestående. Dessa riktlinjer kommer också att omfatta frågan om nya, framväxande marknader, där det marknadsledande företaget faktiskt kan ha betydande marknadsandel men inte bör åläggas olämpliga skyldigheter. Kommissionen bör se över riktlinjerna regelbundet för att säkerställa att de alltid är aktuella på en snabbt föränderlig marknad. De nationella regleringsmyndigheterna kommer att behöva samarbeta med varandra i de fall då den aktuella marknaden befinns vara gränsöverskridande.

- (28) Vid bedömningen av huruvida ett företag har betydande inflytande på en viss marknad, bör de nationella regleringsmyndigheterna handla i enlighet med gemenskapslagstiftningen och ta synnerlig hänsyn till kommissionens riktlinjer.
- (29) Gemenskapen och medlemsstaterna har inom ramen för Världshandelsorganisationen gjort åtaganden i fråga om standarder och regelverket för telenät och teletjänster.
- (30) Standardisering bör förbli en i första hand marknadsdriven process. Det kan dock fortfarande förekomma situationer där det är lämpligt att på gemenskapsnivå kräva att vissa bestämda standarder måste följas i syfte att åstadkomma driftskompatibilitet inom den inre marknaden. På nationell nivå omfattas medlemsstaterna av bestämmelserna i direktiv 98/34/EG. I Europaparlamentets och rådets direktiv 95/47/EG av den 24 oktober 1995 om tillämpning av standarder för sändning av televisionssignaler ⁽¹⁵⁾ föreskrivs inte något särskilt överföringssystem för digital-tv och inte heller något särskilt tjänstekrav. Genom gruppen för sändning av digital video (Digital Video Broadcasting Group) har aktörerna på den europeiska marknaden utvecklat en grupp av system för sändning av televisionssignaler. Dessa system har standardiserats av Europeiska institutet för telestandarder (ETSI) och utfärdats som rekommendationer av Internationella teleunionen (ITU). Alla beslut om obligatorisk tillämpning av sådana standarder bör fattas efter ingående offentliga samråd. Standardise-

---

¹⁵ EGT L 281, 23.11.1995, s. 51.

ringsförfarandena enligt detta direktiv påverkar inte tillämpningen av bestämmelserna i direktiv 1999/5/EG, rådets direktiv 73/23/EG av den 19 februari 1973 om harmonisering av medlemsstaternas lagar om elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningsgränser⁽¹⁶⁾ och rådets direktiv 89/336/EEG av den 3 maj 1989 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet.⁽¹⁷⁾

- (31) Samverkan mellan digitala interaktiva televisionstjänster och förbättrad digital televisionsutrustning på konsumentnivå bör uppmuntras så att fritt informationsflöde, mediemångfald och kulturell mångfald kan säkerställas. Det är önskvärt att konsumenterna har möjlighet att motta samtliga digitala interaktiva televisionstjänster, oavsett sändningsteknik, med beaktande av teknisk neutralitet, framtida tekniska framsteg, nödvändigheten av att främja införandet av digital television och konkurrenssituationen på marknaderna för digitala televisionstjänster. De som driver digitala interaktiva televisionsplattformar bör sträva efter att införa ett öppet gränssnitt för tillämpningsprogram (API) som överensstämmer med standarder eller specifikationer som antagits av ett europeiskt standardiseringsorgan. Övergången från existerande API till nya öppna API bör uppmuntras och organiseras genom t.ex. samförståndsavtal mellan alla berörda marknadsaktörer. Öppna API underlättar samverkan, dvs. möjlighet att flytta interaktivt innehåll mellan olika distributionssystem och att få samma innehåll att fungera fullständigt i förbättrad digital televisionsutrustning. Det bör emellertid beaktas att det är nödvändigt att mottagarutrustningen inte hindras från att fungera och att den skyddas från uppsåtliga angrepp av t.ex. virus.
- (32) Om en tvist uppstår mellan företag i en och samma medlemsstat inom ett område som omfattas av detta direktiv eller av särdirektiven, t.ex. om skyldigheter i samband med tillträde och samtrafik eller metoderna för att överföra abonnentförteckningar, bör en förfördelad part som har förhandlat i god tro, men misslyckats med att nå en överenskommelse, kunna vända sig till den nationella regleringsmyndigheten för att lösa tvisten. De nationella reglerings-

¹⁶ EGT L 77, 26.3.1973, s. 29.

¹⁷ EGT L 139, 23.5.1989, s. 19. (4) EGT L 117, 7.5.1997, s. 15.

myndigheterna bör kunna förelägga parterna en lösning. När den nationella regleringsmyndigheten ingriper i lösningen av tvister mellan företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i en medlemsstat, bör den sträva efter att säkerställa att de skyldigheter som uppstår genom detta direktiv eller särdirektiven uppfylls.

- (33) Utöver den rätt till åtgärder som ges i nationell lagstiftning eller gemenskapslagstiftning finns ett behov av ett enkelt förfarande som kan inledas på begäran av någon av parterna i tvisten för att lösa gränsöverskridande tvister som ligger utanför de enskilda nationella regleringsmyndigheternas behörighet.
- (34) En enda kommitté bör ersätta kommittén för tillhandahållande av öppna nät (ONP-kommittén), som inrättades enligt artikel 9 i direktiv 90/387/EEG, och tillståndskommittén, som inrättades enligt artikel 14 i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/13/EG av den 10 april 1997 om gemensamma ramar för allmän auktorisation och individuella tillstånd på teletjänstområdet⁽¹⁸⁾.
- (35) Nationella regleringsmyndigheter och nationella konkurrensmyndigheter bör förse varandra med den information som krävs för tillämpningen av bestämmelserna i detta direktiv och i särdirektiven, så att de får möjlighet att samarbeta fullt ut. När det gäller den information som utbyts bör den mottagande myndigheten säkerställa samma grad av sekretess som den myndighet som lämnar informationen.
- (36) Kommissionen har meddelat sin avsikt att inrätta en europeisk regleringsgrupp för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, som skulle vara en lämplig mekanism för att främja samarbete och samordning mellan nationella regleringsmyndigheter i syfte att främja utvecklingen av den inre marknaden för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, samt för att försöka få till stånd en konsekvent tillämpning i alla medlemsstater av de bestämmelser som fastställs i detta direktiv och i särdirektiven, särskilt på områden där nationell lagstiftning som genomför gemenskapslagstiftning tillerkänner nationella regleringsmyndigheter ett utrymme för

---

¹⁸ EGT L 117, 7.5.1997, s. 15.

skönsmässig bedömning vid tillämpningen av relevanta bestämmelser.

- (37) Det bör krävas att de nationella regleringsmyndigheterna samarbetar med varandra och med kommissionen på ett öppet sätt för att garantera konsekvent tillämpning i alla medlemsstaterna av bestämmelserna i detta direktiv och i särdirektiven. Detta samarbete skulle bland annat kunna äga rum i kommunikationskommittén eller i en grupp innefattande europeiska regleringsmyndigheter. Medlemsstaterna bör bestämma vilka organ som skall vara nationella regleringsmyndigheter i enlighet med bestämmelserna i detta direktiv och särdirektiven.
- (38) Åtgärder som skulle kunna påverka handeln mellan medlemsstater är åtgärder som direkt eller indirekt, faktiskt eller potentiellt, skulle kunna påverka handelsmönstren mellan medlemsstater på sådant sätt att det skulle kunna utgöra ett hinder för den inre marknaden. Det rör sig om åtgärder som har omfattande konsekvenser för operatörer eller användare i andra medlemsstater, bland annat åtgärder som påverkar priserna för användare i andra medlemsstater, åtgärder som inverkar på ett i en annan medlemsstat etablerat företags möjligheter att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster och, i synnerhet, åtgärder som inverkar på möjligheterna att tillhandahålla tjänster på gränsöverskridande basis samt åtgärder som påverkar marknadsstrukturen eller tillträdet till marknaden och som har konsekvenser för företag i andra medlemsstater.
- (39) Bestämmelserna i detta direktiv bör ses över med jämna mellanrum, främst i syfte att avgöra behovet av modifieringar med hänsyn till den tekniska utvecklingen eller ändrade marknadsvillkor.
- (40) De åtgärder som krävs för att genomföra detta direktiv bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter⁽¹⁹⁾.
- (41) Eftersom målen för den föreslagna åtgärden, nämligen att åstadkomma ett harmoniserat regelverk för elektroniska kommunikationstjänster, elektroniska kommunikationsnät,

---

¹⁹ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

tillhörande faciliteter och tillhörande tjänster, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför på grund av åtgärdens omfattning och verkningar bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

- (42) Vissa direktiv och beslut på detta område bör upphävas.
- (43) Kommissionen bör övervaka övergången från nuvarande regelverk till det nya regelverket och kan i synnerhet, vid lämpligt tillfälle, lägga fram ett förslag om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2887/2000 av den 18 december 2000 om tillträde till accessnät.⁽²⁰⁾

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

TILLÄMPNINGSOMRÅDE, SYFTE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Tillämpningsområde och syfte

1. Genom detta direktiv inrättas ett harmoniserat regelverk för elektroniska kommunikationstjänster, elektroniska kommunikationsnät, tillhörande faciliteter och tillhörande tjänster. I detta direktiv fastställs uppgifter för nationella regleringsmyndigheter och inrättas en rad förfaranden som syftar till att åstadkomma en harmoniserad tillämpning av regelverket inom hela gemenskapen.

2. Detta direktiv och särdirektiven påverkar inte de skyldigheter som anges i nationell lagstiftning i överensstämmelse med gemenskapslagstiftningen, eller direkt i gemenskapslagstiftningen,

---

²⁰ EGT L 336, 30.12.2000, s. 4.

med avseende på sådana tjänster som tillhandahålls med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.

3. Detta direktiv och särdirektiven påverkar inte de åtgärder som i enlighet med gemenskapslagstiftningen vidtagits på gemenskapsnivå eller nationell nivå för att arbeta för mål som avser allmänintresset, särskilt när det gäller reglering av innehåll och audiovisuell politik.

4. Detta direktiv och särdirektiven påverkar inte tillämpningen av bestämmelserna i direktiv 1999/5/EG.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

- a) *elektroniskt kommunikationsnät*: system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigering samt andra resurser som medger överföring av signaler via tråd, via radio, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier, däribland satellitnät, fasta nät (kretskopplade och paketkopplade, inbegripet Internet) och markbundna mobilnät, elnätsystem i den utsträckning dessa används för signalöverföring, rundradionät samt kabel-tv-nät, oberoende av vilken typ av information som överförs.
- b) *gränsöverskridande marknader*: de marknader som fastställs i enlighet med artikel 15.4 och som omfattar gemenskapen eller en betydande del därav.
- c) *elektronisk kommunikationstjänst*: en tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning och som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät, däribland teletjänster och överföringstjänster i nät som används för rundradio, men inte tjänster i form av tillhandahållande av innehåll som överförs med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster eller utövande av redaktionellt ansvar över detta innehåll. Den omfattar inte de av informationssamhällets tjänster enligt definitionen i artikel 1 i direktiv 98/34/EG som inte helt eller huvud-

sakligen utgörs av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät.

- d) *allmänt kommunikationsnät*: elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.
- e) *tillhörande faciliteter*: de faciliteter i samband med ett elektroniskt kommunikationsnät och/eller en elektronisk kommunikationstjänst som möjliggör och/eller stöder tillhandahållande av tjänster via det nätet och/eller den tjänsten. Den inbegriper system för villkorad tillgång och elektroniska programguider (EPG).
- f) *system för villkorad tillgång*: tekniska åtgärder och/eller arrangemang som medger tillträde till en skyddad radio- eller televisionssändningstjänst i tolkningsbar form endast efter abonnemang eller annan form av på förhand utfärdat enskilt tillstånd.
- g) *nationell regleringsmyndighet*: ett eller flera organ som av en medlemsstat har fått i uppdrag att utföra någon av de regleringsuppgifter som fastställs i detta direktiv och i särdirektiven.
- h) *användare*: en fysisk eller juridisk person som använder eller efterfrågar en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst.
- i) *konsument*: varje fysisk person som använder eller efterfrågar en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst för ändamål som ligger utanför dennes affärs- eller yrkesverksamhet.
- j) *samhällsomfattande tjänster*: det minimiutbud av tjänster, definierade i direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster), av viss angiven kvalitet vilka är tillgängliga för alla användare oavsett var de befinner sig och till ett överkomligt pris med hänsyn till de speciella nationella förhållandena.
- k) *abonnet*: varje fysisk eller juridisk person som har ingått avtal med en leverantör av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster om tillhandahållande av sådana tjänster.
- l) *särvidirektiv*: direktiv 2002/20/EG (auktorisationsdirektiv), direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektiv), direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster) och direktiv 97/66/EG.

- m) *tillhandahållande av ett elektroniskt kommunikationsnät*: etablering, drift, kontroll eller tillgängliggörande av ett sådant nät.
- n) *slutanvändare*: en användare som inte tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.
- o) *förbättrad digital televisionsutrustning*: digitalboxar som är avsedda att anslutas till televisionsapparater eller integrerade digitala televisionsapparater och som kan ta emot digitala interaktiva televisionstjänster.
- p) *gränssnitt för tillämpningsprogram (API)*: gränssnitt mellan tillämpningsprogram, som tillhandahålls av sändningsföretag eller tjänsteleverantörer, samt resurser i den förbättrade digitala televisionsutrustningen för digitala televisions- och radiotjänster.

KAPITEL II

NATIONELLA REGLERINGSMYNDIGHETER

Artikel 3

Nationella regleringsmyndigheter

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att alla uppgifter som åvilar de nationella regleringsmyndigheterna enligt detta direktiv och enligt sändningsdirektiven fullgörs av ett behörigt organ.
2. Medlemsstaterna skall garantera sina respektive nationella regleringsmyndigheters oberoende genom att säkerställa att de är rättsligt åtskilda från och verksamhetsmässigt oberoende av alla organisationer som tillhandahåller nät, utrustning eller tjänster för elektronisk kommunikation. Medlemsstater som behåller äganderätten till eller kontrollen över företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och/eller kommunikationstjänster skall säkerställa att en faktisk organisatorisk åtskillnad görs mellan regleringsverksamheten och sådan verksamhet som har samband med ägande eller kontroll.
3. Medlemsstaterna skall säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna utövar sina befogenheter på ett sätt som är opartiskt och öppet redovisat.

4. Medlemsstaterna skall säkerställa att de uppgifter som skall utföras av de nationella regleringsmyndigheterna offentliggörs i lätt åtkomlig form, i synnerhet när sådana uppgifter ges till fler än ett organ. Medlemsstaterna skall i förekommande fall säkerställa samråd och samarbete mellan sådana myndigheter, och mellan sådana myndigheter och de nationella myndigheter som har ansvaret för tillämpningen av konkurrenslagstiftningen och de nationella myndigheter som har ansvaret för tillämpningen av konsumentlagstiftningen, i frågor som är av gemensamt intresse. Om mer än en myndighet har behörighet i sådana ärenden, skall medlemsstaterna säkerställa att varje myndighets respektive uppgifter offentliggörs i lätt åtkomlig form.

5. De nationella regleringsmyndigheterna och de nationella konkurrensmyndigheterna skall förse varandra med den information som krävs för tillämpningen av bestämmelserna i detta direktiv och i särdirektiven. När det gäller den information som utbyts skall den mottagande myndigheten säkerställa samma grad av sekretess som den myndighet som lämnar informationen.

6. Medlemsstaterna skall till kommissionen anmäla alla nationella regleringsmyndigheter som tilldelas uppgifter enligt detta direktiv och särdirektiven samt deras respektive ansvars områden.

Artikel 4

Rätt att överklaga

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att det på nationell nivå finns fungerande system enligt vilka varje användare eller företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och/eller kommunikationstjänster, som berörs av ett beslut av en nationell regleringsmyndighet, har rätt att överklaga beslutet till en instans som är oberoende av de inblandade parterna. Denna instans, som kan vara en domstol, skall ha tillgång till den kompetens som är nödvändig för att den skall kunna utföra sina uppgifter. Medlemsstaterna skall säkerställa att vederbörlig hänsyn tas till ärendet i sak och att det finns ett effektivt förfarande för överklagande. I väntan på utgången av ett sådant överklagande skall

den nationella regleringsmyndighetens beslut fortsätta att gälla, såvida inte överklagandeinstansen beslutar annorlunda.

2. Om den instans som avses i punkt 1 inte har domstolskaraktär, skall den alltid lämna en skriftlig motivering till sitt beslut. I sådana fall skall dess beslut dessutom kunna prövas av en sådan domstol i en medlemsstat som avses i artikel 234 i fördraget.

Artikel 5

Tillhandahållande av information

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster tillhandahåller all den information, även ekonomisk information, som är nödvändig för att de nationella regleringsmyndigheterna skall kunna säkerställa att bestämmelserna i eller de beslut som fattas enligt detta direktiv och särdirektiven följs. Företagen skall på begäran tillhandahålla sådan information snabbt och enligt den tidsskala och med den detaljeringsgrad som den nationella regleringsmyndigheten kräver. Den information som den nationella regleringsmyndigheten begär skall stå i proportion till genomförandet av uppgiften. Den nationella regleringsmyndigheten skall motivera sin begäran om information.

2. Medlemsstaterna skall säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna på motiverad begäran tillhandahåller kommissionen den information som är nödvändig för att den skall kunna fullgöra sina uppgifter enligt fördraget. Den information som kommissionen begär skall vara anpassad till vad som behövs för att den skall kunna fullgöra sina uppgifter. Om den information som ges hänför sig till information som tidigare lämnats av företagen på begäran av den nationella regleringsmyndigheten, skall de företagen informeras om detta. I den mån det behövs och om inte den myndighet som tillhandahåller informationen inkommit med en uttrycklig och motiverad begäran om motsatsen får kommissionen göra den information som lämnas tillgänglig för en annan sådan myndighet i en annan medlemsstat.

Om inte annat följer av kraven i punkt 3, skall medlemsstaterna säkerställa att den information som överlämnas till en nationell regleringsmyndighet kan göras tillgänglig för en annan sådan myndighet i samma eller i en annan medlemsstat efter en motiverad ansökan, när det är nödvändigt för att endera myndigheten skall kunna fullgöra sitt ansvar enligt gemenskapslagstiftningen.

3. Om informationen av en nationell regleringsmyndighet betraktas som konfidentiell i enlighet med gemenskapslagstiftning och nationell lagstiftning om affärshemligheter, skall kommissionen och de berörda regleringsmyndigheterna säkerställa denna sekretess.

4. Medlemsstaterna skall, i överensstämmelse med nationella bestämmelser om allmänhetens tillgång till information och i enlighet med gemenskapslagstiftning och nationell lagstiftning om affärshemligheter, säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna offentliggör sådan information som kan bidra till en öppen och konkurrensutsatt marknad.

5. De nationella regleringsmyndigheterna skall offentliggöra de villkor som gäller för allmänhetens tillgång till den information som avses i punkt 4, inklusive förfaranden för att erhålla sådan tillgång.

Artikel 6

Förfarande för samråd och insyn

När nationella regleringsmyndigheter avser att i enlighet med detta direktiv eller särdirektiv vidta åtgärder som har betydande inverkan på den relevanta marknaden, skall medlemsstaterna, utom i de fall som omfattas av artikel 7.6, artikel 20 eller artikel 21, säkerställa att regleringsmyndigheterna ger de berörda parterna möjlighet att yttra sig om det preliminära förslaget till åtgärd inom en skälig tidsfrist. De nationella regleringsmyndigheterna skall offentliggöra sina nationella samrådsförfaranden. Medlemsstaterna skall säkerställa att det inrättas ett gemensamt informationsställe där det kan erhållas information om alla pågående samrådsförfaranden. De nationella regleringsmyndigheterna skall göra resultatet av sam-

rådsförfarandena allmänt tillgängliga, utom när det rör sig om sekretessbelagd information enligt bestämmelser om affärshemligheter i gemenskapsrätten och nationell rätt.

Artikel 7

Stärkande av den inre marknaden för elektroniska kommunikationer

1. De nationella regleringsmyndigheterna skall när de utför sina uppgifter enligt detta direktiv och särdirektiven ta så stor hänsyn som möjligt till de mål som fastställs i artikel 8, inbegripet i den mån de berör hur den inre marknaden fungerar.

2. De nationella regleringsmyndigheterna skall bidra till utvecklandet av den inre marknaden genom att samarbeta med varandra och med kommissionen på ett öppet sätt för att säkerställa konsekvent tillämpning i alla medlemsstaterna av bestämmelserna i detta direktiv och i särdirektiven. I detta syfte skall de särskilt sträva efter att komma överens om de typer av instrument och lösningar som är bäst lämpade för att åtgärda särskilda situationer på marknaden.

3. Förutom det samrådsförfarande som avses i artikel 6 skall en nationell regleringsmyndighet, då den avser att vidta en åtgärd som

- a) omfattas av artiklarna 15 eller 16 i detta direktiv, artiklarna 5 eller 8 i direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektiv) eller artikel 16 i direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster), och
- b) skulle påverka handeln mellan medlemsstaterna,

samtidigt göra förslaget till åtgärd tillgängligt för kommissionen och de nationella regleringsmyndigheterna i andra medlemsstater, liksom den motivering som åtgärden grundar sig på, i enlighet med artikel 5.3, och informera kommissionen och andra nationella regleringsmyndigheter om detta. De nationella regleringsmyndigheterna och kommissionen får yttra sig till den berörda nationella regleringsmyndigheten inom högst en månad eller inom den period som anges i artikel 6 om den perioden är längre. En månadsperioden kan inte förlängas.

4. När den planerade åtgärd som avses i punkt 3 syftar till

- a) att definiera en berörd marknad som skiljer sig från dem som definierats i rekommendationen i enlighet med artikel 15.1, eller
- b) att avgöra huruvida ett företag, enskilt eller tillsammans med andra, skall anses ha ett betydande inflytande på marknaden, i enlighet med artikel 16.3, 16.4 eller 16.5,

och skulle påverka handeln mellan medlemsstater och kommissionen har meddelat den nationella regleringsmyndigheten att den anser att den föreslagna åtgärden skulle utgöra ett hinder för den inre marknaden eller hyser allvarliga tvivel om att den är förenlig med gemenskapslagstiftningen, särskilt med de mål som avses i artikel 8, skall den föreslagna åtgärden inte antas förrän efter ytterligare två månader. Denna period kan inte förlängas. Under tvåmånadersperioden får kommissionen i enlighet med förfarandet i artikel 22.2 fatta beslut om att den nationella regleringsmyndigheten skall dra tillbaka förslaget. Detta beslut skall åtföljas av en detaljerad och objektiv analys av varför kommissionen inte anser att den föreslagna åtgärden bör antas tillsammans med specifika förslag till ändringar av den.

5. Den berörda nationella regleringsmyndigheten skall i största möjliga utsträckning beakta yttrandena från övriga nationella regleringsmyndigheter och kommissionen och får, utom i de fall som omfattas av punkt 4, anta det förslag till åtgärd som följer av detta och skall, om den gör detta, meddela det till kommissionen.

6. Under exceptionella omständigheter, när en nationell regleringsmyndighet anser att den måste handla skyndsamt för att säkerställa konkurrensen och skydda användarnas intressen, får den omedelbart vidta proportionella och tillfälliga åtgärder såsom ett undantag från förfarandet i punkterna 3 och 4. Regleringsmyndigheten skall utan dröjsmål, med en fullständig motivering, underrätta kommissionen och övriga nationella regleringsmyndigheter om dessa åtgärder. Om den nationella regleringsmyndigheten beslutar att göra sådana åtgärder permanenta eller att förlänga deras tillämpningsperiod skall detta beslut omfattas av bestämmelserna i punkterna 3 och 4.

KAPITEL III

DE NATIONELLA REGLERINGSMYNDIGHETERNAS
UPPGIFTER*Artikel 8***Allmänna mål och regleringsprinciper**

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna, i samband med att de fullgör de regleringsuppgifter som anges i detta direktiv och i särdirektiven, vidtar alla rimliga åtgärder för att uppnå de mål som framgår av punkterna 2, 3 och 4. Åtgärderna skall stå i proportion till dessa mål.

Medlemsstaterna skall säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna när de fullgör de regleringsuppgifter som anges i detta direktiv och i särdirektiven, i synnerhet de uppgifter som syftar till att säkerställa en effektiv konkurrens, i största möjliga utsträckning beaktar det önskvärda i att regleringen görs teknikneutral.

De nationella regleringsmyndigheterna får inom sitt behörighetsområde bidra till att säkerställa genomförandet av sådan politik som syftar till att främja kulturell och språklig mångfald och mediemångfald.

2. De nationella regleringsmyndigheterna skall främja konkurrens vid tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster samt tillhörande faciliteter och tjänster och därvid bland annat

- a) säkerställa att användarna, inbegripet användare med funktionshinder, får maximalt utbyte när det gäller urval, pris och kvalitet,
- b) säkerställa att det inte uppstår någon snedvridning eller begränsning av konkurrensen inom sektorn för elektronisk kommunikation,
- c) främja effektiva investeringar i infrastruktur, främja innovation, samt

- d) främja en effektiv användning och säkerställa en ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser och nummerresurser.
3. De nationella regleringsmyndigheterna skall bidra till utvecklingen av den inre marknaden bland annat genom att
- a) avlägsna kvarvarande hinder för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät, tillhörande faciliteter och elektroniska kommunikationstjänster på det europeiska planet,
  - b) främja inrättande och utveckling av transeuropeiska nät och samverkan mellan alleuropeiska tjänster och uppkoppling mellan slutanvändare,
  - c) säkerställa att företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster inte behandlas olika under lika omständigheter, och
  - d) samarbeta med varandra och med kommissionen på ett öppet sätt för att säkerställa att en enhetlig regleringspraxis utarbetas och att detta direktiv och särdirektiven tillämpas på ett konsekvent sätt.
4. De nationella regleringsmyndigheterna skall främja de intressen som medborgarna i Europeiska unionen har, genom att bland annat
- a) säkerställa att alla medborgare får tillgång till samhällsomfattande tjänster enligt direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster),
  - b) säkerställa ett gott skydd för konsumenter i deras förhållande till leverantörer, i synnerhet genom att säkerställa att det finns enkla och kostnadsmässigt rimliga tvistelösningsförfaranden som utförs av ett organ som är fristående från de berörda parterna,
  - c) bidra till att säkerställa ett gott skydd av personuppgifter och av privatlivet,
  - d) främja tillhandahållandet av tydlig information, särskilt genom att kräva öppen redovisning av avgifter och villkor för användning av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,
  - e) tillgodose behoven hos särskilda samhällsgrupper, i synnerhet hos användare med funktionshinder, och
  - f) säkerställa att de allmänna kommunikationsnätens integritet och säkerhet upprätthålls.

Artikel 9

Förvaltning av radiofrekvenserna för elektroniska kommunikationstjänster

1. Medlemsstaterna skall säkerställa en effektiv förvaltning av radiofrekvenserna för elektroniska kommunikationstjänster inom sitt territorium i enlighet med artikel 8. De skall säkerställa att den allokering och tilldelning av sådana radiofrekvenser som utförs av nationella regleringsmyndigheter är baserad på objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella kriterier.
2. Medlemsstaterna skall främja harmoniseringen av användningen av radiofrekvenser inom gemenskapen, i linje med behovet av en ändamålsenlig och effektiv användning och i enlighet med beslut nr 676/2002/EG (radiospektrumbeslut).
3. Medlemsstaterna får tillåta företag att överföra rättigheter att använda radiofrekvenser med andra företag.
4. Medlemsstaterna skall säkerställa att ett företags avsikt att överföra rättigheter att använda radiofrekvenser anmäls till den nationella regleringsmyndighet som har ansvaret för tilldelningen av radiospektrum, och att varje överföring äger rum i enlighet med förfaranden som fastställts av den nationella regleringsmyndigheten och offentliggörs. De nationella regleringsmyndigheterna skall säkerställa att konkurrensen inte snedvrids som ett resultat av sådana transaktioner. I de fall användningen av radiofrekvenser har harmoniserats genom tillämpning av beslut nr 676/2002/EG (radiospektrumbeslut) eller andra gemenskapsåtgärder, skall sådan överföring inte leda till ändrad användning av radiofrekvensen.

Artikel 10

Nummer, namn och adresser

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna kontrollerar tilldelningen av alla nationella nummerresurser samt förvaltningen av de nationella nummerplanerna. Medlemsstaterna skall säkerställa att erforderliga nummer

och nummerserier tillhandahålls för alla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. De nationella regleringsmyndigheterna skall fastställa objektiva, öppet redovisade och icke-diskriminerande förfaranden för tilldelning av de nationella nummerresurserna.

2. De nationella regleringsmyndigheterna skall säkerställa att nummerplanerna och därmed förknippade förfaranden tillämpas så att alla leverantörer av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster behandlas lika. Medlemsstaterna skall särskilt säkerställa att ett företag som har tilldelats en nummerserie inte diskriminerar andra leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster i fråga om de nummersekvenser som ger tillträde till deras tjänster.

3. Medlemsstaterna skall säkerställa att de nationella nummerplanerna och alla senare tillägg och ändringar i dessa offentliggörs, med undantag endast för inskränkningar som har gjorts med hänsyn till den nationella säkerheten.

4. Medlemsstaterna skall stödja harmoniseringen av nummerresurserna inom gemenskapen när detta är nödvändigt för att främja utvecklingen av alleuropeiska tjänster. Kommissionen får, i enlighet med förfarandet i artikel 22.3, vidta lämpliga tekniska genomförandeåtgärder på området.

5. För att åstadkomma global driftskompatibilitet mellan tjänster skall medlemsstaterna vid behov samordna sina ståndpunkter inom internationella organisationer och fora där beslut fattas i frågor som rör nummer, namn och adresser för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.

Artikel 11

Ledningsrätter

1. När en behörig myndighet överväger

en ansökan om beviljande av rättigheter att installera faciliteter på, över eller under offentlig eller privat egendom för ett företag som

godkänts för tillhandahållande av allmänna kommunikationsnät, eller

- en ansökan om beviljande av rättigheter att installera faciliteter på, över eller under offentlig egendom för ett företag som godkänts för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät som inte är allmänt tillgängliga,

skall medlemsstaterna säkerställa att myndigheten

- fattar beslut på grundval av öppet redovisade och allmänt tillgängliga förfaranden som tillämpas utan diskriminering och utan dröjsmål, och
- följer principerna om öppenhet och icke-diskriminering när den knyter villkor till sådana rättigheter.

Dessa förfaranden kan variera beroende på om sökanden tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller inte.

2. I de fall där offentliga eller lokala myndigheter har äganderätt till eller kontroll över företag som driver elektroniska kommunikationsnät och/eller tillhandahåller kommunikationstjänster, skall medlemsstaterna säkerställa att det råder en ändamålsenlig organisatorisk åtskillnad mellan den verksamhet som har ansvar för beviljande av de rättigheter som avses i punkt 1 och de verksamheter som har samband med ägande eller kontroll.

3. Medlemsstaterna skall säkerställa att det finns effektiva mekanismer för att ge företagen möjlighet att överklaga beslut om beviljande av rättigheter att installera faciliteter till ett organ som är oberoende av de berörda parterna.

Artikel 12

Samlokalisering och gemensamt utnyttjande av faciliteter

1. Om ett företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät enligt nationell lagstiftning har rätt att installera faciliteter på, över eller under offentlig eller privat egendom, eller om det får utnyttja ett förfarande för att expropriera eller använda egendom, skall de nationella regleringsmyndigheterna främja gemensamt utnyttjande av sådana faciliteter eller egendom.

2. Medlemsstaterna får, särskilt när företagen saknar andra möjliga utvägar genom att miljö, folkhälsa eller allmän säkerhet behöver skyddas eller genom att mål för fysisk planering behöver uppnås, föreskriva gemensamt utnyttjande av faciliteter eller egendom (inbegripet fysisk samlokalisering) för ett företag som driver ett elektroniskt kommunikationsnät eller vidta åtgärder för att underlätta samordningen av offentliga arbeten endast efter skälig tid av offentligt samråd under vilket alla berörda parter måste ges tillfälle att yttra sig. Sådana före skrifter om gemensamt utnyttjande eller samordning får innehålla regler för fördelning av kostnaderna för det gemensamma utnyttjandet av faciliteterna eller egendomen.

Artikel 13

Särredovisning och ekonomisk rapportering

1. Medlemsstaterna skall kräva att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, och som har särskilda eller exklusiva rättigheter att tillhandahålla tjänster inom andra sektorer i samma medlemsstat eller i någon annan medlemsstat, skall

- a) särredovisa de verksamheter som har samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster, i den utsträckning som det skulle ha krävts om verksamheterna i fråga hade bedrivits av juridiskt fristående bolag, så att alla kostnader och intäkter kan detaljredovisas, tillsammans med beräkningsunderlag och specifikationer över de tillämpade tilldelningsmetoder som har att göra med deras verksamheter i samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster, inklusive en specificerad uppdelning av kostnader för anläggningstillgångar och organisation, eller
- b) organisatoriskt särskilja de verksamheter som har samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster.

En medlemsstat får välja att inte tillämpa kraven i led a på de företag vars årsomsättning inom verksamheter som har samband med

elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i medlemsstaten är lägre än 50 miljoner euro.

2. Om företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster inte omfattas av kraven i företagslagstiftningen och inte uppfyller kriterierna för små och medelstora företag enligt bestämmelserna om redovisning i gemenskapslagstiftningen, skall deras ekonomiska rapporter utarbetas och underställas granskning av en fristående revisor samt offentliggöras. Granskningen skall utföras i enlighet med tillämpliga gemenskapsbestämmelser och nationella bestämmelser.

Detta krav skall gälla också för den särredovisning som föreskrivs i punkt 1 a.

KAPITEL IV

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 14

Företag med betydande inflytande på marknaden

1. I de fall där nationella regleringsmyndigheter i enlighet med kraven i särdirektiven skall avgöra huruvida operatörer har ett betydande inflytande på marknaden i enlighet med förfarandet i artikel 16, skall punkterna 2 och 3 i den här artikeln tillämpas.

2. Ett företag skall anses ha ett betydande inflytande på marknaden om det, antingen enskilt eller tillsammans med andra, har en ställning som är likvärdig med dominans, dvs. en ställning av sådan ekonomisk styrka att det i betydande omfattning kan uppträda oberoende av sina konkurrenter, sina kunder och i sista hand av konsumenterna.

De nationella regleringsmyndigheterna skall särskilt, när de bedömer om två eller flera företag tillsammans har en dominerande ställning på en marknad, handla i enlighet med gemenskapslagstift-

ningen och ta största möjliga hänsyn till "Riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden", som skall offentliggöras av kommissionen i enlighet med artikel 15. De kriterier som skall tillämpas vid en sådan bedömning anges i bilaga II.

3. Om ett företag har ett betydande inflytande på en viss marknad, kan det också anses ha ett betydande inflytande på en närliggande marknad, när sambanden mellan de två marknaderna är sådana att inflytandet på en marknad kan överföras till den andra marknaden, varigenom företagets marknadsinflytande stärks.

Artikel 15

Förfarande för marknadsdefinition

1. Efter offentligt samråd och samråd med de nationella regleringsmyndigheterna skall kommissionen anta en rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknaderna (nedan kallad "rekommendationen"). I rekommendationen skall det i enlighet med bilaga I till detta direktiv fastställas vilka produkt- och tjänstemarknader inom sektorn för elektronisk kommunikation som har sådana särdrag att det kan vara motiverat att införa regleringsskyldigheter enligt särdirektiven, utan att det påverkar marknader som i vissa fall kan finnas angivna i konkurrenslagstiftningen. Kommissionen skall definiera marknaderna i enlighet med konkurrenslagstiftningens principer.

Kommissionen skall regelbundet se över rekommendationen.

2. Kommissionen skall senast vid den tidpunkt då detta direktiv träder i kraft offentliggöra riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden (nedan kallade "riktlinjerna"), vilka skall överensstämma med principerna i konkurrenslagstiftningen.

3. De nationella regleringsmyndigheterna skall i största möjliga utsträckning beakta rekommendationen och riktlinjerna vid definitionen av de med hänsyn till nationella förhållanden relevanta marknaderna, särskilt geografiska marknader inom sitt territorium, i överensstämmelse med konkurrenslagstiftningens principer. De

nationella regleringsmyndigheterna skall följa förfarandena i artiklarna 6 och 7, innan de definierar marknader som skiljer sig från dem som framgår av rekommendationen.

4. Kommissionen får efter samråd med de nationella regleringsmyndigheterna i enlighet med förfarandet i artikel 22.3 anta ett beslut i vilket gränsöverskridande marknader anges.

Artikel 16

Förfarande för marknadsanalys

1. Så snart som möjligt efter det att rekommendationen har antagits eller uppdaterats skall de nationella regleringsmyndigheterna analysera de relevanta marknaderna och därvid i största möjliga utsträckning beakta riktlinjerna. Medlemsstaterna skall säkerställa att denna analys, när så är lämpligt, genomförs i samarbete med de nationella konkurrensmyndigheterna.

2. I de fall då det enligt artiklarna 16, 17, 18 eller 19 i direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster) eller artiklarna 7 eller 8 i direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektiv) krävs att den nationella regleringsmyndigheten skall avgöra huruvida skyldigheter för företag skall införas, behållas, ändras eller upphävas, skall den nationella regleringsmyndigheten på grundval av sin marknadsanalys enligt punkt 1 i den här artikeln avgöra huruvida det råder effektiv konkurrens på en relevant marknad.

3. I de fall då en nationell regleringsmyndighet kommer fram till slutsatsen att det råder effektiv konkurrens på marknaden, skall den inte införa eller bibehålla någon av de specifika regleringskyldigheter som avses i punkt 2. I de fall då sektorspecifika regleringsskyldigheter redan existerar, skall den upphäva sådana skyldigheter som ålagts företag inom den relevanta marknaden. En skälig uppsägningstid skall iaktas gentemot de parter som berörs av ett sådant upphävande av skyldigheter.

4. Om en nationell regleringsmyndighet avgör att det inte råder effektiv konkurrens på en relevant marknad, skall den identifiera företag med betydande inflytande på den marknaden i enlighet med

artikel 14 och lägga dessa företag de lämpliga specifika regleringsskyldigheter som avses i punkt 2 i den här artikeln eller bibehålla eller ändra sådana skyldigheter om de redan existerar.

5. För de gränsöverskridande marknader som skall fastställas i det beslut som avses i artikel 15.4 skall de berörda nationella regleringsmyndigheterna gemensamt genomföra marknadsanalysen med största möjliga beaktande av riktlinjerna samt gemensamt besluta om huruvida de regleringsskyldigheter som anges i punkt 2 i den här artikeln skall införas, behållas, ändras eller upphävas.

6. Åtgärder som vidtas i enlighet med punkterna 3, 4 och 5 i den här artikeln skall omfattas av förfarandena i artiklarna 6 och 7.

Artikel 17

Standardisering

1. Kommissionen skall, i enlighet med förfarandet i artikel 22.2, upprätta en förteckning över standarder och/eller specifikationer som skall fungera som ett stöd för främjandet av ett harmoniserat tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät, elektroniska kommunikationstjänster och tillhörande faciliteter och tjänster, samt offentliggöra den i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*. Vid behov får kommissionen, i enlighet med förfarandet i artikel 22.2 och efter samråd med den kommitté som inrättas genom direktiv 98/34/EG, begära att standarder skall utarbetas av de europeiska standardiseringsorganen (Europeiska standardiseringskommittén (CEN), Europeiska kommittén för standardisering inom elområdet (Cenelec) och Europeiska institutet för elstandarder (ETSI)).

2. Medlemsstaterna skall främja användningen av sådana standarder och/eller specifikationer som anges i punkt 1 för tillhandahållande av tjänster, tekniska gränssnitt och/eller nätfunktioner, i den utsträckning som är absolut nödvändig för att garantera tjänsternas kompatibilitet och öka användarnas valfrihet.

Innan standarder och/eller specifikationer i enlighet med punkt 1 har offentliggjorts skall medlemsstaterna främja tillämpning av

standarder och/eller specifikationer som har antagits av de europeiska standardiseringsorganen.

Om sådana standarder och/eller specifikationer saknas, skall medlemsstaterna främja tillämpningen av internationella standarder eller rekommendationer som har antagits av Internationella teleunionen (ITU), Internationella standardiseringsorganisationen (ISO) eller Internationella elektrotekniska kommissionen (IEC).

Om det finns internationella standarder, skall medlemsstaterna uppmana de europeiska standardiseringsorganen att använda dessa, eller tillämpliga delar av dessa, som grundval för de standarder som de utarbetar, utom i de fall då sådana internationella standarder eller tillämpliga delar av dem inte är ändamålsenliga.

3. Om de standarder och/eller specifikationer som avses i punkt 1 inte har tillämpats på tillfredsställande sätt, så att driftskompatibilitet mellan tjänsterna inte kan garanteras i en eller flera medlemsstater, kan tillämpningen av dessa standarder och/eller specifikationer göras obligatorisk i enlighet med punkt 4, i den utsträckning som är absolut nödvändig för att garantera sådan driftskompatibilitet och öka användarnas valfrihet.

4. Om kommissionen avser att göra tillämpningen av vissa standarder och/eller specifikationer obligatorisk, skall den offentliggöra ett meddelande i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* och begära in yttranden från alla berörda parter. Kommissionen skall, i enlighet med förfarandet i artikel 22.3, göra tillämpningen av de standarder som är av betydelse i sammanhanget obligatorisk genom att ange dem som obligatoriska standarder i den förteckning över standarder och/eller specifikationer som offentliggörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

5. Om kommissionen anser att de standarder och/eller specifikationer som avses i punkt 1 inte längre bidrar till tillhandahållandet av harmoniserade elektroniska kommunikationstjänster, att de inte längre tillgodoser konsumenternas behov eller att de hindrar den tekniska utvecklingen, skall kommissionen i enlighet med förfarandet i artikel 22.2 stryka dem från den förteckning över standarder och/eller specifikationer som anges i punkt 1.

6. Om kommissionen anser att de standarder och/eller specifikationer som avses i punkt 4 inte längre bidrar till tillhandahållandet av harmoniserade elektroniska kommunikationstjänster, att de inte längre tillgodoser konsumenternas behov eller att de hindrar den tekniska utvecklingen, skall kommissionen i enlighet med förfarandet i artikel 22.3 stryka dem från den förteckning över standarder och/eller specifikationer som anges i punkt 1.

7. Denna artikel skall inte tillämpas på de väsentliga krav, specifikationer för gränssnitt eller harmoniserade standarder som bestämmelserna i direktiv 1999/5/EG skall tillämpas på.

Artikel 18

Samverkan mellan digitala interaktiva televisionstjänster

1. För att främja ett fritt informationsflöde, mediemångfald och kulturell mångfald skall medlemsstaterna i enlighet med bestämmelserna i artikel 17.2 uppmuntra

- a) leverantörer av digitala interaktiva televisionstjänster, som tillhandahålls allmänheten i gemenskapen från digitala interaktiva televisionsplattformar oavsett sändningsteknik, att använda ett öppet gränssnitt för tillämpningsprogram (API),
- b) leverantörer av all förbättrad digital televisionsutrustning som används för mottagning av digitala interaktiva televisionstjänster från digitala interaktiva televisionsplattformar att använda ett öppet gränssnitt för tillämpningsprogram (API) i enlighet med minimikraven i relevanta standarder eller specifikationer.

2. Medlemsstaterna skall, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 5.1 b i direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektiv), uppmuntra innehavare av öppet gränssnitt för tillämpningsprogram (API) att på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor, mot rimlig ersättning, tillhandahålla all sådan information som krävs för att leverantörer av digitala interaktiva televisionstjänster skall kunna erbjuda alla tjänster som stöds av det öppna gränssnittet för tillämpningsprogram (API) i fullt fungerande form.

3. Kommissionen skall inom ett år efter den tillämpningsdag som avses i artikel 28.1 andra stycket undersöka effekterna av den här artikeln. Om samverkan och valfrihet för användarna inte har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt i en eller flera av medlemsstaterna kan kommissionen vidta åtgärder i enlighet med förfarandet i artikel 17.3 och 17.4.

Artikel 19

Harmoniseringsförfaranden

1. När kommissionen i enlighet med förfarandet i artikel 22.2 utfärdar rekommendationer till medlemsstaterna om harmonisering av genomförandet av bestämmelserna i det här direktivet och särdirektiven för att de mål som anges i artikel 8 skall uppnås, skall medlemsstaterna säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna tar största hänsyn till dessa rekommendationer när de utför sina uppgifter. Om en nationell regleringsmyndighet väljer att inte följa en rekommendation, skall den meddela kommissionen detta och motivera sin ståndpunkt.

2. Om kommissionen konstaterar att skillnader på nationellnivå i den reglering som är avsedd att genomföra artikel 10.4 skapar hinder för den inre marknaden, får kommissionen i enlighet med förfarandet i artikel 22.3 vidta lämpliga tekniska genomförandeåtgärder.

Artikel 20

Lösning av tvister mellan företag

1. Om en tvist i samband med de skyldigheter som uppstår genom detta direktiv eller särdirektiven uppkommer mellan företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i en medlemsstat, skall den berörda nationella regleringsmyndigheten på begäran av någon av parterna, och utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i punkt 2, så snart som möjligt, dock senast inom fyra månader, utom i undantagsfall, fatta ett bindande beslut för att lösa tvisten.

Medlemsstaten ifråga skall kräva att alla parter samarbetar fullt ut med den nationella regleringsmyndigheten.

2. Medlemsstaterna får ge de nationella regleringsmyndigheterna rätt att vägra lösa tvisten genom ett bindande beslut när andra mekanismer, t.ex. medling, finns att tillgå och är bättre ägnade att leda till att tvisten löses inom rimlig tid i enlighet med bestämmelserna i artikel 8. Den nationella regleringsmyndigheten skall utan dröjsmål underrätta parterna om detta. Om tvisten inte har lösts inom fyra månader och talan inte har väckts inför domstol av den part som begär prövning, skall den nationella regleringsmyndigheten på begäran av någon av parterna utfärda ett bindande beslut för att lösa tvisten inom en så kort tidsfrist som möjligt, dock senast inom fyra månader.

3. Den nationella regleringsmyndigheten skall vid lösande av tvisten fatta beslut som syftar till att uppnå målen i artikel 8. Alla eventuella skyldigheter som den nationella regleringsmyndigheten ålägger ett företag vid lösningen av en tvist skall stämma överens med bestämmelserna i det här direktivet eller särdirektiven.

4. Den nationella regleringsmyndighetens beslut skall offentliggöras, varvid eventuella affärshemligheter därvid skall respekteras. De berörda parterna skall ges en fullständig redogörelse för de skäl som beslutet grundar sig på.

5. Det förfarande som anges i punkterna 1, 3 och 4 skall inte hindra någon av parterna från att väcka talan vid en domstol.

Artikel 21

Lösning av gränsöverskridande tvister

1. Förfarandet i punkterna 2, 3 och 4 skall tillämpas när en gränsöverskridande tvist inom det område som omfattas av detta direktiv eller särdirektiven uppkommer mellan parter i olika medlemsstater, om tvisten faller inom de nationella regleringsmyndigheternas behörighet i minst två medlemsstater.

2. Varje part får hänskjuta tvisten till de berörda nationella regleringsmyndigheterna. De nationella regleringsmyndigheterna skall samordna sina insatser för att lösa tvisten, i enlighet med målen i artikel 8. Alla eventuella skyldigheter som den nationella regleringsmyndigheten ålägger ett företag när den löser en tvist skall stämma överens med bestämmelserna i detta direktiv eller särdirektiven.

3. Medlemsstaterna får ge de nationella regleringsmyndigheterna rätt att gemensamt vägra att lösa en tvist när andra mekanismer, t.ex. medling, finns att tillgå och är bättre ägnade att leda till att tvisten löses inom rimlig tid i enlighet med bestämmelserna i artikel 8. De skall utan dröjsmål underrätta parterna om detta. Om tvisten inte har lösts inom fyra månader och talan inte har väckts inför domstol av den part som begär prövning, skall de nationella regleringsmyndigheterna på begäran av någon av parterna samordna sina insatser för att lösa tvisten i enlighet med bestämmelserna i artikel 8.

4. Det förfarande som anges i punkt 2 skall inte hindra någon av parterna från att väcka talan vid en domstol.

Artikel 22

Kommitté

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté (nedan kallad "kommunikationskommittén").
2. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av artikel 8 i det beslutet.
3. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 5 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av artikel 8 i det beslutet.

Den tid som avses i artikel 5.6 i beslut 1999/468/EG skall vara tre månader.

4. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

*Artikel 23***Utbyte av information**

1. Kommissionen skall ge kommunikationskommittén all relevant information om resultatet av de regelbundna överläggningarna med företrädare för nätoperatörer, tjänsteleverantörer, användare, konsumenter, tillverkare, fackliga organisationer samt tredje länder och internationella organisationer.

2. Kommunikationskommittén skall, med beaktande av gemenskapens politik inom området elektronisk kommunikation, främja informationsutbytet mellan medlemsstaterna och mellan medlemsstaterna och kommissionen när det gäller läget för och utvecklingen av regleringsverksamheten avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.

*Artikel 24***Offentliggörande av information**

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att aktuell information rörande tillämpningen av detta direktiv och särdirektiven görs tillgängliga för allmänheten i en form som säkerställer att alla berörda parter lätt kan få tillgång till den. De skall offentliggöra ett meddelande i sina nationella officiella tidningar med uppgift om hur och var informationen har offentliggjorts. Det första meddelandet skall offentliggöras före den tillämpningsdag som avses i artikel 28.1 andra stycket, och därefter skall ett meddelande offentliggöras vid varje ändring av innehållet i meddelandet.

2. Medlemsstaterna skall skicka en kopia av alla sådana meddelanden till kommissionen i samband med offentliggörandet. Informationen skall genom kommissionens försorg i tillämpliga fall delges kommunikationskommittén.

*Artikel 25***Översynsförfarande**

1. Kommissionen skall regelbundet se över hur detta direktiv fungerar och rapportera resultatet till Europaparlamentet och rådet, varvid det första rapporteringstillfället skall infalla senast tre år efter den tillämpningsdag som avses i artikel 28.1 andra stycket. För detta ändamål får kommissionen begära in upplysningar från medlemsstaterna, vilka skall lämnas utan onödigt dröjsmål.

KAPITEL V

SLUTBESTÄMMELSER

*Artikel 26***Upphävande**

Följande direktiv och beslut upphör härmed att gälla med verkan från och med den tillämpningsdag som avses i artikel 28.1 andra stycket:

- Direktiv 90/387/EEG.
- Rådets beslut 91/396/EEG av den 29 juli 1991 om införandet av ett gemensamt europeiskt larmnummer ⁽²¹⁾,
- Rådets direktiv 92/44/EEG av den 5 juni 1992 om tillhandahållande av öppna nät för förhyrda förbindelser ⁽²²⁾,
- Rådets beslut 92/264/EEG av den 11 maj 1992 om införandet av ett standardiserat internationellt telefoniprefix i gemenskapen ⁽²³⁾,
- Direktiv 95/47/EG.
- Direktiv 97/13/EG.
- Direktiv 97/33/EG.
- Europaparlamentets och rådets direktiv 98/10/EG av den 26 februari 1998 om tillhandahållande av öppna nätverk (ONP) för taltelefoni och samhällsomfattande tjänster för telekommunikation i en konkurrensutsatt miljö ⁽²⁴⁾.

---

²¹ EGT L 217, 6.8.1991, s. 31.

²² EGT L 165, 19.6.1992, s. 27. Direktivet senast ändrat genom kommissionens beslut 98/80/EG (EGT L 14, 20.1.1998, s. 27).

²³ EGT L 137, 20.5.1992, s. 21.

²⁴ EGT L 101, 1.4.1998, s. 24.

*Artikel 27***Övergångsbestämmelser**

Medlemsstaterna skall behålla alla skyldigheter enligt nationell lagstiftning i enlighet med artikel 7 i direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektiv) och artikel 16 i direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster) till dess att en nationell regleringsmyndighet beslutar om dessa skyldigheter i enlighet med artikel 16 i det här direktivet.

Operatörer av fasta allmänna telefontjänster som av sina nationella regleringsmyndigheter har utsetts som företag med ett betydande inflytande på marknaden när det gäller att tillhandahålla fasta allmänna telefontjänster enligt bilaga I avsnitt 1 i direktiv 97/33/EG eller direktiv 98/10/EG skall även i fortsättningen betraktas som "anmälda operatörer" i enlighet med förordning (EG) nr 2887/2000 till dess att det förfarande för analys av marknaden som anges i artikel 16 har avslutats. Därefter skall de inte längre betraktas som "oanmälda operatörer" i enlighet med förordningen.

*Artikel 28***Genomförande**

1. Medlemsstaterna skall anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 24 juli 2003. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

De skall tillämpa dessa bestämmelser från och med den 25 juli 2003.

2. När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

3. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till de bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det

område som omfattas av detta direktiv samt texterna till eventuella senare ändringar av dessa bestämmelser.

Artikel 29

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft samma dag som det offentliggörs i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

Artikel 30

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 7 mars 2002.

På Europaparlamentets vägnar
P. COX
Ordförande

På rådets vägnar
J. C. APARICIO
Ordförande

BILAGA I

Förteckning över de marknader som skall finnas med i kommissionens första rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader enligt artikel 15

1. Marknader som avses i direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster)

Artikel 16 – Marknader som fastställts enligt det gamla regelverket, där skyldigheterna bör ses över.

Tillhandahållande av anslutning till och bruk av det allmänna telefonnätet vid fasta anslutningspunkter.

Tillhandahållande av hyrda förbindelser till slutanvändare.

2. *Marknader som berörs av direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektiv)*

Artikel 7 – Marknader som fastställts enligt det gamla regelverket, där skyldigheterna bör ses över.

Samtrafik (direktiv 97/33/EG)

Samtal som börjar i det fasta allmänna telefont nätet

Samtal som slutar i det fasta allmänna telefont nätet

Förmedlingstjänster via det fasta allmänna telefont nätet

Samtal som börjar i allmänna mobiltelefonnät

Samtal som slutar i allmänna mobiltelefonnät

Samtrafik mellan hyrda förbindelser (samtrafik mellan delförbindelser)

Tillträde till nät och särskilt tillträde till nät (direktiven 97/33/EG och 98/10/EG)

Tillträde till det fasta allmänna telefont nätet, innefattande tillträde till accessnätet

Tillträde till allmänt mobiltelefonnät, innefattande val av nätoperatör

Tillhandahållande av hyrd förbindelsekapacitet till andra operatörer (direktiv 92/44/EEG)

Tillhandahållande av hyrd förbindelsekapacitet till andra leverantörer av elektroniska kommunikationsnät eller tjänster

3. *Marknader som berörs av förordning (EG) nr 2887/2000*

Tjänster som tillhandahålls via accessnät (med tvinnad parkabel av metall).

4. *Andra marknader*

De nationella marknaderna för tillhandahållande av internationella roamingtjänster på det allmänna mobiltelefonnätet.

*BILAGA II***Kriterier som skall användas av de nationella regleringsmyndigheterna vid bedömning av om gemensam dominerande ställning föreligger enligt artikel 14.2 andra stycket**

Två eller flera företag kan anses ha en gemensamt dominerande ställning i den mening som avses i artikel 14, även om inga strukturella eller andra kopplingar finns emellan dem, om de opererar på en marknad vars struktur anses gynna samordnade åtgärder. Utan att det påverkar domstolens rättspraxis i fråga om gemensam dominans, är detta sannolikt fallet där marknaden uppvisar ett flertal tillämpliga särdrag, särskilt när det gäller marknadskoncentration, insyn och följande andra särdrag:

- Mogen marknad.
- Stagnerande eller måttlig tillväxt på efterfrågesidan.
- Låg efterfrågeelasticitet.
- Homogen produkt.
- Likartade kostnadsstrukturer.
- Likartade marknadsandelar.
- Brist på teknisk innovation, utvecklad teknik.
- Avsaknad av överskotts kapacitet.
- Stora hinder för inträde.
- Brist på motverkande inflytande från köparnas sida.
- Brist på potentiell konkurrens.
- Olika former av informella eller andra kopplingar mellan de berörda företagen.
- Vedergällningsmekanismer.
- Brist på eller minskat utrymme för priskonkurrens.

Ovanstående förteckning är inte uttömmande och kriterierna är inte kumulativa. Förteckningen skall endast ses som en illustration av sådana faktorer som kan användas för att stödja antaganden om att det föreligger gemensam dominans på marknaden.

E. Direktivet om samhällsomfattande tjänster

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2002/22/EG

av den 7 mars 2002

om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS
RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾, med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽³⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽⁴⁾,

och av följande skäl:

---

¹ EGT C 365 E, 19.12.2000, s. 238 och EGT C 332 E, 27.11.2001, s. 292..

² EGT C 139, 11.5.2001, s. 15.

³ EGT C 144, 16.5.2001, s. 60.

⁴ Europaparlamentets yttrande av den 13 juni 2001 (ännu ej offentliggjort i EGT), rådets gemensamma ståndpunkt av den 17 september 2001 (EGT C 337, 30.11.2001, s. 55) och Europaparlamentets beslut av den 12 december 2001 (ännu ej offentliggjort i EGT). Rådets beslut av den 14 februari 2002.

- (1) Liberaliseringen av sektorn för telekommunikationer, den ökade konkurrensen och ett allt större urval av kommunikationstjänster går hand i hand med parallella åtgärder för att skapa ett harmoniserat regelverk som garanterar tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster. Begreppet samhällsomfattande tjänster bör utvecklas till att återspegla tekniska framsteg, marknadsutveckling och förändringar i användarnas efterfrågan. I det regelverk som fastställdes inför den fullständiga liberaliseringen av telemarknaden 1998 inom gemenskapen bestämdes den minsta omfattningen för skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster samt regler för kostnadsberäkning och finansiering av dem.
- (2) Enligt artikel 153 i fördraget skall gemenskapen bidra till konsumentskyddet.
- (3) Gemenskapen och medlemsstaterna har gjort åtaganden inom regelverket för telenät och teletjänster i samband med Världshandelsorganisationens överenskommelse om grundläggande telekommunikation. En stat som är medlem i Världshandelsorganisationen har rätt att bestämma vilket slags skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster den önskar bibehålla. Sådana skyldigheter kommer inte i sig att anses motverka konkurrens förutsatt att de administreras på ett öppet, icke-diskriminerande och konkurrensneutralt sätt och inte är mer betungande än nödvändigt för det slags samhällsomfattande tjänst som fastställts av medlemsstaten.
- (4) Säkerställande av samhällsomfattande tjänster (dvs. tillhandahållande av ett fastställt minimiutbud av tjänster för samtliga slutanvändare till ett överkomligt pris) kan innebära att vissa slutanvändare tillhandahålls vissa tjänster till priser som avviker från de priser som blir följden av normala marknadsvillkor. Ersättning till företag som utses att tillhandahålla sådana tjänster under sådana förhållanden behöver dock inte leda till snedvridning av konkurrensen, förutsatt att de företag som utses ersätts för den aktuella särskilda nettokostnaden och nettokostnaden täcks på ett konkurrensneutralt sätt.
- (5) På en konkurrensutsatt marknad bör vissa skyldigheter gälla för samtliga företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster i fasta anslutningspunkter, och andra skyldigheter bör endast gälla företag med ett betydande inflytande på marknaden eller företag som har utsetts till operatörer för samhällsomfattande tjänster.

- (6) Nätanslutningspunkten utgör en gräns i regleringssyfte mellan regelverket för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och reglerna för teleterminalutrustning. Det är den nationella regleringsmyndigheten som ansvarar för att fastställa lokaliseringen av nätanslutningspunkten, vid behov på grundval av ett förslag från de berörda företagen.
- (7) Medlemsstaterna bör även i fortsättningen säkerställa att de tjänster som anges i kapitel II görs tillgängliga med angiven kvalitet för samtliga slutanvändare inom deras territorium, oberoende av geografisk belägenhet, och att de, mot bakgrund av särskilda nationella förhållanden, tillhandahålls till ett överkomligt pris. Medlemsstaterna får, när det gäller skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster och, mot bakgrund av nationella förhållanden, vidta särskilda åtgärder för konsumenter på landsbygden eller i geografiskt isolerade områden för att garantera deras tillgång till de tjänster som anges i kapitel II och överkomliga priser på dessa tjänster, och de får också under samma förhållanden garantera denna tillgång, särskilt för äldre, personer med funktionshinder samt personer med särskilda sociala behov. Sådana åtgärder kan också inbegripa sådana som är direkt riktade mot konsumenter som har särskilda sociala behov genom stöd till vissa angivna konsumenter, till exempel genom särskilda åtgärder som vidtas efter individuell prövning av ansökningar, såsom avbetalning av skulder.
- (8) Ett grundläggande krav för samhällsomfattande tjänster är att anslutning till det allmänna telefonnätet i fasta anslutningspunkter till ett överkomligt pris skall tillhandahållas användarna på deras begäran. Detta krav är begränsat till en enda anslutning till smalbandsnät, för vilket medlemsstaterna kan begränsa tillhandahållandet till slutanvändarens primära anslutningspunkt/bostad, och gäller inte det digitala flertjänstnätet (ISDN) som ger tillgång till två eller flera anslutningar som kan användas samtidigt. Det bör inte föreligga någon begränsning när det gäller de tekniska medel med vilka anslutningen tillhandahålls – både trådlös och trådbunden teknik är tillåten – och inte heller när det gäller vilka operatörer som skall tillhandahålla delar av eller samtliga skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Anslutningar till det allmänna telefonnätet i fasta anslutningspunkter bör ha kapacitet att stödja tal- och

dataöverföring med en hastighet som är tillräcklig för tillgång till on-line-tjänster som dem som tillhandahålls via det allmänt tillgängliga Internet. Den hastighet för Internet-uppkopplingen som upplevs av en viss användare kan bero på flera faktorer, inbegripet det/de företag som tillhandahåller Internet-uppkopplingen och den särskilda tillämpning som anslutningen används för. Den överföringshastighet som kan garanteras med en enda smalbandsanslutning till det allmänna telefont nätet är beroende av kapaciteten hos abonnentens terminalutrustning och anslutningen. Det är därför inte lämpligt att föreskriva en viss data- eller bit-hastighet på gemenskapsnivå. De talfrekvensmodem som finns för närvarande erbjuder i allmänhet en överföringshastighet av 56 kbit/s och har automatisk anpassning av överföringshastigheten för att ta hänsyn till variabel linjekvalitet, vilket får till följd att den uppnådda överföringshastigheten kan understiga 56 kbit/s. Det krävs flexibilitet för att, å ena sidan, ge medlemsstaterna möjlighet att när det är nödvändigt vidta åtgärder för att säkerställa att anslutningarna klarar en sådan överföringshastighet och, å andra sidan, ge dem möjlighet att där det är relevant tillåta en överföringshastighet som understiger denna övre gräns på 56 kbit/s för att till exempel utnyttja kapaciteten hos trådlös teknik (inbegripet cellulära radionät) i syfte att tillhandahålla en högre andel av befolkningen samhällsomfattande tjänster. Detta kan vara av särskild betydelse i en del anslutningsländer, där det fortfarande finns relativt få traditionella telefonanslutningar hos hushållen. I särskilda fall då anslutningen till det allmänna nätet i en fast anslutningspunkt är klart otillräcklig för att klara tillfredsställande tillträde till Internet, bör medlemsstaterna kunna begära att anslutningen uppgraderas till den nivå som flertalet abonnenter har för att överföringshastigheten skall bli tillräckligt hög för tillträde till Internet. Om sådana särskilda åtgärder förorsakar konsumenterna nettokostnader kan denna nettoeffekt inbegripas i en eventuell nettokostnadsberäkning av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster.

- (9) Bestämmelserna i detta direktiv utgör inget hinder för medlemsstaterna att utse olika företag som skall tillhandahålla nät och tjänstekomponenter för samhällsomfattande tjänster. Utsetta företag som tillhandahåller nätkomponenter kan åläggas att säkerställa sådan uppbyggnad och sådant underhåll

som är nödvändigt och proportionellt för att tillgodose varje skälig begäran om anslutning i en fast anslutningspunkt till det allmänna telefonnätet och för tillträde till allmänt tillgängliga telefonitjänster i en fast anslutningspunkt.

- (10) Ett överkomligt pris är ett pris som medlemsstaten fastställer på nationell nivå mot bakgrund av särskilda nationella förhållanden och kan innefatta gemensamma taxor som är oberoende av geografisk belägenhet eller särskilda taxalternativ för användare med låga inkomster. Ett överkomligt pris för den enskilde konsumenten står i samband med dennes möjlighet att överblicka och kontrollera sina utgifter.
- (11) Abonnentförteckningar och nummerupplysningstjänst utgör viktiga anslutningsverktyg för allmänt tillgängliga telefonitjänster och utgör en del av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Användare och konsumenter önskar fullständiga abonnentförteckningar och en nummerupplysningstjänst som omfattar samtliga förtecknade telefonabonnenter och dessas telefonnummer (inbegripet fasta och mobila nummer) och vill att dessa upplysningar presenteras på ett opartiskt sätt. Europaparlamentets och rådets direktiv 97/66/EG av den 15 december 1997 om behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet inom telekommunikationsområdet (5) säkerställer abonnenters integritet när det gäller införandet av deras personliga upplysningar i en allmän abonnentförteckning.
- (12) För medborgaren är det viktigt att det tillhandahålls tillräckligt många telefonautomater och att användarna kan ringa nationella larmnummer, och i synnerhet det gemensamma europeiska larmnumret (112), avgiftsfritt från vilken telefon som helst, inbegripet telefonautomater, utan att behöva använda sig av något betalningsmedel. Om medborgarna inte får tillräcklig information om larmnumret 112 berövas de den extra säkerhet som garanteras genom detta nummer på europeisk nivå, särskilt då de reser i andra medlemsstater.
- (13) För användare med funktionshinder och användare med särskilda sociala behov bör medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att till överkomliga priser garantera tillgång till samtliga allmänt tillgängliga telefonitjänster i fasta nätanslutningspunkter. Särskilda åtgärder för användare med funk-

---

⁵ EGT L 24, 30.1.1998, s. 1.

tionshinder kan när så är lämpligt inbegripa tillgång till allmänna telefoner, att hörselskadade personer och personer med nedsatt talförmåga tillhandahålls allmänna texttelefoner eller liknande, att synskadade eller delvis seende personer tillhandahålls allmänna texttelefoner eller liknande, att synskadade eller delvis seende personer tillhandahålls tjänster som avgiftsfria nummerupplysningstjänster eller liknande åtgärder samt att synskadade eller delvis seende personer på begäran tillhandahålls specificerade teleräkningar i alternativt format. Särskilda åtgärder kan även behöva vidtas för att användare med funktionshinder och användare med särskilda sociala behov skall få tillgång till larmtjänster (112) och för att ge dem samma möjlighet som andra konsumenter att välja mellan olika operatörer och tjänsteleverantörer. Normer för tjänsternas kvalitet har utarbetats när det gäller en rad parametrar för att utvärdera kvaliteten på de tjänster som mottas av abonnenter och hur väl de utsedda företagen med skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster uppfyller dessa normer. Det finns ännu inte några normer för kvaliteten på de tjänster som avser användare med funktionshinder. Kvalitetsnormer och relevanta parametrar bör utarbetas för de tjänster som avser användare med funktionshinder och föreskrivs i artikel 11 i detta direktiv. Dessutom bör de nationella regleringsmyndigheterna kunna begära att uppgifter om tjänsternas kvalitet offentliggörs om och när sådana normer och parametrar utarbetats. Leverantörer av samhällsomfattande tjänster bör inte vidta åtgärder för att hindra användare från att fullt ut dra nytta av tjänster som erbjuds av olika operatörer eller tjänsteleverantörer i samband med att leverantörens egna tjänster erbjuds såsom en del av en samhällsomfattande tjänst.

- (14) Betydelsen av tillträde till och användning av det allmänna telefnätet i fasta anslutningspunkter är sådant att det bör vara tillgängligt för var och en som efterfrågar dem på rimliga villkor. I överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen är det medlemsstaterna som på grundval av objektiva kriterier skall besluta vilka företag som skall ha skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster enligt detta direktiv när så är lämpligt med beaktande av företagets möjlighet och villighet att godta hela eller del av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Det är viktigt att samhällsomfattan-

de tjänster utförs på effektivaste sätt för att användarna i allmänhet skall betala ett pris som motsvarar de faktiska kostnaderna. Det är även av betydelse att operatörer av samhällsomfattande tjänster upprätthåller såväl nätets integritet som kontinuitet i tillhandahållandet av tjänsterna och tjänsternas kvalitet. Den ökade konkurrensen och det större urvalet förbättrar möjligheterna för att andra företag än de som har ett betydande inflytande på marknaden kan tillhandahålla hela eller delar av skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Därför skulle skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i vissa fall kunna tilldelas operatörer som har de mest kostnadseffektiva metoderna för tillhandahållande av anslutning och tjänster, inbegripet genom urvalsförfaranden som bygger på konkurrens eller jämförelse. Motsvarande skyldighet kan inbegripas i villkoren för auktorisation att tillhandahålla allmänt tillgängliga tjänster.

- (15) Medlemsstaterna bör övervaka konsumenternas situation med avseende på deras användning av allmänt tillgängliga telefoni-tjänster, särskilt när det gäller överkomliga priser. Överkomliga priser för telefonitjänster står i samband med den information som användarna får om såväl kostnaden för telefonanvändningen som den relativa kostnaden för sådan användning i förhållande till övriga tjänster och användarnas möjligheter att kontrollera sina utgifter. Överkomliga priser innebär därför att ge konsumenterna inflytande genom de skyldigheter som läggs företag som utses till att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Dessa skyldigheter innefattar en särskild detaljeringsgrad för specificerade teleräkningar, möjligheten till selektiv spärrning av vissa samtal (såsom högkostnadssamtal till betalsamtalstjänster), möjlighet för konsumenten att kontrollera sina utgifter genom förhandsbetalning och möjlighet att kvitta på förhand erlagda anslutningsavgifter. Sådana åtgärder kan behöva ses över och ändras mot bakgrund av marknadsutvecklingen. De nuvarande villkoren innehåller inte något krav på att operatörer med skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster underrättar abonnenten då en på förhand bestämd kostnadsbegränsning överskrids eller ett avvikande samtalsmönster kan iakttas. Vid en framtida översyn av de relevanta bestämmelserna bör man överväga om det föreligger behov av att av sådana skäl underrätta abonnenten.

- (16) Utom i fall av upprepad försenad betalning eller utebliven betalning av räkningar bör konsumenterna skyddas från omedelbar avstängning från nätet på grund av att en räkning inte har betalats och de bör särskilt vid tvister om höga räkningar för betalsamtalstjänster ha fortsatt tillgång till grundläggande telefonitjänster i avvaktan på att tvisten avgörs. Medlemsstater får besluta om att sådan tillgång tillhandahålls endast om abonnenten fortsätter att betala avgifterna för en hyrd linje.
- (17) Kvalitet och pris är avgörande på en konkurrensumsatt marknad och de nationella regleringsmyndigheterna bör kunna övervaka tjänsternas kvalitet hos företag som har utsetts ha skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. I fråga om kvaliteten på de tjänster som dessa företag erbjuder, bör de nationella regleringsmyndigheterna kunna vidta lämpliga åtgärder om sådana bedöms vara nödvändiga. De nationella regleringsmyndigheterna bör även kunna övervaka den kvalitet som uppnås på tjänster hos andra företag som tillhandahåller allmänna telefonnät och/eller allmänt tillgängliga telefonitjänster i fasta nätanslutningspunkter till användare.
- (18) Medlemsstaterna bör vid behov inrätta system för finansiering av nettokostnaden för skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster om det visar sig att skyldigheterna endast kan genomföras med förlust eller till en nettokostnad som går utöver normala kommersiella standarder. Det är viktigt att säkerställa att nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster är korrekt beräknad och att eventuell finansiering innebär minsta möjliga snedvridning av marknaden och av företag samt är förenlig med artiklarna 87 och 88 i fördraget.
- (19) Vid beräkningar av nettokostnaden för samhällsomfattande tjänster bör vederbörlig hänsyn tas till såväl kostnader och intäkter som immateriella förmåner som härrör från tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster, men detta bör inte hindra det allmänna målet att säkerställa att kostnaderna återspeglas i prisstrukturen. Samtliga nettokostnader för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster bör beräknas med utgångspunkt i öppet redovisade förfaranden.
- (20) Hänsyn till immateriella förmåner innebär att en beräkning i reda pengar av de indirekta förmåner som ett företag åtnjuter genom att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster bör dras

av från den direkta nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i syfte att fastställa den totala kostnaden.

- (21) I de fall då skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster blir oskäligt betungande för ett företag är det lämpligt att medlemsstaterna ges möjlighet att införa system för effektiv nettokostnadstäckning. Täckning genom offentliga medel är en metod för täckning av nettokostnaderna för skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Det är även rimligt att de nettokostnader som fastställts täcks av samtliga användare på ett öppet redovisat sätt genom att avgifter tas ut från företagen. Medlemsstaterna bör kunna finansiera nettokostnaderna för olika delar av samhällsomfattande tjänster genom olika system och/eller finansiera nettokostnaderna för några eller alla delar med något av systemen eller en kombination av bägge. Om kostnadstäckning sker genom företagsavgifter, bör medlemsstaterna säkerställa att fördelningen mellan företagen sker på grundval av objektiva och icke-diskriminerande kriterier samt i enlighet med proportionalitetsprincipen. Denna princip hindrar inte medlemsstaterna från att göra undantag för nya aktörer som ännu inte har uppnått någon betydande närvaro på marknaden. Alla finansieringssystem bör säkerställa att marknadsaktörerna endast bidrar till att bekosta skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, och inte till annan verksamhet som inte står i direkt samband med tillhandahållandet av dessa tjänster. Systemen för täckning bör i samtliga fall följa gemenskapsrättsliga principer och, särskilt när det gäller systemen för fördelning, principerna om icke-diskriminering och proportionalitet. Alla finansieringssystem bör garantera att användare i en medlemsstat inte bidrar till kostnader för samhällsomfattande tjänster i en annan medlemsstat, till exempel vid samtal från en medlemsstat till en annan.
- (22) Om medlemsstaterna beslutar att finansiera nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster genom offentliga medel, bör detta uppfattas som att det innefattar finansiering genom offentliga medel inbegripet andra offentliga finansieringskällor såsom statliga lotterier.
- (23) Nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster får delas mellan samtliga eller vissa angivna klasser av företag. Medlemsstaterna bör säkerställa att för-

delningssystemet följer principerna om öppenhet, minsta möjliga snedvridning av marknaden, icke-diskriminering och proportionalitet. Minsta möjliga snedvridning av marknaden innebär att bidrag bör krävas in på ett sätt som så långt det är möjligt minskar effekterna av den ekonomiska börda som läggs på slutanvändarna, exempelvis genom en så stor spridning av avgifterna som möjligt.

- (24) De nationella regleringsmyndigheterna bör försäkra sig om att de företag som erhåller finansiering av sina kostnader för de samhällsomfattande tjänsterna som motivering för sin begäran tillhandahåller tillräckligt detaljerade uppgifter om de särskilda delar för vilka sådan finansiering krävs. Medlemsstaterna bör meddela kommissionen om sina system för kostnadsberäkning och finansiering av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster för prövning av huruvida de är förenliga med fördraget. Det finns incitament för de utsedda operatörerna att höja de bedömda nettokostnaderna för skyldigheten att tillhandahålla de samhällsomfattande tjänsterna. Därför bör medlemsstaterna säkerställa effektiv öppenhet och kontroll av de belopp som debiteras för finansieringen av dessa tjänster.
- (25) Kommunikationsmarknaderna fortsätter att utvecklas när det gäller de tjänster som används och de tekniska metoderna för att leverera dessa till användarna. Skyldigheterna att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, som definierats på gemenskapsnivå, bör regelbundet ses över i syfte att man skall kunna föreslå ändringar eller nya definitioner av tillämpningsområdet. Vid en sådan översyn bör utvecklingen av sociala, kommersiella och tekniska villkor beaktas och alla ändringar av tillämpningsområdet bör vara föremål för en dubbel prövning av de tjänster som blir tillgängliga för en betydande majoritet av befolkningen, med en därav följande risk för social utslagning av dem som inte har råd med dessa tjänster. Vid alla ändringar av tillämpningsområdet för skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster bör man säkerställa att vissa tekniska val inte på ett konstgjort sätt främjas framför andra, att en oproportionerligt stor ekonomisk börda inte åläggs företag inom denna sektor (och därigenom äventyrar marknadsutveckling och marknadsinnovation) och att alla ekonomiska bördor inte oskäligt drabbar konsumenter med låga inkomster. Alla ändringar av tillämpningsområdet innebär automa-

tiskt att samtliga nettokostnader kan finansieras genom de metoder som godkänns i detta direktiv. Medlemsstaterna får inte ålägga marknadsaktörerna avgifter för åtgärder som inte utgör en del av skyldigheterna att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster. Enskilda medlemsstater kan dock införa särskilda bestämmelser (utanför tillämpningsområdet för skyldigheterna att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster) och finansiera dem i enlighet med gemenskapslagstiftningen, men inte genom avgifter från marknadsaktörerna.

- (26) Effektivare konkurrens för alla tillträdes- och tjänstemarknader kommer att ge användarna större valmöjligheter. Graden av effektiv konkurrens och valmöjligheter varierar inom gemenskapen och inom medlemsstaterna mellan geografiska områden och mellan tillträdes- och tjänstemarknader. Vissa användare kan vara helt beroende av det tillträde och de tjänster som tillhandahålls av ett företag med ett betydande inflytande på marknaden. I allmänhet är det av effektivitetsskäl och för att främja effektiv konkurrens viktigt att de tjänster som tillhandahålls av ett företag med betydande inflytande på marknaden återspeglar kostnaderna för dessa. De avgifter som tas ut av slutanvändarna bör både av effektivitetsskäl och sociala skäl återspegla såväl villkor för efterfrågan som för kostnader under förutsättning att detta inte leder till snedvridning av konkurrensen. Det föreligger en risk för att ett företag med betydande inflytande på marknaden agerar på olika sätt för att förhindra inträde för nya aktörer eller för att snedvrیدا konkurrensen, till exempel genom att ta ut för höga priser, dumpa priserna, obligatoriskt gruppera tjänster för slutkunder eller ge vissa kunder otillbörliga förmåner. De nationella regleringsmyndigheterna bör därför ha befogenhet att som sista utväg och efter noggrant övervägande ålägga företag med ett betydande inflytande på marknaden att tillämpa bestämmelser om taxor för slutkund. Reglering av prisbegränsning, geografisk utjämning eller liknande medel samt icke-reglerande åtgärder som allmänt tillgängliga jämförelser av taxor till slutkunder kan användas för att uppnå det dubbla målet att främja effektiv konkurrens samtidigt som man tillfredsställer allmänintresset, bland annat genom att behålla överkomliga priser för allmänt tillgängliga telefonitjänster för vissa konsumenter. Tillgång till korrekt information om kostnadsredovisning är nödvändig för att de

nationella regleringsmyndigheterna skall kunna uppfylla sina skyldigheter på detta område, inbegripet införande av eventuella taxekontroller. Regleringsåtgärder av tjänster som riktar sig till slutkunder bör dock vidtas endast om de nationella regleringsmyndigheterna anser att relevanta prissättningsåtgärder eller åtgärder som gäller val eller förval av nätoperatör inte skulle uppfylla målet att säkerställa effektiv konkurrens och allmänintresset.

- (27) Om en nationell regleringsmyndighet inför skyldigheter att genomföra kostnadsredovisningssystem som stöd för pris-kontroller, får myndigheten själv, under förutsättning att den har erforderligt kvalificerad personal, göra en årlig revision för att säkerställa att kostnadsredovisningssystemet efterlevs eller begära att revisionen utförs av ett annat kvalificerat organ som är oberoende av den berörde operatören.
- (28) Det anses nödvändigt att säkerställa den fortsatta tillämpningen av befintliga bestämmelser i samband med minimiutbudet av tjänster för hyrda förbindelser i gemenskapens telekommunikationslagstiftning, särskilt i rådets direktiv 92/44/EEG av den 5 juni 1992 om tillhandahållande av öppna nät för förhyrda förbindelser (6), till dess att de nationella regleringsmyndigheterna beslutar, i enlighet med de förfaranden för marknadsanalys som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (7), att sådana bestämmelser inte längre är nödvändiga eftersom tillräcklig konkurrens nu råder på marknaden inom deras territorium. Graden av konkurrens kan variera mellan olika marknader för hyrda förbindelser i minimiutbudet och i olika delar av territoriet. När de nationella regleringsmyndigheterna genomför marknadsanalysen bör de göra separata bedömningar av de olika marknaderna för hyrda förbindelser i minimiutbudet, med beaktande av deras geografiska dimension. Tjänster för hyrda förbindelser utgör obligatoriska tjänster som skall tillhandahållas utan att kompensationsystem utnyttjas. Tillhandahållandet av hyrda förbindelser utanför minimiutbudet av hyrda förbindelser bör

---

⁶ EGT L 165, 19.6.1992, s. 27. Direktivet senast ändrat genom kommissionens beslut 98/80/EG (EGT L 14, 20.1.1998, s. 27).

⁷ Se s. 33 i detta nummer av EGT.

- omfattas av allmänna regler för slutkundsmarknaden snarare än av särskilda krav som omfattar leverans av minimiutbudet.
- (29) De nationella regleringsmyndigheterna får också, mot bakgrund av en analys av den relevanta marknaden, kräva att operatörer av mobilnät med betydande inflytande på marknaden för sina abonnenter möjliggör tillgång till tjänster som erbjuds av alla leverantörer av allmänt tillgängliga telefonitjänster som företaget bedriver samtrafik med genom val för enstaka samtal eller genom förval.
- (30) Avtal är ett viktigt instrument för användare och konsumenter för att säkerställa en lägsta nivå av öppenhet i informationen och rättssäkerhet. De flesta tjänsteleverantörer i en konkurrensutsatt miljö kommer att ingå avtal med sina kunder av kommersiella skäl. Förutom bestämmelserna i detta direktiv är kraven i den gällande gemenskapslagstiftningen om konsumentskydd i samband med avtal, särskilt rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (8) och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG av den 20 maj 1997 om konsumentskydd vid distansavtal (9), tillämpliga på konsumenttransaktioner avseende elektroniska nät och tjänster. Framför allt bör konsumenterna åtnjuta en lägsta rättssäkerhetsnivå i sina avtalsförhållanden med direkta leverantörer av telefonitjänster genom att avtalsvillkoren, tjänstens kvalitet, villkoren för uppsägning av avtalet och tjänstens upphörande, kompensationsåtgärder och tvistlösning anges i avtalet. När andra tjänsteleverantörer än direkta leverantörer av telefonitjänster ingår avtal med en konsument bör samma slags upplysningar ingå även i sådana avtal. Åtgärder för att garantera öppenhet när det gäller priser, taxor och villkor kommer att öka konsumenternas möjligheter att optimera sina val och därmed att till fullo dra nytta av konkurrensen.
- (31) Slutanvändare bör ha tillgång till allmänt tillgänglig information om kommunikationstjänster. Medlemsstaterna bör kunna kontrollera kvaliteten på de tjänster som erbjuds på deras respektive territorium. De nationella regleringsmyndigheterna bör ha möjlighet att systematiskt samla in information om kvaliteten på de tjänster som erbjuds inom det nationella territoriet på grundval av kriterier som tillåter en jämförelse mel-

⁸ EGT L 95, 21.4.1993, s. 29.

⁹ EGT L 144, 4.6.1997, s. 19.

lan tjänsteleverantörer och mellan medlemsstater. Företag som tillhandahåller kommunikationstjänster i en konkurrensutsatt miljö kommer sannolikt av kommersiella skäl göra lämplig och uppdaterad information om sina tjänster allmänt tillgänglig. De nationella regleringsmyndigheterna bör ändå kunna kräva att sådan information offentliggörs om det kan påvisas att sådan information inte är faktiskt tillgänglig för allmänheten.

- (32) Slutanvändare bör kunna garanteras driftskompatibilitet för all utrustning som säljs inom gemenskapen för mottagning av digital television. Medlemsstaterna bör kunna kräva en lägsta nivå av harmoniserade standarder när det gäller sådan utrustning. Sådana standarder kan komma att anpassas mot bakgrund av den tekniska utvecklingen och marknadsutvecklingen.
- (33) Konsumenterna bör ges möjlighet att uppnå största möjliga anslutning till digitala televisionsapparater. Driftskompatibilitet är ett begrepp som gradvis förändras på dynamiska marknader. Standardiseringsorganen bör göra sitt yttersta för att säkerställa att lämpliga standarder utvecklas i takt med den aktuella tekniken. Det är även viktigt att säkerställa att televisionsapparater är utrustade med kontaktdon som kan överföra alla nödvändiga delar av den digitala signalen, inbegripet ljud- och videoströmmar, information om villkorad tillgång, tjänster, gränssnittet för tillämpningsprogram (API) och kopieringsskydd. Genom detta direktiv säkerställs därför att funktionaliteten hos det öppna gränssnittet för digitala televisionsapparater inte begränsas av nätoperatörer, tjänsteleverantörer eller tillverkare av utrustning och även fortsättningsvis utvecklas i linje med den tekniska utvecklingen. En gemensam standard för återgivning och presentation av digitala interaktiva televisionstjänster bör införas genom en marknadsstyrd mekanism, eftersom det skulle vara till fördel för konsumenterna. För att främja denna utveckling får medlemsstaterna och kommissionen ta policyinitiativ som överensstämmer med fördraget.
- (34) Samtliga slutanvändare bör även fortsättningsvis ha tillträde till telefonistjänster oavsett vilken organisation som tillhandahåller anslutning till det allmänna telefonnätet.
- (35) Tillhandahållandet av nummerupplysnings tjänster och abonnentförteckningar är redan öppet för konkurrens. Bestäm-

melserna i detta direktiv kompletterar bestämmelserna i direktiv 97/66/EG genom att abonnenterna ges rätten att få sina personuppgifter införda i en tryckt eller elektronisk abonnentförteckning. Alla tjänsteleverantörer som tilldelar sina abonnenter telefonnummer är skyldiga att tillhandahålla relevant information på ett skäligt, kostnadsorienterat och icke-diskriminerande sätt.

- (36) Det är viktigt att användare kan ringa det gemensamma europeiska larmnumret 112 och alla övriga nationella larmnummer avgiftsfritt från alla telefoner, inbegripet telefonautomater, utan att behöva använda betalningsmedel. Medlemsstaterna bör redan ha vidtagit de nödvändiga organisatoriska förberedelser som bäst passar den nationella organisationen av larmsystemen för att säkerställa att samtal till detta nummer besvaras och behandlas på lämpligt sätt. Den information om varifrån samtalet kommer, som skall göras tillgänglig för larmtjänsterna i den mån det är tekniskt genomförbart, kommer att förbättra nivån för skydd av och säkerhet för användare av 112-tjänster och bistå larmtjänsterna i deras arbete, under förutsättning att förmedlingen av samtal och associerade data till larmtjänsterna säkerställs. Mottagandet och användningen av sådan information bör överensstämma med relevant gemenskapslagstiftning om behandling av personuppgifter. Utvecklingen av informationstekniken går ständigt framåt och kommer successivt att möjliggöra samtidig behandling av flera språk på nätet till en rimlig kostnad. Detta kommer i sin tur att leda till ökad säkerhet för europeiska medborgare som använder larmnumret 112.
- (37) Det är nödvändigt för europeiska medborgare och europeiska företag att de internationella telefonitjänsterna är lättillgängliga. Prefixet 00 har redan införts som standardiserat internationellt prefix inom gemenskapen. Särskilda ordningar om samtal mellan närliggande orter belägna inom olika medlemsstater kan komma att antas eller förlängas. Internationella teleunionen (ITU) har, i enlighet med ITU:s rekommendation E.164, tilldelat det europeiska nummerutrymmet (ETNS) prefixet 3883. I syfte att säkerställa koppling av samtal till det europeiska nummerutrymmet bör företag som driver allmänna telefonnät säkerställa att samtal som rings upp med hjälp av 3883 direkt eller indirekt kopplas till sådana ETNS-nät som specificeras i

- tillämpliga ETSI-standarder (Europeiska institutet för telekommunikationsstandarder). Sådana samtrafiksarrangemang bör regleras av bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv) (10).
- (38) Tillgång för slutanvändare till alla nummerresurser i gemenskapen är en nödvändig förutsättning för den inre marknaden. Detta bör inbegripa gratisnummer, betalsamtal samt andra icke-geografiska nummer, utom där den uppringda abonnenten av kommersiella skäl har valt att begränsa tillgången för uppringande från vissa geografiska områden. Olika taxor kan tillämpas för personer som ringer från utlandet till den berörda medlemsstaten och personer som ringer från en plats inom den medlemsstaten.
- (39) Tonval och nummerpresentation är i regel tillgängliga i moderna telefonväxlar och kan därför i allt större utsträckning tillhandahållas till låg kostnad eller utan kostnad. Tonval utnyttjas i allt större utsträckning för användares samverkan med särskilda tjänster och faciliteter, inbegripet mervärdetjänster, och frånvaron av tonval kan hindra användare från att använda dessa tjänster. Medlemsstaterna behöver inte införa skyldigheter om att tillhandahålla sådana tjänster när de redan finns tillgängliga. I direktiv 97/66/EG slås vakt om användarnas privatliv när det gäller specificerade teleräkningar genom att ge dem möjlighet att skydda sitt privatliv när nummerpresentation genomförs. Utvecklingen av dessa tjänster på alleuropeisk grundval skulle gynna konsumenterna och främjas genom detta direktiv.
- (40) Nummerportabilitet är viktig för att underlätta konsumentens val och effektiv konkurrens i en konkurrensutsatt miljö på telekommunikationsområdet så att slutanvändare på begäran bör kunna behålla sina telefonnummer på det allmänna telefont nätet oberoende av vilken organisation som tillhandahåller tjänsten. Nummerportabilitet mellan anslutningar till det allmänna telefont nätet vid fasta och icke fasta anslutningspunkter omfattas inte av detta direktiv. Medlemsstaterna får emellertid tillämpa bestämmelser om nummerportabilitet

---

¹⁰ Se s. 7 i detta nummer av EGT.

mellan nät som tillhandahåller tjänster via en fast anslutningspunkt och mobilnät.

- (41) Betydelsen av nummerportabilitet ökar avsevärt när öppen information om taxor finns, både för slutanvändare som behåller sitt nummer och för slutanvändare som ringer upp dem som har behållit sitt nummer. De nationella regleringsmyndigheterna bör där så är möjligt, underlätta lämplig öppenhet om taxor som en del i genomförandet av nummerportabilitet.
- (42) När de nationella regleringsmyndigheterna säkerställer att man följer kostnadsorienteringsprincipen vid prissättningen för samtrafik i samband med tillhandahållande av nummerportabilitet, får de även beakta de priser som erbjuds på jämförbara marknader.
- (43) Medlemsstaterna ålägger nu nät för distribution av radio- eller TV-sändningar till allmänheten vissa skyldigheter om sändningsplikt ("must carry"). Medlemsstaterna bör ha möjlighet att fastställa proportionella skyldigheter för företag som omfattas av deras jurisdiktion med hänsyn till berättigad allmän ordning men sådana skyldigheter bör dock endast införas om de är nödvändiga för att uppfylla de mål som avser allmänintresset som medlemsstaterna klart fastställt i enlighet med gemenskapslagstiftningen och de bör vara proportionella, öppet redovisade och ses över regelbundet. Den sändningsplikt ("must carry") som kan åläggas av medlemsstaterna bör vara rimlig, det vill säga att den bör vara proportionell och öppet redovisad mot bakgrund av klart fastställda mål som avser allmänintresset och kan, där så är lämpligt, förenas med en bestämmelse om proportionell ersättning. Sådan sändningsplikt ("must carry") kan omfatta överföring av tjänster som är särskilt utformade för att användare med funktionshinder skall kunna få lämplig tillgång till dem.
- (44) Nät som används för distribution av radio- eller tv-sändningar till allmänheten inbegriper kabelnät samt nät för satellitsändningar och markburna sändningar. De kan också inbegripa andra nät i den mån ett betydande antal slutanvändare huvudsakligen använder sådana nät för att ta emot radio- och tv-sändningar.
- (45) Tjänster igenom vilka innehåll såsom saluföring av ett utbud av ljud- eller tv-sändningsinnehåll tillhandahålls omfattas inte av det gemensamma regelverket för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Leverantörer av sådana

tjänster bör inte åläggas skyldighet att tillhandahålla samhälls-omfattande tjänster med avseende på denna verksamhet. Detta direktiv påverkar inte åtgärder som vidtas på nationell nivå och i överensstämmelse med gemenskapslagstiftningen med avseende på sådana tjänster.

- (46) I de fall en medlemsstat vill säkerställa att andra specifika tjänster tillhandahålls inom hela dess nationella territorium bör sådana skyldigheter genomföras på ett kostnadseffektivt sätt utanför tillämpningsområdet för skyldigheten att tillhandahålla samhälls-omfattande tjänster. Följaktligen får medlemsstaterna vidta ytterligare åtgärder (exempelvis att underlätta utvecklingen av infrastruktur eller tjänster under omständigheter där marknaden inte uppfyller slutanvändarnas eller konsumenternas behov på ett tillfredsställande sätt) i överensstämmelse med gemenskapslagstiftningen. Som ett svar på kommissionens initiativ eEurope anmodade Europeiska rådet i Lissabon den 23–24 mars 2000 medlemsstaterna att säkerställa att samtliga skolor har anslutning till Internet och till multimedieresurser.
- (47) I en konkurrensutsatt miljö bör de berörda parternas, inbegripet användarnas och konsumenternas, åsikter beaktas av de nationella regleringsmyndigheterna i frågor som rör slutanvändarnas rättigheter. Det bör finnas effektiva förfaranden för att behandla tvister mellan konsumenter å ena sidan och företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga kommunikationstjänster å andra sidan. Medlemsstaterna bör ta full hänsyn till kommissionens rekommendation 98/257/EG av den 30 mars 1998 om principer som skall tillämpas på de instanser som är ansvariga för förfaranden för reglering av konsumenttvister utanför domstol (11).
- (48) Samreglering kan vara ett lämpligt sätt att främja stärkta kvalitetsnormer och förbättrade tjänster. Samreglering bör följa samma principer som den formella regleringen, vilket betyder att den bör vara objektiv, välgrundad, proportionell, icke-diskriminerande och öppen för insyn.
- (49) I detta direktiv bör det föreskrivas om olika former av konsumentskydd, såsom tydliga avtalsvillkor och tvistlösning, och öppenhet om taxor för konsumenter. Det bör också uppmuntra till att utöka dessa skyddsformer till att gälla alla and-

---

¹¹ EGT L 115, 17.4.1998, s. 31.

ra kategorier av slutanvändare, framför allt små och medelstora företag.

- (50) Bestämmelserna i detta direktiv hindrar inte en medlemsstat från att vidta åtgärder som är motiverade på de grunder som fastställs i artiklarna 30 och 46 i fördraget, i synnerhet på grunder som avser allmän säkerhet, allmän ordning och allmän moral.
- (51) Eftersom målen för den föreslagna åtgärden, nämligen att fastställa en gemensam nivå för samhällsomfattande teletjänster för samtliga europeiska användare och att harmonisera villkoren för tillgång till och användning av allmänna telefonnät via fasta anslutningspunkter och motsvarande allmänt tillgängliga telefonitjänster samt att införa ett harmoniserat regelverk för elektroniska kommunikationstjänster, elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför på grund av åtgärdens omfattning och verkningar bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (52) De åtgärder som krävs för att genomföra detta direktiv bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter (12).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

TILLÄMPNINGSSOMRÅDE, MÅL OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Tillämpningsområde och mål

1. Inom ramen för direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) avser detta direktiv tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och

---

¹² EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

kommunikationstjänster till slutanvändare. Målet är att genom effektiv konkurrens och valmöjligheter säkerställa att det i hela gemenskapen finns tillgång till allmänt tillgängliga tjänster av god kvalitet och hantera situationer där slutanvändares behov inte tillgodoses på ett tillfredsställande sätt av marknaden.

2. I detta direktiv fastställs slutanvändares rättigheter och motsvarande skyldigheter för företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. När det gäller att säkerställa tillhandahållande av samhällsomfattande tjänster på öppna och konkurrensutsatta marknader definieras i detta direktiv ett minimiutbud av tjänster av väl definierad kvalitet som är tillgängliga för samtliga slutanvändare till ett överkomligt pris med hänsyn till de speciella nationella förhållandena och utan att konkurrensen snedvrids. I detta direktiv fastställs även skyldigheter avseende tillhandahållande av vissa obligatoriska tjänster, t.ex. tillhandahållandet av hyrda förbindelser.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv skall de definitioner som anges i artikel 2 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) gälla.

Följande definitioner skall även gälla:

- a) *telefonautomat*: en telefon som är tillgänglig för allmänheten och vars användning kan betalas med mynt och/eller kredit-/betalkort och/eller telefonkort, inklusive kort vars användning kräver nummerkoder,
- b) *allmänt telefontät*: elektroniskt kommunikationsnät som används för tillhandahållande av allmänt tillgängliga telefoni-tjänster; det möjliggör överföring av tal mellan nätanslutningspunkter och även andra former av kommunikation, såsom fax och dataöverföring,
- c) *allmänt tillgänglig telefoni-tjänst*: en tjänst som är allmänt tillgänglig för uppringning och mottagning av nationella och internationella samtal och för samtal till larmtjänsten via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan, och som dessutom vid behov får omfatta en eller fle-

ra av följande tjänster: tillhandahållande av telefonisttjänster, nummerupplysningstjänster, abonnentförteckningar, telefonautomater, tjänster enligt särskilda villkor och/eller särskilda faciliteter för konsumenter med funktionshinder eller med särskilda sociala behov och/eller tillhandahållande av icke-geografiska tjänster,

- d) *geografiskt nummer*: ett nummer i den nationella nummerplanen där en del av dess sifferstruktur har geografisk betydelse och används för dirigering av samtal till den fysiska nätanslutningspunkten,
- e) *nätanslutningspunkt*: den fysiska punkt vid vilken en abonnent ansluts till ett allmänt kommunikationsnät; för nät där man använder sig av koppling och dirigering betecknas nätanslutningspunkten med hjälp av en särskild nätadress, som kan vara knuten till ett abonnentnummer eller abonnentnamn,
- f) *icke-geografiska nummer*: ett nummer i den nationella nummerplanen som inte är ett geografiskt nummer, omfattande bland annat mobiltelefonnummer, frisamtalsnummer och betalsamtalsnummer.

KAPITEL II

SKYLDIGHET ATT TILLHANDAHÅLLA SAMHÄLLSOMFATTANDE TJÄNSTER SAMT SOCIALA SKYLDIGHETER

Artikel 3

Tillgång till samhällsomfattande tjänster

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att de tjänster som anges i detta kapitel görs tillgängliga med angiven kvalitet för samtliga slutanvändare inom deras territorium oberoende av geografisk belägenhet och att de mot bakgrund av särskilda nationella förhållanden tillhandahålls till ett överkomligt pris.

2. Medlemsstaterna skall besluta vilket tillvägagångssätt som är mest effektivt och lämpligt för att säkerställa genomförandet av samhällsomfattande tjänster med beaktande av principerna om objektivitet, insyn, icke-diskriminering och proportionalitet. Medlemsstaterna skall sträva efter minsta möjliga snedvridning av

marknaden, särskilt vad gäller tillhandahållande av tjänster till priser eller andra villkor som avviker från normala affärsmässiga villkor, samtidigt som de skall beakta allmänintresset.

Artikel 4

Tillhandahållande av tillträde i en fast anslutningspunkt

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att samtliga rimliga krav på anslutning till det allmänna telefonnätet i en fast anslutningspunkt och på tillträde till allmänt tillgängliga telefonitjänster i en fast anslutningspunkt uppfylls av minst ett företag.
2. Den tillhandahållna anslutningen skall göra det möjligt för slutanvändarna att ringa och ta emot lokala, nationella och internationella telefonsamtal, telefax och datakommunikation med en datahastighet som tillåter funktionellt tillträde till Internet, med beaktande av den aktuella teknik som används av majoriteten av abonnenterna samt den tekniska genomförbarheten.

Artikel 5

Nummerupplysningstjänster och abonnentförteckningar

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att
  - a) minst en fullständig abonnentförteckning finns tillgänglig för slutanvändarna i en form som har godkänts av den berörda myndigheten, i tryckt eller elektronisk form eller bådadera, och som regelbundet uppdateras, minst en gång per år,
  - b) samtliga slutanvändare, inbegripet användare av telefonautomater, har tillgång till minst en fullständig nummerupplysningstjänst.
2. Abonnentförteckningarna i punkt 1 skall omfatta, med förbehåll för artikel 11 i direktiv 97/66/EG , samtliga abonnenter av allmänt tillgängliga telefonitjänster.
3. Medlemsstaterna skall säkerställa att företag som tillhandahåller de tjänster som avses i punkt 1 tillämpar principen om icke-diskri-

minering i sin behandling av information som de har fått av andra företag.

Artikel 6

Telefonautomater

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna kan införa skyldigheter för företag för att säkerställa att telefonautomater tillhandahålls i rimlig utsträckning för att tillgodose slutanvändarnas behov när det gäller geografisk spridning, antal telefoner, tillgång till sådana telefoner för användare med funktionshinder och tjänsternas kvalitet.

2. En medlemsstat skall säkerställa att dess nationella regleringsmyndighet kan besluta, på grundval av samråd med de berörda parterna enligt vad som avses i artikel 33, att inte införa skyldigheterna enligt punkt 1 på hela eller delar av sitt territorium, om den är övertygad om att dessa resurser eller jämförbara tjänster är allmänt tillgängliga.

3. Medlemsstaterna skall säkerställa att det är möjligt att ringa larmsamtal från telefonautomater med hjälp av det gemensamma europeiska larmnumret "112" samt andra nationella larmnummer som alla skall vara avgiftsfria och för vilka man inte behöver använda något betalningsmedel.

Artikel 7

Särskilda åtgärder för användare med funktionshinder

1. Medlemsstaterna skall vid behov vidta särskilda åtgärder för slutanvändare med funktionshinder för att säkerställa tillgång till och överkomliga priser på allmänt tillgängliga telefonitjänster, inbegripet tillgång till larmtjänster, nummerupplysningstjänster och abonnentförteckningar i samma utsträckning som för andra slutanvändare.

2. Medlemsstaterna får vidta särskilda åtgärder, mot bakgrund av nationella förhållanden, för att säkerställa att även slutanvändare

med funktionshinder kan dra nytta av det utbud av företag och tjänsteleverantörer som är tillgängligt för flertalet slutanvändare.

Artikel 8

Urval av företag

1. Medlemsstaterna får utse ett eller flera företag som skall säkerställa att samhällsomfattande tjänster tillhandahålls i enlighet med artiklarna 4, 5, 6 och 7 samt, i tillämpliga fall, artikel 9.2 så att hela det nationella territoriet kan täckas. Medlemsstaterna får utse olika företag eller företagsgrupper som skall tillhandahålla olika delar av de samhällsomfattande tjänsterna och/eller täcka olika delar av det nationella territoriet.

2. När medlemsstaterna utser företag i delar av eller hela det nationella territoriet till företag med skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, skall detta ske med hjälp av ett effektivt, objektiva, öppet redovisat och icke-diskriminerande urvalssystem, varigenom inget företag på förhand utesluts från möjligheten att bli utsett. Sådana urvalsmetoder skall säkerställa att samhällsomfattande tjänster tillhandahålls på ett kostnadseffektivt sätt och kan användas för fastställande av nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i enlighet med artikel 12.

Artikel 9

Överkomliga taxor

1. De nationella regleringsmyndigheterna skall övervaka utvecklingen av och nivån på taxorna för slutkunder när det gäller de tjänster som i artiklarna 4, 5, 6 och 7 anges vara omfattade av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster och som tillhandahålls av utsedda företag, särskilt i förhållande till nationella konsumentpriser och inkomster.

2. Medlemsstaterna får mot bakgrund av nationella förhållanden kräva att utsedda företag erbjuder konsumenterna olika taxeanternativ eller taxepaket som skiljer sig från dem som erbjuds till vanliga kommersiella villkor, särskilt för att säkerställa att låginkomst-

tagare eller personer med särskilda sociala behov inte hindras från tillträde till eller användning av den allmänt tillgängliga telefoni-tjänsten.

3. Medlemsstaterna får, förutom varje bestämmelse om att utsedda företag skall erbjuda särskilda taxealternativ eller iaktta prisbegränsningar eller geografisk utjämning eller andra liknande ordningar, säkerställa att konsumenter med låga inkomster eller särskilda sociala behov ges stöd.

4. Medlemsstaterna får kräva att företag med skyldigheter i enlighet med artiklarna 4, 5, 6 och 7 tillämpar gemensamma taxor, inklusive geografisk utjämning, för hela territoriet med beaktande av nationella förhållanden eller iakttar prisbegränsningar.

5. Om ett utsett företag har skyldighet att erbjuda särskilda taxealternativ eller gemensamma taxor inklusive geografisk utjämning, eller att iaktta prisbegränsningar, skall de nationella regleringsmyndigheterna säkerställa att villkoren är fullt öppna samt offentliggöra och tillämpas i enlighet med principen om icke-diskriminering. De nationella regleringsmyndigheterna får kräva att särskilda ordningar ändras eller dras tillbaka.

Artikel 10

Kontroll av utgifter

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att de utsedda företagen, när de erbjuder faciliteter och tjänster utöver sådana som anges i artiklarna 4, 5, 6 och 7 samt artikel 9.2, fastställer villkor på ett sådant sätt att abonnenten inte tvingas betala för faciliteter eller tjänster som inte är nödvändiga eller krävs för den begärda tjänsten.

2. Medlemsstaterna skall säkerställa att de utsedda företagen med skyldigheter enligt artiklarna 4, 5, 6 och 7 samt artikel 9.2 tillhandahåller de särskilda faciliteter och särskilda tjänster som anges i del A i bilaga I så att abonnenterna kan överblicka och kontrollera sina utgifter och undvika att tjänsten avbryts på oerättigade grunder.

3. Medlemsstaterna skall säkerställa att den berörda myndigheten kan besluta att inte tillämpa kraven i punkt 2 i hela eller i delar av sitt nationella territorium om den finner att faciliteten är allmänt tillgänglig.

Artikel 11

Kvaliteten på de tjänster som tillhandahålls av de utsedda företagen

1. De nationella regleringsmyndigheterna skall säkerställa att samtliga utsedda företag med skyldigheter enligt artiklarna 4, 5, 6 och 7 samt artikel 9.2 offentliggör adekvat och aktuell information om de prestanda som de har uppnått i tillhandahållandet av samhälls omfattande tjänster på grundval av parametrar för tjänsternas kvalitet, definitioner och mätmetoder enligt bilaga III. Den offentliggjorda informationen skall även lämnas till den nationella regleringsmyndigheten.

2. De nationella regleringsmyndigheterna får bland annat, i de fall där relevanta parametrar utarbetats, specificera ytterligare kvalitetsnormer för tjänster, för att utvärdera de tjänster som företagen tillhandahåller slutanvändare och konsumenter med funktionshinder. De nationella regleringsmyndigheterna skall säkerställa att informationen om företagets resultat enligt dessa parametrar också offentliggörs och görs tillgängliga för dem.

3. De nationella regleringsmyndigheterna får dessutom specificera innehållet i, formen och sättet för hur informationen skall offentliggöras för att säkerställa att slutanvändare och konsumenter har tillgång till komplett, jämförbar och användarvänlig information.

4. De nationella regleringsmyndigheterna skall kunna fastställa prestandamål för företag med skyldighet att tillhandahålla samhälls omfattande tjänster åtminstone enligt artikel 4. Härvid skall de nationella regleringsmyndigheterna beakta de berörda parternas synpunkter, särskilt på det sätt som avses i artikel 33.

5. Medlemsstaterna skall säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna kan kontrollera att dessa prestandamål uppnås av de utsedda företagen.

6. Bestående misslyckande från ett företags sida att uppnå prestandamålen kan leda till att särskilda åtgärder vidtas i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv) ⁽¹³⁾. De nationella regleringsmyndigheterna skall på det berörda företags bekostnad kunna beordra en oberoende granskning eller liknande översyner av uppgifter om prestanda för att försäkra sig om att de uppgifter som företag med skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster har lämnat är korrekta och jämförbara.

Artikel 12

Kostnad för samhällsomsfattande tjänster

1. Om de nationella regleringsmyndigheterna bedömer att tillhandahållandet av samhällsomsfattande tjänster enligt artiklarna 3–10 kan vara oskäligt betungande för de företag som har utsetts att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster skall de beräkna nettokostnaderna av tillhandahållandet.

I detta syfte skall de nationella regleringsmyndigheterna

- a) beräkna nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster med hänsyn till de eventuella marknadsfördelarna för ett företag som utsetts att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster, i enlighet med del A i bilaga IV, eller
- b) använda nettokostnader för tillhandahållandet av samhällsomsfattande tjänster som fastställts genom en urvalssystem enligt artikel 8.2.

2. Den redovisning och/eller annan information som tjänar som grundval för beräkningen av nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster enligt punkt 1 a skall

---

¹³ Se s. 21 i detta nummer av EGT.

granskas eller verifieras av den nationella regleringsmyndigheten eller ett organ som är oberoende av de berörda parterna och har godkänts av den nationella regleringsmyndigheten. Resultatet av kostnadskalkylen och slutsatserna av revisionen skall vara tillgängliga för allmänheten.

Artikel 13

Finansiering av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster

1. Om de nationella regleringsmyndigheterna på grundval av en nettokostnadskalkyl enligt artikel 12 konstaterar att den ekonomiska bördan blir oskäligt betungande för ett företag, skall en medlemsstat på ett utsett företags begäran besluta
  - a) att införa ett system för att på öppet redovisade villkor via offentliga medel ersätta företaget för de fastställda nettokostnaderna, och/eller
  - b) att fördela nettokostnaden för samhällsomfattande tjänster mellan leverantörer av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.
2. Om nettokostnaden fördelas enligt punkt 1 b skall medlemsstaterna införa ett fördelningssystem som administreras av den nationella regleringsmyndigheten eller ett organ som är oberoende av förmånstagarna under tillsyn av den nationella regleringsmyndigheten. Endast den nettokostnad som fastställs i enlighet med artikel 12 och som avser skyldigheter i artiklarna 3–10 får finansieras.
3. Ett fördelningssystem skall iaktta principerna om insyn, minsta marknadspåverkan, icke-diskriminering och proportionalitet i enlighet med principerna i del B i bilaga IV. Medlemsstaterna kan välja att inte kräva in bidrag från företag vars nationella omsättning understiger en viss gräns.
4. Avgifter i samband med fördelning av kostnader för skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster skall skiljas från varandra och fastställas separat för varje företag. Sådana avgifter får inte påföras eller krävas in från företag som inte tillhandahåller tjäns-

ter inom den medlemsstats territorium där fördelningssystemet har införts.

Artikel 14

Insyn

1. Om ett system för fördelning av nettokostnaderna för samhällsomfattande tjänster enligt artikel 13 införs, skall de nationella regleringsmyndigheterna säkerställa att principerna för kostnadsfördelning och närmare uppgifter om det tillämpade systemet görs tillgängliga för allmänheten.
2. Med förbehåll för gemenskapsbestämmelser och nationella bestämmelser om affärshemligheter skall de nationella regleringsmyndigheterna säkerställa att en årlig rapport offentliggörs med uppgifter om den beräknade kostnaden för samhällsomfattande tjänster, med fastställande av de bidrag som har gjorts av samtliga berörda företag och de eventuella marknadsfördelar, som det eller de företag som utsetts att tillhandahålla en samhällsomfattande tjänst har åtnjutit om en fungerande fond faktiskt finns och används.

Artikel 15

Översyn av omfattningen av samhällsomfattande tjänster

1. Kommissionen skall regelbundet se över omfattningen av de samhällsomfattande tjänsterna, särskilt med syftet att föreslå Europaparlamentet och rådet att omfattningen ändras eller omformuleras. En översyn skall genomföras, första gången inom två år efter den tillämpningsdag som avses i artikel 38.1 andra stycket och därefter vart tredje år.
2. Denna översyn skall ske med beaktande av den sociala, ekonomiska och tekniska utvecklingen, med beaktande av bl.a. mobilitet och dataöverföringshastighet mot bakgrund av den aktuella teknik som används av majoriteten av abonnenterna. Översynen skall utföras i enlighet med bilaga V. Kommissionen skall lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om resultatet av översynen.

KAPITEL III

**REGLERING AV FÖRETAG MED BETYDANDE
INFLYTANDE PÅ SÄRSKILDA MARKNADER***Artikel 16***Översyn av skyldigheterna**

1. Fram till dess att en översyn har gjorts och ett beslut har fattats i enlighet med förfarandet i punkt 3 i denna artikel skall medlemsstaterna bibehålla samtliga skyldigheter med avseende på följande:

- a) Taxor för slutkunder för tillhandahållande av tillträde till och användning av det allmänna telefontätet enligt artikel 17 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/10/EG av den 26 februari 1998 om tillhandahållande av öppna nätverk (ONP) för taltelefoni och samhällsomfattande tjänster för telekommunikation i en konkurrensutsatt miljö ⁽¹⁴⁾,
- b) Val eller förval av nätoperatör enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 97/33/EG av den 30 juni 1997 om samtrafik inom telekommunikation i syfte att säkerställa samhällsomfattande tjänster och samverkan genom tillämpning av principerna om tillhandahållande av öppna nät ⁽¹⁵⁾.
- c) Hyrda förbindelser enligt artiklarna 3, 4, 6, 7, 8 och 10 i direktiv 92/44/EEG.

2. Kommissionen skall ange vilka marknader som berörs av de skyldigheter som berör slutkundsmarknaden i den första rekommendationen om relevanta produkt- och tjänstemarknader och i beslutet om fastställande av gränsöverskridande marknader som skall antas i enlighet med artikel 15 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv).

3. Medlemsstaterna skall säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna, så snart som möjligt efter ikraftträdandet av detta direktiv och därefter regelbundet genomför en marknadsanalys i enlighet med artikel 16 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) för att avgöra om de skyldigheter som berör slutkundsmarknaden skall

---

¹⁴ EGT L 101, 1.4.1998, s. 24.

¹⁵ EGT L 199, 26.7.1997, s. 32. Direktivet ändrat genom direktiv 98/61/EG (EGT L 268, 3.10.1998, s. 37).

behållas, ändras eller upphävas. De åtgärder som vidtas skall följa förfarandet i artikel 7 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv).

Artikel 17

Reglering av tjänster som riktar sig till slutkunder

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att

- a) om en nationell regleringsmyndighet avgör till följd av en marknadsanalys som utförts i enlighet med artikel 16.3, att det inte råder någon effektiv konkurrens på en viss slutkundsmarknad, som fastställts i enlighet med artikel 15 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv), och
- b) om den nationella regleringsmyndigheten fastslår att de skyldigheter som införs i enlighet med direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektiv) eller artikel 19 i det här direktivet inte skulle leda till att målen i artikel 8 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) uppnås,

de nationella regleringsmyndigheterna ålägger företag med ett betydande inflytande på en viss slutkundsmarknad i enlighet med artikel 14 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) lämpliga reglerings-skyldigheter.

2. Skyldigheter enligt punkt 1 skall grundas på det fastställda problemets art, vara proportionerliga och motiverade mot bakgrund av målen i artikel 8 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv). Skyldigheterna kan omfatta krav om att de fastställda företagen inte får ta ut för höga priser, hindra nya aktörer att ta sig in på marknaden eller begränsa konkurrensen genom att priserna dumpas, ge otillbörliga förmåner till vissa slutanvändare eller kombinera tjänsterna på ett oskäligt sätt. De nationella regleringsmyndigheterna får för sådana företag vidta lämpliga prisbegränsande åtgärder, åtgärder för att kontrollera individuella taxor eller åtgärder för att anpassa taxorna till kostnaderna eller priserna på jämförbara marknader för att skydda slutanvändarnas intressen samtidigt som en effektiv konkurrens främjas.

3. De nationella regleringsmyndigheterna skall på begäran överlämna information till kommissionen om utförda kontroller på slut-

kundsmarknaden och, vid behov, om de system för kostnads kalkyler som används av de berörda företagen.

4. Om ett företag är föremål för reglering av taxorna till slutkunder, eller andra relevanta kontroller på slutkundsmarknaden, skall de nationella regleringsmyndigheterna säkerställa att nödvändiga och lämpliga system för kostnads kalkyler införs. De nationella regleringsmyndigheterna får ange vilket format och vilken redovisningsmetod som skall användas. Ett kvalificerat oberoende organ skall kontrollera att kostnadsredovisningssystemet efterlevs. De nationella regleringsmyndigheterna skall säkerställa att en redogörelse för efterlevnaden offentliggörs årligen.

5. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 9.2 och artikel 10 skall de nationella regleringsmyndigheterna inte tillämpa kontrollsystem för slutkundsmarknader enligt punkt 1 i den här artikeln på geografiska marknader eller användarmarknader där de anser att det råder effektiv konkurrens.

Artikel 18

Reglering av minimiutbudet av hyrda förbindelser

1. Om en nationell regleringsmyndighet avgör, till följd av en marknadsanalys som har utförts i enlighet med artikel 16.3, att det på marknaden för tillhandahållandet av hela eller minimiutbudet av hyrda förbindelser inte råder någon effektiv konkurrens, skall den fastställa vilka företag som har ett betydande inflytande på marknaden vad avser tillhandahållandet av de särskilda komponenterna i minimiutbudet av tjänster för hyrda förbindelser på hela eller delar av dess territorium i enlighet med artikel 14 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv). Den nationella regleringsmyndigheten skall ålägga sådana företag skyldigheter med avseende på tillhandahållandet av hyrda förbindelser, fastställda i den förteckning över standarder som offentliggörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* i enlighet med artikel 17 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) och de villkor för sådant tillhandahållande som fastställs i bilaga VII i det här direktivet, i förhållande till dessa särskilda marknader för hyrda förbindelser.

2. Om en nationell regleringsmyndighet avgör, till följd av en marknadsanalys som har utförts i enlighet med artikel 16.3, att det på en berörd marknad för tillhandahållande av hyrda förbindelser i minimiutbudet råder effektiv konkurrens, skall den upphäva de skyldigheter som anges i punkt 1 i förhållande till denna särskilda marknad för hyrda förbindelser.

3. Minimiutbudet av hyrda förbindelser med harmoniserade egenskaper och tillhörande standarder skall offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*, som en del av den förteckning över standarder som avses i artikel 17 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv). Kommissionen får besluta om ändringar som är nödvändiga för att anpassa minimiutbudet av hyrda förbindelser till den tekniska utvecklingen och till ändringar av efterfrågan på marknaden, bland annat ett eventuellt upphävande av vissa typer av hyrda förbindelser som ingår i detta utbud, i enlighet med förfarandet i artikel 37.2 i det här direktivet.

Artikel 19

Val och förval av nätoperatör

1. De nationella regleringsmyndigheterna skall kräva att de företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden för tillhandahållandet av anslutning till och användning av det allmänna telefonnätet vid en fast anslutningspunkt i enlighet med artikel 16.3 skall göra det möjligt för sina abonnenter att få tillgång till tjänster som erbjuds av leverantörer av allmänt tillgängliga telefonitjänster som företaget bedriver samtrafik med, på något av följande sätt:

- a) Genom att slå en kod för val av nätoperatör för enstaka samtal.
- b) Genom att använda sig av förval med ett system som gör det möjligt att förbigå förval för enstaka samtal genom att slå en kod för val av nätoperatör.

2. Användarnas krav på att dessa faciliteter genomförs inom andra nät eller på annat sätt skall bedömas i enlighet med förfarandet för marknadsanalys i artikel 16 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) och genomförs i enlighet med artikel 12 i direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektiv).

3. De nationella regleringsmyndigheterna skall säkerställa att pris-sättningen för den tillgång och den samtrafik som avser tillhandahållandet av faciliteterna enligt punkt 1 är kostnadsorienterad och att eventuella direkta avgifter för abonnenter inte hämmar användningen av dessa faciliteter.

KAPITEL IV

SLUTANVÄNDARNAS INTRESSEN OCH RÄTTIGHETER

Artikel 20

Avtal

1. Punkterna 2, 3 och 4 skall gälla utan att det påverkar andra gemenskapsregler om konsumentskydd, särskilt direktiv 97/7/EG och 93/13/EG, och nationella regler i enlighet med gemenskapslagstiftningen.

2. Medlemsstaterna skall säkerställa att konsumenter som abonnerar på tjänster som ger anslutning och/eller tillträde till det allmänna telefonnätet har rätt till ett avtal med ett eller flera företag som tillhandahåller sådana tjänster. I avtalet skall åtminstone följande anges:

- a) Leverantörens namn och adress.
- b) De tjänster som tillhandahålls, kvalitetsnivån på de tjänster som erbjuds och tidsfrister för basanslutningen.
- c) De typer av underhållstjänster som erbjuds.
- d) Detaljerade uppgifter om priser och taxor, liksom sätten för att erhålla aktuell information om gällande taxor och underhållsavgifter.
- e) Avtalets löptid samt villkoren för förlängning och upphörande av tjänsterna respektive förlängning och uppsägning av avtalet.
- f) De ersättnings- och återbetalningssystem som gäller om de avtalade tjänsternas kvalitetsnivåer inte uppfylls.
- g) Metoden för inledande av tvistlösningsförfarandet enligt artikel 34.

Medlemsstaterna får utöka dessa skyldigheter till att även gälla andra slutanvändare.

3. Om avtal ingås mellan konsumenter och sådana leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster som inte tillhandahåller anslutning och/eller tillträde till det allmänna telefonnätet skall informationen i punkt 2 tas med i avtalet. Medlemsstaterna får utöka dessa skyldigheter till att även gälla andra slutanvändare.

4. Abonnenter skall ha rätt att häva sina avtal utan påföljd om de underrättas om föreslagna ändringar i avtalsvillkoren. Abonnenter skall underrättas i god tid, minst en månad i förväg, före alla sådana ändringar och skall samtidigt informeras om sin rätt att utan påföljd häva sådana avtal om de inte godtar de nya villkoren.

Artikel 21

Insyn och offentliggörande av information

1. Medlemsstaterna skall i enlighet med bestämmelserna i bilaga II säkerställa att slutanvändare och konsumenter får tillgång till öppet redovisad och aktuell information om gällande priser, taxor och allmänna villkor för tillträde till och användning av allmänt tillgängliga telefonitjänster.

2. De nationella regleringsmyndigheterna skall uppmuntra tillhandahållandet av information som gör det möjligt för slutanvändarna, i lämplig mån, och konsumenterna att göra en oberoende uppskattning av kostnaderna för olika alternativa användningsmönster med hjälp av exempelvis interaktiva guider.

Artikel 22

Tjänsternas kvalitet

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna, sedan de beaktat de berörda parternas synpunkter, har möjlighet att kräva att de företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster offentliggör jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet till

slutanvändarna. Informationen skall på begäran även lämnas till de nationella regleringsmyndigheterna innan den offentliggörs.

2. De nationella regleringsmyndigheterna får bland annat specificera parametrar för att mäta tjänsternas kvalitet samt innehållet i, formen och sättet för hur informationen skall offentliggöras för att säkerställa att slutanvändare har tillträde till uttömmande, jämförbar och användarvänlig information. Vid behov kan parametrarna, definitionerna och mätmetoderna i bilaga III användas.

Artikel 23

Nätets integritet

Medlemsstaterna skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa det allmänna telefnätets integritet i de fasta anslutningspunkterna och, i händelse av nätsammanbrott av katastrofkaraktär eller i fall av force majeure, tillgängligheten till det allmänna telefnätet och allmänt tillgängliga telefonitjänster i de fasta anslutningspunkterna. Medlemsstaterna skall säkerställa att företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster i fasta anslutningspunkter vidtar alla rimliga åtgärder för att säkerställa oavbruten tillgång till larmtjänster.

Artikel 24

Driftskompatibilitet hos digital televisionsutrustning för konsumenter

Medlemsstaterna skall säkerställa driftskompatibiliteten hos digital televisionsutrustning för konsumenter i enlighet med bestämmelserna i bilaga VI.

Artikel 25

Telefonistjänster och nummerupplysningstjänster

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att abonnenter på allmänt tillgängliga telefonitjänster har rätt att upptas i den allmänt tillgängliga abonnentförteckning som avses i artikel 5.1 a.

2. Medlemsstaterna skall säkerställa att samtliga företag som tilldelar abonnenter telefonnummer tillmötesgår varje rimlig begäran om att få tillgång till ändamålsenlig information, i ett avtalat format på villkor som är rättvisa, objektiva, kostnadsorienterade och icke-diskriminerande, i syfte att tillhandahålla allmänt tillgängliga nummerupplysningstjänster och abonnentförteckningar.

3. Medlemsstaterna skall säkerställa att slutanvändare som är anslutna till det allmänna telefonnätet har tillgång till telefonisttjänster och nummerupplysningstjänster i enlighet med artikel 5.1 b.

4. Medlemsstaterna får inte behålla någon inskränkande reglering som hindrar slutanvändare i en medlemsstat från att direkt få tillträde till nummerupplysningstjänsten i en annan medlemsstat.

5. Punkterna 1, 2, 3 och 4 skall gälla, om inte annat följer av gemenskapslagstiftningen om behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet, särskilt artikel 11 i direktiv 97/66/EG.

Artikel 26

Det gemensamma europeiska larmnumret

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att samtliga slutanvändare av allmänt tillgängliga telefonitjänster, även användare av telefonautomater, utöver övriga nationella larmnummer som specificerats av de nationella regleringsmyndigheterna, kan ringa larmtjänster avgiftsfritt genom att använda det gemensamma europeiska larmnumret 112.

2. Medlemsstaterna skall säkerställa att samtal till det gemensamma europeiska larmnumret 112 besvaras korrekt och behandlas på det sätt som bäst passar den nationella organisationen av larmsystem och med beaktande av nätens tekniska möjligheter.

3. Medlemsstaterna skall säkerställa att företag som driver allmänna telefonnät i den mån som det är tekniskt genomförbart till de myndigheter som ansvarar för larmtjänster tillhandahåller information om varifrån samtalet kommer för samtliga samtal till det gemensamma europeiska larmnumret 112.

4. Medlemsstaterna skall säkerställa att medborgarna får tillräcklig information om att det gemensamma europeiska larmnumret 112 finns och hur det skall användas.

Artikel 27

Europeiska prefix

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att prefixet 00 är det standardiserade internationella prefixet. Särskilda system för samtal mellan närliggande orter belägna inom olika medlemsstater kan komma att införas eller förlängas. Slut användare av allmänt tillgängliga telefonitjänster på sådana platser skall få fullständig information om sådana system.

2. Medlemsstaterna skall säkerställa att samtliga företag som driver allmänna telefonnät hanterar alla samtal till det europeiska telefonnummerområdet utan att det påverkar behovet för ett företag som driver ett allmänt telefonnät att få täckning för kostnaden för förmedling av samtal på sitt nät.

Artikel 28

Icke-geografiska nummer

Medlemsstaterna skall säkerställa att slut användare från andra medlemsstater har tillgång till icke-geografiska nummer inom deras territorier, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart, utom där den uppringda abonnenten av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden.

Artikel 29

Tillhandahållande av ytterligare faciliteter

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna har möjlighet att kräva att alla företag som driver allmänna telefonnät erbjuder sina slut användare de tjänster som förtecknas i del B i bilaga I, om det är tekniskt möjligt och ekonomiskt genomförbart.

2. En medlemsstat får besluta att inte tillämpa punkt 1 på hela eller delar av sitt territorium om den, sedan den beaktat de berörda parternas synpunkter, anser att det finns tillräcklig tillgång till dessa tjänster.

3. Utan att bestämmelserna i artikel 10.2 åsidosätts, får medlemsstaterna införa skyldigheterna i bilaga I del A punkt e, avseende avstängning som ett allmänt krav för alla företag.

Artikel 30

Nummerportabilitet

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att alla abonnenter på allmänt tillgängliga telefonitjänster, inbegripet mobila tjänster, som kräver detta kan behålla sina nummer oberoende av vilket företag som tillhandahåller tjänsten

- a) om det gäller ett geografiskt nummer, på en viss plats, och
- b) om det gäller icke-geografiska nummer, på vilken plats som helst.

Denna punkt gäller inte nummerportabilitet mellan nät som tillhandahåller tjänster i en fast anslutningspunkt och mobilnät.

2. De nationella regleringsmyndigheterna skall säkerställa att man följer kostnadsorienteringsprincipen vid prissättningen för samtrafik i samband med tillhandahållande av nummerportabilitet och att eventuella direkta avgifter för abonnenter inte hämmar användningen av denna facilitet.

3. De nationella regleringsmyndigheterna får inte belägga nummerportabilitet med slutkundstaxor som snedvrider konkurrensen, till exempel genom att införa särskilda eller gemensamma slutkundstaxor.

Artikel 31

Sändningsplikt ("must carry")

1. Företag som omfattas av medlemsstaternas jurisdiktion och som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät som används för

distribution av radio- och tv-sändningar till allmänheten, där ett betydande antal slutanvändare av sådana nät använder dem som sitt huvudsakliga medel för att ta emot radio- och tv-sändningar, får av medlemsstaterna åläggas skälig sändningsplikt ("must carry") för överföring av vissa angivna kanaler och tjänster för radio- och televisionssändningar. Sådana skyldigheter skall endast införas när det är nödvändigt för att uppfylla klart fastställda mål som avser allmänintresset, och de skall vara proportionerliga och öppna för insyn. Skyldigheterna skall ses över regelbundet.

2. Varken punkt 1 i denna artikel eller artikel 3.2 i direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektiv) skall påverka medlemsstaternas förmåga att bestämma lämplig ersättning, om sådan utgår, med avseende på åtgärder som vidtas i enlighet med denna artikel, medan de också skall garantera att det under liknande förhållanden inte förekommer någon diskriminerande behandling av företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät. Om ersättning utgår, skall medlemsstaterna säkerställa att den tillämpas på ett proportionellt och öppet sätt.

KAPITEL V

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 32

Ytterligare obligatoriska tjänster

Medlemsstaterna får besluta att göra ytterligare tjänster, med undantag för tjänster som ingår i de åtaganden om samhällsomfattande tjänster enligt definitionen i kapitel II, allmänt tillgängliga inom det egna territoriet, men under sådana omständigheter får inte något ersättningsystem för särskilda företag införas.

Artikel 33

Samråd med berörda parter

1. Medlemsstaterna skall i den mån det är lämpligt säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna tar hänsyn till synpunkter från

slutanvändare och konsumenter (inbegripet i synnerhet användare med funktionshinder), tillverkare och företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och/eller kommunikationstjänster i frågor som rör slutanvändar- och konsumenträttigheter avseende allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, i synnerhet då dessa har en betydande inverkan på marknaden.

2. De berörda parterna får, då så är lämpligt och med vägledning från de nationella regleringsmyndigheterna, utarbeta mekanismer som inbegriper konsumenter, användargrupper och tjänsteleverantörer, i syfte att förbättra tjänsternas allmänna kvalitet, bland annat genom att utarbeta och kontrollera uppförandekoder och genomförandenormer.

Artikel 34

Reglering av tvister utanför domstol

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att förfaranden som är enkla och öppna för insyn till en låg kostnad kan tas i anspråk för reglering av olösta konsumenttvister utanför domstol när det gäller frågor som omfattas av detta direktiv. Medlemsstaterna skall besluta om åtgärder för att säkerställa att sådana förfaranden möjliggör en rättvis och snabb tvistlösning och får, om så är nödvändigt, införa ett system för återbetalning och/eller ersättning. Medlemsstaterna får utöka dessa skyldigheter till att även gälla tvister som berör andra slutanvändare.

2. Medlemsstaterna skall säkerställa att deras lagstiftning inte utgör hinder för att klagomålsinstanser inrättas och on-linetjänster tillhandahålls på en sådan lämplig geografisk nivå som underlättar tillgången till tvistlösning för konsumenter och slutanvändare.

3. Om sådana tvister avser parter i olika medlemsstater skall medlemsstaterna samordna sitt arbete för att åstadkomma en lösning av tvisten.

4. Denna artikel innebär inte att nationella rättsliga förfaranden åsidosätts.

*Artikel 35***Teknisk anpassning**

Ändringar som är nödvändiga för att anpassa bilagorna I, II, III, VI och VII till den tekniska utvecklingen eller förändringar av efterfrågan på marknaden skall antas av kommissionen i enlighet med förfarandet i artikel 37.2.

*Artikel 36***Anmälan, övervakning och översynsförfaranden**

1. De nationella regleringsmyndigheterna skall senast den tillämpningsdag som avses i artikel 38.1 andra stycket, och därefter utan dröjsmål vid eventuella ändringar, till kommissionen anmäla namn på företag som har skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster enligt artikel 8.1.

Kommissionen skall tillhandahålla informationen i lättillgänglig form och distribuera den till kommunikationskommitté som avses i artikel 37.

2. De nationella regleringsmyndigheterna skall till kommissionen anmäla namn på företag som anses ha betydande inflytande på marknaden i enlighet med detta direktiv samt de skyldigheter som åläggs dem enligt detta direktiv. Alla ändringar som påverkar de skyldigheter som åläggs företagen eller som rör de företag som omfattas av bestämmelserna i detta direktiv skall utan dröjsmål anmälas till kommissionen.

3. Kommissionen skall regelbundet göra en översyn av hur detta direktiv fungerar och rapportera till Europaparlamentet och rådet, varvid den första rapporten skall lämnas senast tre år efter den tillämpningsdag som avses i artikel 38.1 andra stycket. Medlemsstaterna och de nationella regleringsmyndigheterna skall i detta syfte lämna nödvändiga upplysningar till kommissionen.

*Artikel 37***Kommitté**

1. Kommissionen skall biträdas av den kommunikationskommitté som inrättas genom artikel 22 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv).

2. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 5 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av artikel 8 i det beslutet.

Den tid som avses i artikel 5.6 i beslut 1999/468/EG skall vara tre månader.

3. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

*Artikel 38***Genomförande**

1. Medlemsstaterna skall anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 24 juli 2003. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

De skall tillämpa dessa bestämmelser från och med den 25 juli 2003.

2. När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

3. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till de bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv samt texterna till eventuella senare ändringar av dessa bestämmelser.

Artikel 39

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Artikel 40

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 7 mars 2002.

På Europaparlamentets vägnar
P. COX
Ordförande

På rådets vägnar
J. C. APARICIO
Ordförande

*BILAGA I***BESKRIVNING AV DE TJÄNSTER OCH FACILITETER
SOM AVSES I ARTIKEL 10 (KONTROLL AV UTGIFTER)
OCH ARTIKEL 29 (YTTERLIGARE FACILITETER)****Del A: De faciliteter och tjänster som avses i artikel 10 är
följande***a) Specificerad teleräkning*

Medlemsstaterna skall säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna, med förbehåll för kraven i tillämplig lagstiftning om behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet, kan fastställa den grundläggande detaljeringsgraden för specificerade teleräkningar som skall tillhandahållas avgiftsfritt av utsedda företag (enligt artikel 8) till konsumenterna för att dessa skall kunna

- i) kontrollera sina avgifter för användningen av det allmänna telefonnätet i en fast anslutningspunkt och/eller där till hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, och
- ii) på lämpligt sätt övervaka sin användning och sina utgifter och därigenom ha rimlig kontroll över sina räkningar.

Vid behov kan en mer detaljerad specifikation erbjudas abonnenterna till ett överkomligt pris eller utan avgift.

Samtal som är avgiftsfria för den uppringande abonnenten, inbegripet samtal till hjälplinjer, får inte anges på den uppringande abonnentens specificerade teleräkning.

b) Selektiva samtalsspärrar för utgående samtal, avgiftsfritt

dvs. en tjänst med hjälp av vilken abonnenten, på begäran riktad till telefonitjänsteleverantören, avgiftsfritt kan spärra vissa typer av samtal eller vissa typer av nummer.

c) System för förhandsbetalning

Medlemsstaterna skall säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna får kräva att utsedda företag gör det möjligt

för konsumenterna att förhandsbetala tillträde till det allmänna telefontätet och användning av allmänna telefoni-tjänster.

d) Betalningar av anslutningsavgifter som är fördelade över tiden

Medlemsstaterna skall säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna får kräva att utsedda företag tillåter konsumenterna att betala för anslutning till det allmänna telefontätet genom betalningar som är fördelade över tiden.

e) Utebliven betalning av räkningar

Medlemsstaterna skall ge tillstånd till särskilda åtgärder som skall vara proportionella, icke-diskriminerande och offentliggjorda, och som skall vidtas då telefonräkningar avseende användning av det allmänna telefontätet i fasta anslutningspunkter inte betalas. Åtgärderna skall säkerställa att abonnenten vederbörligen varnas innan tjänsten avbryts eller stängs av. Med undantag för fall av bedrägeri, upprepad försenad betalning eller utebliven betalning skall man med dessa åtgärder säkerställa att alla avbrott så långt det är tekniskt möjligt endast påverkar den berörda tjänsten. Avstängning på grund av utebliven betalning av räkningar får endast ske efter det att abonnenten i vederbörlig ordning erhållit en varning. Medlemsstaterna får föreskriva att fullständig avstängning endast sker efter en angiven tidsfrist, under vilken samtal som inte ger upphov till någon avgift för abonnenten (t.ex. samtal till 112) är tillåtna.

Del B: Förteckning över faciliteter som avses i artikel 29

a) Tonval eller DTMF (dual-tone multi-frequency operation)

Detta innebär att det allmänna telefontätet är beskaffat på ett sådant sätt att tonvalstelefoner kan användas med hjälp av DTMF-toner som definierats i ETSI ETR 207 för genomgående signalering genom nätet både inom en medlemsstat och mellan medlemsstaterna.

b) Nummerpresentation

Detta innebär att den uppringandes telefonnummer visas hos den som blir uppringd innan samtalet påbörjas.

Denna facilitet skall tillhandahållas i enlighet med tillämplig lagstiftning om behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet, särskilt direktiv 97/66/EG.

Operatörerna bör i den mån det är tekniskt möjligt tillhandahålla uppgifter och signaler som gör det lättare att erbjuda nummerpresentation och tonvalstjänster mellan olika medlemsstater.

BILAGA II

INFORMATION SOM SKALL OFFENTLIGGÖRAS I ENLIGHET MED ARTIKEL 21 (INSYN OCH OFFENTLIGGÖRANDE AV INFORMATION)

Den nationella regleringsmyndigheten ansvarar för att informationen i denna bilaga offentliggörs i enlighet med artikel 21. Det är den nationella regleringsmyndigheten som avgör vilken information som skall offentliggöras av de företag som tillhandahåller allmänna telefontjänster och/eller allmänt tillgängliga telefontjänster och vilken information som skall offentliggöras av den nationella regleringsmyndigheten för att därigenom säkerställa att konsumenterna kan göra välgrundade val.

1. Företagets/företagens namn och adress
dvs. namn och adress till huvudkontoret för sådana företag som tillhandahåller allmänna telefontjänster och/eller allmänt tillgängliga telefontjänster.
2. De allmänt tillgängliga telefontjänster som erbjuds
- 2.1 Omfattningen av den allmänt tillgängliga telefontjänsten

Beskrivning av de allmänt tillgängliga telefontjänster som erbjuds med angivande av vad som ingår i abonnemangsavgiften och den periodiska anslutningsavgiften (t.ex. telefonistjänster, abonnentförteckningar, nummerupplysningstjänster,

- selektiv samtalsspärr, specificerad teleräkning, underhåll m.m.).
- 2.2 Standardtaxor omfattar tillträde, alla typer av användaravgifter, underhåll samt detaljerade upplysningar om gällande rabatter och särskilda eller riktade taxor.
  - 2.3 Ersättnings-/återbetalningsregler innefattar upplysningar om eventuella ersättnings- eller återbetalningssystem.
  - 2.4 Typer av underhåll som erbjuds
  - 2.5 Villkor för grundabonnemang, inklusive, om det är tillämpligt, den kortaste abonnemangsperiod som medges.
  3. Tvistlösningsförfaranden, inbegripet sådana som har utarbetats av företaget.
  4. Information om rättigheter när det gäller samhällsomfattande tjänster, inklusive de tjänster och faciliteter som avses i bilaga I.

*BILAGA III***PARAMETRAR FÖR TJÄNSTERNAS KVALITET****Parametrar för leveranstid och tjänstens kvalitet, definitioner och mätmetoder i enlighet med artiklarna 11 och 22**

Parametrar ⁽¹⁾	Definitioner	Mätmetoder
Leveranstid för första anslutning till nätet	ETSI EG 201 769-1	ETSI EG 201 769-1
Felfrekvens per anslutning	ETSI EG 201 769-1	ETSI EG 201 769-1
Väntetid för reparation av fel	ETSI EG 201 769-1	ETSI EG 201 769-1
Felfrekvens vid uppkoppling av samtal ⁽²⁾	ETSI EG 201 769-1	ETSI EG 201 769-1
Väntetid för koppling av samtal ⁽²⁾	ETSI EG 201 769-1	ETSI EG 201 769-1
Svarstid för telefonisttjänster	ETSI EG 201 769-1	ETSI EG 201 769-1
Svarstid för nummerupplysningstjänster	ETSI EG 201 769-1	ETSI EG 201 769-1
Andel av telefonautomater för mynt och kort som är i funktion	ETSI EG 201 769-1	ETSI EG 201 769-1
Klagomål för felaktiga telefonräkningar	ETSI EG 201 769-1	ETSI EG 201 769-1

⁽¹⁾ Parametrarna skall göra det möjligt att analysera hur tjänsten fungerar på regional nivå (dvs. lägst nivå 2 i nomenklaturen för statistiska territoriella enheter /NUTS) som upprättats av Eurostat).

⁽²⁾ Medlemsstaterna får besluta att inte kräva att aktuella uppgifter för dessa två parametrar sparas om det finns belägg för att dessa båda områden fungerar tillfredsställande.

Anmärkning: Versionsnumret för ETSI EG 201 769-1 är 1.1.1 (april 2000).

*BILAGA IV***BERÄKNING AV EVENTUELLA NETTOKOSTNADER
FÖR SKYLDIGHETEN ATT TILLHANDAHÅLLA
SAMHÄLLSOMFATTANDE TJÄNSTER OCH
INFÖRANDE AV ÅTERBETALNINGS- ELLER
FÖRDELNINGSSYSTEM I ENLIGHET MED ARTIKLARNA
12 OCH 13****Del A: Beräkning av nettokostnad**

Skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster avser de skyldigheter som åläggs ett företag av en medlemsstat och gäller tillhandahållandet av nät och tjänster inom ett angivet geografiskt område, inbegripet, vid behov, en utjämning av priserna för att tillhandahålla tjänsten inom detta geografiska område eller erbjudande om särskilda taxealternativ för konsumenter med låga inkomster eller särskilda sociala behov.

De nationella regleringsmyndigheterna skall överväga alla metoder för att motivera företagen (utsedda eller inte) att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster på ett kostnadseffektivt sätt. Nettokostnaden för samhällsomfattande tjänster skall beräknas som skillnaden mellan nettokostnaden för ett utsett företag att bedriva verksamheten med tillhandahållandet av de samhällsomfattande tjänsterna och kostnaden för att bedriva verksamheten utan samhällsomfattande tjänster. Detta gäller oavsett om nätet i en enskild medlemsstat är fullt utbyggt eller fortfarande är under utbyggnad och tillväxt. Man skall bemöda sig om att göra en korrekt bedömning av de kostnader som ett utsett företag skulle ha valt att undvika om skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster inte hade förelegat. Vid nettokostnadsräkningen bör fördelarna, inklusive immateriella värden, bedömas för operatör som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster.

Beräkningen skall bygga på kostnader som kan hänföras till följande:

- i) Delar av de angivna tjänsterna som endast kan tillhandahållas med förlust eller på ekonomiska villkor som faller utanför normala kommersiella villkor.

Denna kategori får inbegripa tjänstekomponenter som tillgång till larmtjänster, tillhandahållande av vissa telefonautomater, tillhandahållande av vissa tjänster eller viss utrustning för personer med funktionshinder m.m.

- ii) Vissa slutanvändare eller grupper av slutanvändare, som med beaktande av kostnaden för att tillhandahålla det angivna nätet och den angivna tjänsten, den intäkt som uppkommer samt den geografiska utjämning av priserna som åläggs av en medlemsstat, endast kan betjänas med förlust eller på ekonomiska villkor som faller utanför normala kommersiella villkor.

Denna kategori inbegriper de slutanvändare eller grupper av slutanvändare som inte skulle erhålla tjänsten från en kommersiell operatör som inte var skyldig att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster.

Nettokostnaden för vissa delar av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster skall beräknas för sig för att undvika dubbelberäkning av direkta eller indirekta förmåner och kostnader. Den totala nettokostnaden för ett företags skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster skall beräknas som summan av nettokostnaderna för varje särskild del av de samhällsomfattande tjänsterna med beaktande av eventuella immateriella förmåner. Ansvar för kontrollen av nettokostnaderna faller på den nationella regleringsmyndigheten.

Del B: Täckning av eventuella nettokostnader för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster

Täckning eller finansiering av eventuella nettokostnader för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster innebär att utsedda företag med skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster skall ersättas för de tjänster de tillhandahåller på icke-kommersiella villkor. Eftersom sådan ersättning innebär finansiella överföringar skall medlemsstaterna säkerställa att dessa görs på ett objektivt, öppet redovisat, icke-diskriminerande och proportionellt sätt. Detta innebär att överföringarna medför minsta möjliga snedvridning av konkurrensen och efterfrågan från användarna.

I enlighet med artikel 13.3 bör ett fördelningssystem som grundar sig på en fond använda en metod för att samla in bidragen som är öppen och neutral och som undviker en dubbelberäkning av företagens utgifts- och intäktsmoms.

Det oberoende organ som förvaltar fonden skall ansvara för att samla in bidrag från företag som bedöms vara skyldiga att bidra till nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i medlemsstaten. Detta organ skall även övervaka överföringen av summor som skall betalas och/eller administrativa utbetalningar till företag som är berättigade till ersättning från fonden.

BILAGA V

FÖRFARANDE FÖR ÖVERSYN AV OMFATTNINGEN AV DE SAMHÄLLSOMFATTANDE TJÄNSTERNA ENLIGT ARTIKEL 15

När kommissionen bedömer om en översyn av omfattningen av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster bör utföras skall följande övervägas:

- Social utveckling och marknadsutveckling med avseende på de tjänster som konsumenterna använder.
- Social utveckling och marknadsutveckling med avseende på tillgängligheten och urvalet av de tjänster som tillhandahålls konsumenterna.
- Teknisk utveckling med avseende på det sätt på vilket tjänster tillhandahålls konsumenterna.

När kommissionen bedömer om omfattningen om skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande åtgärder skall ändras eller omdefinieras skall följande övervägas:

- Finns det särskilda tjänster som är tillgängliga för och används av flertalet konsumenter? Är socialt utanförskap en följd av bristande tillgänglighet eller icke-användning av en minoritet av konsumenterna?

- Medför tillgängligheten och användningen av särskilda tjänster en allmän nettoförmån för alla konsumenter, så att ett offentligt ingripande är motiverat under omständigheter där särskilda tjänster inte tillhandahålls allmänheten på normala kommersiella villkor?

BILAGA VI

DRIFTSKOMPATIBILITET HOS DIGITAL TELEVISIONSUTRUSTNING FÖR KONSUMENTER I ENLIGHET MED ARTIKEL 24

1. *Den gemensamma krypteringsalgoritmen och mottagning av luftburen sändning*

Konsumentutrustning som är avsedd för mottagning av digitala televisionssignaler, som säljs, hyrs ut eller på annat sätt görs tillgänglig inom gemenskapen, och som kan dekryptera digitala televisionssignaler skall möjliggöra följande:

- Dekryptering av sådana signaler i enlighet med den gemensamma europeiska krypteringsalgoritmen som administreras av en erkänd europeisk standardiseringsorganisation, för närvarande ETSI.
- Återgivning av signaler som har sänts okodat under förutsättning att tillämpligt hyresavtal följs om utrustningen är hyrd.

2. *Analoga och digitala televisionsapparaters driftskompatibilitet*

Alla analoga televisionsapparater med en inbyggd skärm vars synliga diagonal är över 42 cm, och som saluförs eller hyrs ut inom gemenskapen, skall vara utrustade med minst ett öppet gränssnitt som har standardiserats av en erkänd europeisk standardiseringsorganisation, t.ex. enligt standarden Cenelec EN 50 049-1:1997, och som möjliggör enkel anslutning av kringutrustning, särskilt extra avkodare och digitala mottagare.

Alla digitala televisionsapparater med en inbyggd skärm vars synliga diagonal är över 30 cm, och som saluförs eller hyrs ut

inom gemenskapen, skall vara utrustade med minst ett öppet gränssnitt (antingen standardiserat av, eller överensstämmande med en standard som antagits av, en erkänd europeisk standardiseringsorganisation eller i enlighet med en specifikation som antagits av hela branschen), t.ex. den gemensamma gränssnittskontakten för DVB, vilket möjliggör enkel anslutning av kringutrustning, och kan överföra samtliga delar av den digitala televisionssignalen inbegripet information om interaktiva tjänster och tjänster med villkorad tillgång.

BILAGA VII

VILLKOR FÖR DET MINIMIUTBUD AV HYRDA FÖRBINDELSER SOM AVSES I ARTIKEL 18

Obs. I enlighet med förfarandet i artikel 18 skall tillhandahållande av minimiutbudet av hyrda förbindelser på de villkor som fastställs i direktiv 92/44/EG fortsätta till dess att den nationella regleringsmyndigheten avgör att det råder effektiv konkurrens på den berörda marknaden för hyrda förbindelser.

De nationella regleringsmyndigheterna skall säkerställa att tillhandahållandet av det minimiutbud av hyrda förbindelser som avses i artikel 18 följer de grundläggande principerna om icke-diskriminering, kostnadsorientering och insyn.

1. *Icke-diskriminering*

De nationella regleringsmyndigheterna skall säkerställa att de organisationer med ett betydande inflytande på marknaden enligt artikel 18.1 följer principen om icke-diskriminering när de tillhandahåller sådana hyrda förbindelser som avses i artikel 18. Organisationerna skall tillämpa likadana villkor under motsvarande förhållanden på organisationer som tillhandahåller liknande tjänster, och skall tillhandahålla hyrda förbindelser till andra på samma villkor och med samma kvalitet som de eller deras dotterbolag eller partner tillhandahåller för sina egna tjänster, där så är tillämpligt.

2. *Kostnadsorientering*

De nationella regleringsmyndigheterna skall där så är lämpligt, säkerställa att taxor för de hyrda förbindelser som avses i artikel 18 följer de grundläggande principerna för kostnadsorientering.

De nationella regleringsmyndigheterna skall därför säkerställa att företag med ett betydande inflytande på marknaden enligt artikel 18.1 utformar och använder ett lämpligt kostnadsredovisningssystem.

De nationella regleringsmyndigheterna skall hålla tillgängligt tillräckligt detaljerad information om de kostnadsredovisningssystem som dessa företag tillämpar. De skall på begäran överlämna denna information till kommissionen.

3. *Insyn*

De nationella regleringsmyndigheterna skall säkerställa att följande information i samband med det minimiutbud av hyrda förbindelser som avses i artikel 18 offentliggörs i lättåtkomlig form.

- 3.1 Tekniska egenskaper, inbegripet fysiska och elektriska egenskaper samt detaljerade specifikationer av teknik och prestanda som är tillämpliga vid nätanslutningspunkten.
- 3.2 Taxor, inklusive avgifter för den ursprungliga anslutningen, periodiska hyresavgifter och övriga kostnader. Om taxorna är differentierade, måste detta anges.

Om en organisation med ett betydande marknadsinflytande enligt artikel 18.1, som svar på en särskild begäran, anser det orimligt att tillhandahålla en hyrd förbindelse i ett minimiutbud enligt offentliggjorda taxor och leveransvillkor, måste den anhålla om den nationella regleringsmyndighetens tillstånd att i det fallet ändra villkoren.

- 3.3 Leveransvillkor, som minst skall ange följande:
  - Uppgifter om orderförfarandet.

- Normal leveransperiod, dvs. den period under vilken 95 % av alla hyrda förbindelser av samma typ har levererats till kunderna, räknat från det datum när användaren har gjort en definitiv beställning av en hyrd förbindelse.
Perioden fastställs på grundval av verkliga leveransperioder av hyrda förbindelser under ett nyligen inträffat tidsintervall av rimlig varaktighet. I beräkningen får inte fall tas med där användarna har begärt sen leveransperiod.
- Avtalsperiod, dvs. den period som vanligtvis anges i avtalet och den kortaste avtalsperiod som användaren måste godta.
- Normal reparationstid, dvs. från den tidpunkt då ett felmeddelande sänds till den ansvariga avdelningen inom ett företag med betydande inflytande på marknaden enligt artikel 18.1, till det ögonblick då 80 % av alla hyrda förbindelser av samma typ har återställts och i tillämpliga fall anmälts till användaren som brukbara. Om reparationer av olika kvalitetsklasser erbjuds för samma typ av hyrd förbindelse, skall de olika normala reparationstiderna offentliggöras.
- Eventuella förfaranden för återbetalning.

Om en medlemsstat anser att det levererade minimiutbudet av hyrda linjer inte motsvarar användarens behov kan den dessutom fastställa lämpliga mål för ovan angivna leveransvillkor.

LRIC-metoden

Utdrag ur
Post- och telestyrelsens rapport den 16 april 2002

(referensnummer 02-2257)

Ny kalkylmodell – LRIC-metoden

Beskrivning av LRIC-metoden

”Beräkningsmodeller för kostnadsorienterade priser

För beräkning av kostnadsorienterade priser kan olika typer av kalkylmodeller användas. De olika modeller som främst är aktuella inom telekombranschen är:

- fullt fördelade kostnader (fully distributed costs, FDC)
- långsiktig särkostnad (Long Run Incremental Cost, LRIC)¹
- marginalkostnad (Marginal Cost, MC)
- prissättning med beaktande av priselasticiteten (Ramsey-prissättning)
- alternativkostnadsprissättning (Efficient Component Pricing Rule, ECPR).

FDC har tidigare varit den mest använda kalkylmodellen och baseras vanligen på historiska kostnader. Det är också denna modell som Telia hittills använt sig av för att beräkna självkostnad för reglerade produkter och tjänster. Under senare år har dock allt fler länder inom EU börjat tillämpa långsiktig särkostnad, LRIC-meto-

---

¹ Jämför långsiktig genomsnittlig särkostnad (på engelska LRAIC, long run average incremental cost) vilken erhålls genom att dividera långsiktig särkostnad med inkrementet, t.ex. en viss trafikvolym. Därmed erhålls den genomsnittliga särkostnaden per enhet, t.ex. per minut. I rapporten används genomgående benämningen långsiktig särkostnad, LRIC, såvida det inte rör sig om en hänvisning till annan text där LRAIC används

den med pålägg, s.k. mark-up, för samkostnader, och det är också denna som rekommenderas av EU-kommissionen vid beräkning av såväl kostnadsorienterad ersättning för samtrafik² som för tillträde till accessnät.³ (s. 4)

”LRIC-metoden innebär att man mäter kostnaden för att tillhandahålla ett inkrement, dvs. en ökning av verksamheten genom t.ex. en volymökning eller en tillkommande produkt eller tjänst. Utgångspunkten är vanligen nukostnader snarare än historiska kostnader.” (s. 4f)

Kommissionen har

“fastställt en rekommendation⁴ om prissättning vid samtrafik. Enligt denna rekommendation anser kommissionen att den lämpligaste metoden för prissättning av samtrafik består i en metod som baseras på den långsiktiga särkostnaden, den s.k. LRIC-metoden. En sådan metod innebär en kostnadsberäkning som grundar sig på nukostnader/återskaffningsvärden (eng. current costs) snarare än på historiska kostnader. Enligt rekommendationen kan vidare samtrafikavgifter som baseras på långsiktig särkostnad också inkludera berättigade påslag för att täcka en del av en effektiv operatörs uppskattade samkostnader som uppstår under konkurrensmässiga förhållanden.

För att beräkna ett pris baserat på LRIC-metoden kan man ha två olika tillvägagångssätt. Det ena sättet, vilket i rekommendationen omnämns som en model ”uppifrån och ned” (på engelska top-down model), innebär att man utgår från de bokförda kostnaderna. Därefter görs en omvärdering av vissa tillgångar till nyanskaffningsvärde med pålägg för drift, underhåll och administration efter modern standard. Fördelen med detta tillvägagångssätt är att man

---

² Directive 97/33/EC of the European Parliament and of the Council of 30 June 1997 on interconnection in Telecommunication, 98/195/EC: Commission Recommendation of 8 January 1998 on interconnection in a liberalised telecommunications market (Part 1 – Interconnection pricing)

³ 2000/417/EC Commission Recommendation of 25 May 2000 on unbundled access to the local loop

⁴ 98/195/EG Commission Recommendation of 8 January 1998 on interconnection in a liberalised telecommunications market, Part 1 Interconnection pricing

utgår från ett befintligt fungerande nät vars kostnader ursprungligen kan härledas till bokföringen. Nackdelen är att man begränsas av den historiska nätstrukturen och kostnader till följd av bristande effektivitet kan därmed fortfarande ingå. Dessutom innebär detta tillvägagångssätt minskad transparens då såväl bedömningar som beräkningar vid framförallt fördelning av samkostnader till stor del görs av den operatör som äger nätet.

Ett annat tillvägagångssätt för beräkning av priser baserade på LRIC-metoden är att i stället för att utgå från bokförda kostnader utgå från nätet som därefter kostnadsberäknas, en modell "nedifrån och upp" (på engelska bottom-up model). Fördelar med detta sätt är att man inte begränsas av den historiska nätstrukturen och den eventuella ineffektivitet som finns inbyggd i denna. Detta tillvägagångssätt står väl i överensstämmelse med EU-rekommendationen i vilken anges att kostnader för samtrafik skall beräknas utifrån långsiktig särkostnad då dessa utgör en nära approximering av kostnaderna för *en effektiv operatör som använder sig av modern teknik*. Tillvägagångssättet medger också ökad transparens då modellen ofta byggs i samråd med marknadens aktörer. " (s. 5f)

- - - - -

"Vid införande av LRIC-metoden finns som ovan anförts huvudsakligen två tillvägagångssätt: en s.k. uppifrån och ned (på engelska top-down) modell och en s.k. nedifrån och upp (på engelska bottom-up) modell. Båda tillvägagångssätten har för- och nackdelar och det har därför utvecklats en praxis hos de länder som infört LRIC-metoden att genomföra båda beräkningsätten. Kostnaderna för reglerade produkter och tjänster beräknas dels i en modell uppifrån och ned som efter riktlinjer från tillsynsmyndigheten upprättas av nätägaren, dvs. i Sverige av Telia, dels i en modell nedifrån och upp av tillsynsmyndigheten i samarbete med marknadens aktörer. Därefter görs en avstämning och sammanvägning av resultaten för att på så sätt utnyttja fördelarna med respektive tillvägagångssätt.

Utnyttjande av båda modellerna för kostnadsberäkning överensstämmer väl med det förfarande som beskrivs i EU:s rekommendation om prissättning av samtrafik. Erfarenheter från andra europeiska länder visar också att framtagandet av båda modellerna är mer eller mindre nödvändig för att åstadkomma en ändamålsenlig kalkylmodell baserad på LRIC-metoden. PTS gör därför bedöm-

ningen att ett införande av den nya metoden i Sverige bör ske genom att båda tillvägagångssätten utnyttjas och att arbetet sker så öppet för insyn som möjligt.” (s. 7)

Litteraturförteckning

Litteratur

- Carlsson, K., Söderlind, E. & Ulriksson, M., Konkurrenslagen – en kommentar, Stockholm: Norstedts juridik, 1999
- Danelius, H., Europadomstolens domar 1961 – 1990. (SvJT 1991 s. 329 – 333)
- Danelius, H., Europadomstolens domar 1991 – 1993. (SvJT 1994 s. 381 – 383)
- Danelius, H., Nyheter från Europadomstolen. (SvJT 1995 s. 534 – 535)
- Nordicom- Sverige Mediesverige 2001/2002, Statistik och analys, Göteborgs universitet
- Nordicom- Sveriges Mediebarometer 2001, Göteborgs universitet
- Post- och telestyrelsen, IT-infrastrukturen i Sverige , 2001
- Post- och telestyrelsen, Konkurrensen i accessnätet, situationen och förslag till åtgärder, 2002
- Post- och telestyrelsen, Konkurrensen på Internetmarknaden, 2001
- Post- och telestyrelsen, Risker för monopolisering av bredbands-tjänster i flerfamiljshus, 2000
- Post- och telestyrelsen, Telelagen och Internet 1999-10-08
- Post- och telestyrelsen, Studie av tredjepartsoperatörer på marknaden för mobila tjänster, 2001
- Post- och telestyrelsen, Svensk telemarknad första halvåret 2001, 2001
- Post- och telestyrelsen, Svensk telemarknad 2001, 2002
- Post- och telestyrelsen, Konkurrenssituationen på olika delmarknader inom teleområdet, 2001

- Post- och telestyrelsen, Konsumentverket och Konkurrensverket, Mobiltelemarknaden, 2001
- Post- och telestyrelsen, Ringa för livet, 2001
- Post- och telestyrelsen, Ny kalkylmodell – LRIC-metoden, 2002
- Post- och telestyrelsen, Uppdrag till Post- och telestyrelsen avseende säkerheten i telenäten vid svåra påfrestningar, 2002
- Post- och telestyrelsen, Förslag till ändring av telelagen (1993:597) avseende skyldighet för operatörer av mobila telenät att tillhandahålla nationell roaming, 1999
- Post- och telestyrelsen, Budgetunderlag för 2003-2005
- Radio- och TV-verket, En guide till digital TV, 2000
- Statens strålningsinstitut, Exponering för radiofrekventa fält och mobiltelefoner, SSI rapport 2001:09, 2001
- Statens institut för kommunikationsanalys (SIKA), televerksamhet, 2000
- Statens institut för kommunikationsanalys (SIKA), Fakta om informations- och kommunikationsteknik i Sverige 2002, 2002
- Statskontoret, Svenska delen av Internet, 1997:18
- Strömberg, H., Allmän förvaltningsrätt, 20 uppl., Malmö 2000

Offentligt tryck

- prop. 1985/86:170 Om räddningstjänstlag m.m.
- prop. 1987/88:118 Om inriktning av telepolitiken
- prop. 1990/91:87 Näringspolitik för tillväxt,
- prop. 1991/92:53 Förslag till ny lagstiftning för kabelsändning m.m.
- prop. 1991/92:140 Om den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten 1993-1996 m.m.
- prop. 1992/93:56 Ny konkurrenslagstiftning
- prop. 1992/93:200 En telelag och en förändrad verksamhet för televerket m.m.
- prop. 1993/94:53 Förbud mot viss avkodningsutrustning
- prop. 1993/94:117 Inkorporering av Europakonventionen och andra fri- och rättighetsfrågor
- prop. 1994/95:128 Ändring i telelagen (1993:597) m.m.

- prop. 1995/96:160 Radio- och TV-lag
prop. 1996/97:61 Översyn av telelagen (1993:597) m.m.
prop. 1996/97:67 Digitala TV-sändningar
prop. 1996/97:136 Ny ellag
prop. 1997/98:15 Ansvar för elektroniska anslagstavlor
prop. 1997/98:126 Nummerfrågor
prop. 1997/98:34 Standarder för sändning av TV-signaler, m.m.
prop. 1997/98:167 Ändringar i lagen (1993:599) om radiokommunikation, m.m.
prop. 1997/98:184 Ändringar i radio- och TV-lagen (1996:844), m.m.
prop. 1998/99:1, Budgetpropositionen för 1999
prop. 1998/99:144 Regler om företagskoncentration
prop. 1999/2000:49 Utökat skydd för kodade tjänster
prop. 1999/2000:51 Lag om radio- och teleterminalutrustning m.m.
prop. 1999/2000:57 Avreglering på mobiltelemarknaden
prop. 1999/2000:86 Ett informationssamhälle för alla
prop. 1999/2000:117 Lag om kvalificerade elektroniska signaturer m. m.
prop. 1999/2000:140 Konkurrenspolitik för förnyelse och mångfald
prop. 2000/01:74 Ändringar i telelagen, 1993:597, avseende nummerportabilitet
prop. 2000/01:94 Radio och TV i allmänhetens tjänst 2002-2005
prop. 2001/02:1 Budgetpropositionen för 2002
prop. 2001/02:74 Yttrandefrihetsgrundlagen och Internet
prop. 2001/02:98 Abonentupplysning
prop. 2001/02:150 Lag om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster, m.m.
prop. 2001/02:158 Samhällets säkerhet och beredskap
- bet. 1987/88:TU28 Om inriktning av telepolitiken
bet. 1990/91:TU28 Telepolitik i utveckling
bet. 1991/92: KrU28 Den avgiftsfinansierade radio- och TV- verksamheten 1993-1996 m.m.

- bet. 1992/93:TU30 En telelag och en förändrad verksamhetsform för Televerket, m.m.
- bet. 1994/95:TU17 Ändring i telelagen m.m.
- bet. 1995/96:KU29 Radio- och TV-frågor
- bet. 1996/97: TU5 Översyn av telelagen m.m.
- bet. 1998/99:TU3 Ändringar i lagen som radiokommunikation m.m.
- bet. 1998/99: KrU1 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid
- bet. 1999/2000:TU9 Ett informationssamhälle för alla

European commission, Status rapport on European union electronic communications policy, december 1999

- SOU 1991:107 Lag om radiokommunikation, m.m.
- SOU 1992:70 Telelag
- SOU 1999:55 Konvergens och förändring. Samordning av lagstiftningen för medie- och telesektorerna
- SOU 1999:85 Bredband för tillväxt i hela landet. Närings-, regional- och välfärdspolitiska aspekter på IT-infrastrukturen
- SOU 2000:55 Radio och TV i allmänhetens tjänst - ett beredningsunderlag
- SOU 2000:111 IT-infrastruktur för stad och land
- SOU 2001: 28 Yttrandefrihetsgrundlagen och Internet. Utvidgat grundlagsskydd och andra frågor om tryck- och yttrandefrihet
- SOU 2001:38 Yttrandefrihetsgrundlagen och Internet
- SOU 2001:41 Säkerhet i en ny tid
- SOU 2001:86 Förordning om åtgärder för fredstida krishantering och höjd beredskap
- SOU 2001:90 Digital TV - modernisering av marknätet
- SOU 2002:38 Digital Radio. Kartläggning och analys
- SOU 2002:54 En ny prisinformationslag
- Ds 1994:53 Motiv för offentliga åtaganden
- Ds 2000:56, Effektivare tvistlösning på teleområdet
- Ds 2001:40 Nya bud - en ESO rapport om auktioner och upphandling

Ds 2001:52 Abonnentinflytande i kabel-TV-nät

SÖ 1985:66, Sveriges internationella överenskommelser